

TABORNIŠKE VEŠČINE

Priručnik za
vodnike

Gradivo je pripravljeno za namene izvajanja taborniškega programa v Zvezi tabornikov Slovenije. Vse pravice pridržane. Kopiranje in razmnoževanje v kakršni koli obliki ni dovoljeno brez predhodnega pisnega soglasja Zveze tabornikov Slovenije.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

796.54(035)

TABORNIŠKE veščine : priročnik za vodnike / [urednica Tina Gornik ; avtorji in sodelavci (po abecednem redu) Matevž Adamič ... [et al.] ; ilustracije Petra Grmek]. - Ljubljana : Zveza tabornikov Slovenije, 2024

ISBN 978-961-6134-48-4
COBISS.SI-ID 199837955

TABORNIKI

TABORNIŠKE VEŠČINE

Priročnik za vodnike

julij 2024

Imena veščin, ki so zapisana v slovnični obliki moškega spola, so uporabljena kot nevtralna in veljajo enakovredno za oba spola.

Vsaka veščina ima svojo spletno stran, na kateri je objavljenih še več vsebin (virov, idej za izvajanje, naloge za otroke, učni listi ...).

Legenda oznak:

Priporočena starost za usvajanje veščine.

Okviren čas usvajanja veščine.

Opis veščine.

Vzgojni cilji, ki jih nagovarja veščina.

Nadgradnja veščine.

Dragi vodnik, draga vodnica!

V rokah držiš taborniške veščine za medvedke in čebelice ter gozdovnike in gozdovnice.

Veščine so del izbirnih dejavnosti Programa za mlade. Z njimi želimo razvijati samostojnost posameznika_ce in njegovih_nih spretnosti ter podpirati usvajanje novih znanj, med katerimi izbira glede na lasten interes in zmožnosti. Spodbujamo osebno rasto posameznika_ce in razvoj vrednot.

Vsaka veščina vsebuje opis veščine, starostno kategorijo, kateri je veščina namenjena, vsebinsko področje, v katerega sodi, predviden čas za usvojitev, obvezne in izbirne dejavnosti, vire in literaturo, ki so vodniku_ci ter otrokom in mladim v pomoč pri iskanju vsebin za usvojitev novih znanj. Veščinam so dodane ideje za izvajanje dejavnosti; kako na zabaven način podati vsebino ali preveriti znanje pri otrocih in mladih.

Taborniške veščine so razporejene v štiri starostne kategorije:

- o veščine za mlajše medvedke in čebelice (2. in 3. razred OŠ),
- o veščine za starejše medvedke in čebelice (4. in 5. razred OŠ),
- o veščine za mlajše gozdovnike in gozdovnice (6. in 7. razred OŠ) in
- o veščine za starejše gozdovnike in gozdovnice (8. in 9. razred OŠ).

Nekatere veščine so spisane tako, da jih lahko izvaja celotna starostna kategorija medvedkov in čebelic oz. gozdovnikov in gozdovnic. Vodnik_ca sam_a oceni, pri kateri starosti so člani_ce voda sposobni usvojiti zahteve take veščine.

Taborniške veščine so razporejene v devet vsebinskih področij:

- o bivanje v naravi,
- o prva pomoč in zdravje,
- o orientacija in topografija,
- o okolje in ekologija,
- o komunikacije in tehnologija,
- o ustvarjalnost in kultura,
- o družba,
- o šport in
- o prostovoljstvo.

Želimo ti prijetno raziskovanje taborniških veščin, predvsem pa dogodivščin polno in navdihujoče usvajanje novih znanj s člani tvojega voda!

*Tina Gornik,
vodja projekta prenove veščin 2024,
in ekipa*

KAZALO MČ

1

BIVANJE V NARAVI

Mladi kmetovalec (ml. MČ)
Mladi naravoslovec (ml. MČ)
Vezalkar (ml. MČ)
Zvezdogled (ml. MČ)
Kuhar v naravi (st. MČ)
Mladi poznavalec vodnih ekosistemov (st. MČ)
Nabiralec (st. MČ)
Partizanski kurir (st. MČ)
Prijatelj gozda (st. MČ)
Raziskovalec živali (st. MČ)
Rezbar (st. MČ)
Robinzon (st. MČ)
Šibica (st. MČ)
Vozlar (st. MČ)
Vremenoslovec (st. MČ)
Poznavalec dinozavrov (MČ)

2

DRUŽBA

Mladi zaščitnik (st. MČ)
Širokosrčnež (st. MČ)

3

KOMUNIKACIJE IN TEHNOLOGIJE

Fotograf (st. MČ)
Uporabnik računalnika (st. MČ)

4

OKOLJE IN EKOLOGIJA

Eko čuvaj (ml. MČ)
Zeleni bojevnik (st. MČ)

5

ORIENTACIJA IN TOPOGRAFIJA

Lovec na lisico (ml. MČ)
Poznavalec zemljevidov (ml. MČ)
Izdelovalec zemljevidov (st. MČ)
Lovec na zaklade (st. MČ)

6

PROSTOVOLJSTVO

Kuhar začetnik (st. MČ)
Mladi gospodar (st. MČ)
Poročevalec (st. MČ)

7

PRVA POMOČ IN ZDRAVJE

Rešilko začetnik (ml. MČ)
Rešilko poznavalec (st. MČ)
Zdravko (st. MČ)

8

ŠPORT

Gibalček (ml. MČ)
Izletnik (ml. MČ)
Lokostrelec (st. MČ)
Koleščkar (MČ)
Mojster za žoge (MČ)
Športnik snežak (MČ)
Žaba (MČ)

9

USTVARJALNOST IN KULTURA

Pevec (ml. MČ)

Igralec (st. MČ)

Mladi glasbenik (st. MČ)

Mladi plesalec (st. MČ)

Vodnik po kraju (st. MČ)

Zbiralec (MČ)

1

BIVANJE V NARAVI

Kresilko (ml. GG)
Meteorolog (ml. GG)
Naravoslovec (ml. GG)
Vrvar (ml. GG)
Zeliščar (ml. GG)
Astronom (st. GG)
Bivakar (st. GG)
Kmetovalec (st. GG)
Kuharski mojster v naravi (st. GG)
Orodjar (st. GG)
Pionir (st. GG)
Poznavalec gozda (st. GG)
Poznavalec vodnih ekosistemov (st. GG)
Varuh živali (st. GG)
Izvidnik (GG)
Signalist (GG)
Taborni izumitelj (GG)

2

DRUŽBA

Zaščitnik (ml. GG)
Aktivni državljani (st. GG)
Družbeni aktivist (st. GG)
Pravičnež (st. GG)
Raziskovalec duhovnosti (st. GG)
Svetovni tabornik (st. GG)
Upravljalca čustev (st. GG)

3

KOMUNIKACIJE IN TEHNOLOGIJE

Računalničar (ml. GG)
Video ustvarjalec (st. GG)
Fotoreporter (GG)
Oblikovalec (GG)
Radioamater (GG)

4

OKOLJE IN EKOLOGIJA

Varuh okolja (ml. GG)
Podnebni aktivist (st. GG)
Zaveznik narave (st. GG)

5

ORIENTACIJA IN TOPOGRAFIJA

Kartograf (ml. GG)
Orientacist začetnik (ml. GG)
Risarski skic (ml. GG)
Mojster topografije (st. GG)
Napredni risarski skic (st. GG)
Orientacist poznavalec (st. GG)

6

PROSTOVOLJSTVO

Kuhar (st. GG)
Zabavljač (st. GG)
Komunikator (GG)
Taborni gospodar (GG)
Zakladnik (GG)

7

PRVA POMOČ IN ZDRAVJE

Bolničar začetnik (ml. GG)
Bolničar poznavalec (st. GG)
Medicinec (st. GG)
Varuh zdravja (st. GG)

8

ŠPORT

Kolesar (ml. GG)

Obiskovalec planin (ml. GG)

Obiskovalec gora (st. GG)

Strelec (st. GG)

Plavalec (GG)

Plezalec (GG)

Spretni športnik (GG)

Športnik z žogo (GG)

Zimski športnik (GG)

9

USTVARJALNOST IN KULTURA

Ljubitelj glasbe (ml. GG)

Poznavalec taborniških šeg (st. GG)

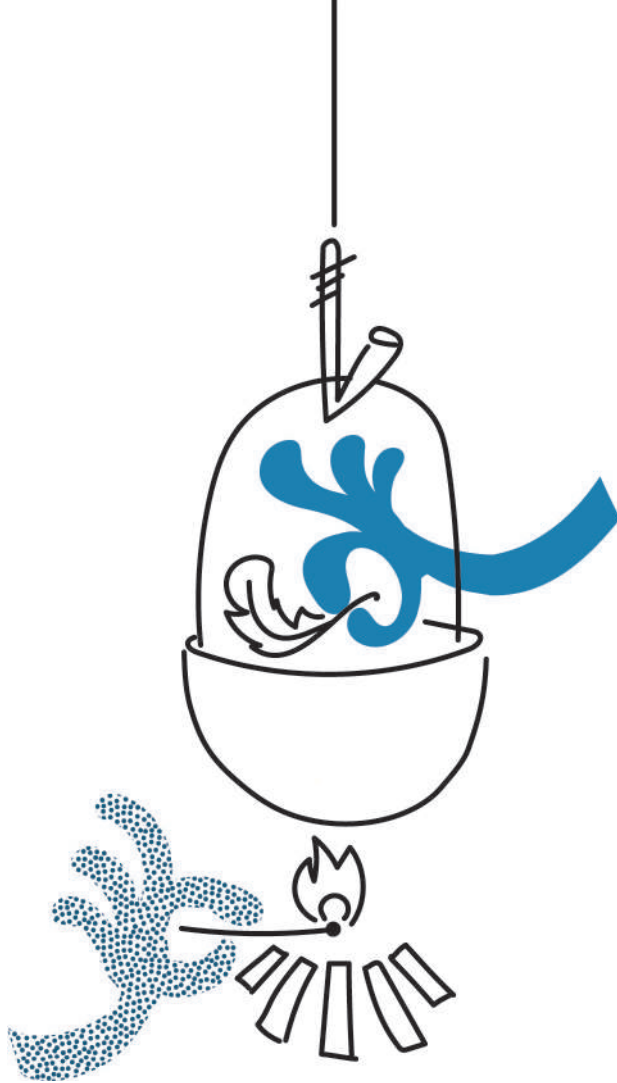
Glasbenik (st. GG)

Jezikač (st. GG)

Pripovedovalec (st. GG)

Plesalec (GG)

MEDVEDKI IN ČEBELICE

BIVANJE V NARAVI

MLADI KMETOVALEC

Mlajši MČ

3 ure

Veščina je namenjena spoznavanju kmetijskega življenja in dela na kmetiji. Obvezne dejavnosti so prepoznavanje kmetijskih živali in rastlin, raziskovanje lokalnih kmetijskih pridelkov, opisovanje kmetijskih strojev in orodij ter obisk kmetije. Izbirne dejavnosti vključujejo branje zgodbe o kmetiji, pomoč pri kmetijskih opravilih, obisk sadovnjaka in čebelnjaka ter prenočitev na seniku.

Pozna živalske in rastlinske vrste v svojem okolju; razume, da človek vpliva na okolje; pozna naravne vire v svojem okolju; del prostega časa preživlja v naravi.

Kmetovalec

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje živali, ki živijo na kmetiji (govedo, konji, prašiči, ovce, koze, kokoši, race, gosi, kunci). Pove, kako imenujemo samice, samce in mladiče posameznih živali, kje živijo, s čim se hranijo in s kakšnim namenom jih na kmetiji gojijo (lahko izdelata plakat, broščuro, knjižico ipd.).
- (2) Predstavi nekaj glavnih poljščin (pšenica, krompir, koruza, sladkorna pesa, hmelj ...), vrtnin (solata, paradižnik, korenje, buče, zelje, fižol, grah, špinača ...) in sadnega drevja (jablane, hruške, breskve, češnje, slive, trta).
- (3) Našteje nekaj strojev in orodja, ki ga kmetje uporabljajo pri delu na kmetiji.
- (4) Obišče kmetijo in si jo ogleda. Nariše risbo kmetije.
- (5) Izbere si eno vrsto zelenjave, ki jo posadi ali poseje v vrtiček ali cvetlično korito in zanjo skrbi.
- (6) Pripravi si jed iz zelenjave ali sadja (s kmetije, s tržnice ali lastne pridelave).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Opiše kozolec in razloži, zakaj je to slovenska posebnost.
- (2) Razišče, kateri je najpomembnejši kmetijski pridelek na območju, kjer živi, in pojasni, za kaj se ga uporablja.
- (3) Prebere zgodbo o življenju na kmetiji v starih časih.
- (4) Pomaga kmetu_ici pri spravilu sena, pobiranju krompirja ali drugih pridelkov, krmljenju živali, ličkanju koruze.
- (5) Ogleda si sadovnjak in pomaga pri obiranju sadja.
- (6) Pomaga na trgtatvi grozdja.

- (7) Obišče čebelarja_ko ter si ogleda čebelnjak in pridobivanje medu.
- (8) Obišče tržnico in si ogleda, katero zelenjavo, sadje in druge kmetijske pridelke prodajajo kmetje.
- (9) Prespi na seniku.

Tiskani viri:

- Forne, C. *Na polju in na vrtu*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1998.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: življenje na kmetiji, živali na kmetiji, kozolec, poljščine, vrtnine, sadno drevje.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Vodov izlet na kmetijo.
- Vod prenoči na seniku.
- Ogled dokumentarca, (risane) filma o življenju na kmetiji.
- Vod pripravi lutkovno predstavo na temo kmetije.
- Na vodov sestanek ali aktivnost povabijo kmeta_ico, da predstavi svoje delo.
- Vsak_a član_ica voda si izbere žival, jo nariše in predstavi njeno vlogo na kmetiji.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/mladi-kmetovalec

MLADI NARAVOSLOVEC

Mlajši MČ

3 ure

Veščina se osredotoča na spoznavanje in razumevanje naravnega okolja. Vključuje dejavnosti, kot so izdelava mini terarija in udeleževanje na okoljevarstvenih aktivnostih. Otroci svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta izdelava krmilnika za čebele in obisk eko muzeja, botaničnega vrta ali drevesnice.

Razume delovanje ekosistema; razume, da človek vpliva na okolje; spoznava raznolikost narave.

Naravoslovec

Obvezne dejavnosti:

- (1) Naredi mini terarij (v kozarec za vlaganje da mešano gozdno prst, ga zapre in opazuje razvoj).
- (2) Naredi herbarij lokalnih rastlin, v katerem zajame vsaj 10 različnih rastlinskih vrst.
- (3) Opiše in predstavi vsaj tri lokalne živalske vrste iz posameznega okolja (travnik, gozd, jezero, reka). Pri tem opiše zunanost živali, bivališče in prehranjevanje.
- (4) Udeleži se okoljevarstvene aktivnosti.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Obišče eko muzej, vrtnarijo, drevesnico ali botanični vrt.
- (2) Reciklira papir z barvnimi cvetovi.
- (3) Izdela krmilnik za čebele.

Tiskani viri:

- o Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.
- o *Pomagajmo ohraniti svet: programsko gradivo za ohranitev narave*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 1994.

Spletni viri:

- o *Slovenski državni gozdovi* (aktivnost Pomladimo gozdove). Dostopno na: sidg.si.
- o *Očistimo Slovenijo*. Dostopno na: ocistimo.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: okoljevarstvo, biodiverzitet, narava, zemlja, okolje, trajnost, ohranjanje okolja, naravoslovje, recikliranje, rastline.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Veščino je treba izvajati spomladi/v zgodnjem poletju in v celoti zunaj.
- Priporočljivo je, da veščino izvaja večji del voda.
- V vodu lahko rišejo živali, ki jih otrok predstavi.
- Igrajo se spomin (vodnik_ca pripravi slike živali in njihovih okolij – ki tvorijo par).
- V vodu se igrajo vislice, pri katerih ugibajo imena rastlin, ki jih vodnik_ca lahko tudi pokaže (samo rastlino ali sliko).

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/mladi-narovoslovec

VEZALKAR

Mlajši MČ

3 ure

Veščina se osredotoča na učenje štirih različnih vozlov, njihovo uporabo in izdelavo izdelkov z uporabo teh vozlov (lovilec sanj, zapestnica ali obesek za rutico). Izbirne dejavnosti vključujejo učenje težjih vozlov in prepoznavanje vozlov na sliki ali vrvici.

Je telesno aktiven_a in razvija gibalne sposobnosti, zna presoditi; kaj je uporabno in kaj ne; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Vozlar

Obvezne dejavnosti:

- (1) Zaveže in razveže štiri različne vozle. Predlagani vozli:
 - čarobni,
 - kavbojski,
 - ambulantni,
 - pentlja.
- (2) Članom_icam voda predstavi, za kaj se uporabljajo vozli, ki so se jih naučili.
- (3) S pomočjo poznanih vozlov naredi izdelek (lovilec sanj, zapestnica, obesek za rutico ipd.).
- (4) Pravilno zaveže taborniško rutico.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Zaveže in razveže en težji vozle (predlagani: napenjalni, vrzni ali osmica) in pojasi, za kaj se uporablja.
- (2) Iz poznanih vozlov naredi obesek za rutico.
- (3) Na sliki ali na zvozlani vrvici prepozna in poimenuje še tri druge vozle ter pove, kje jih uporabljamo (npr. vrzni, napenjalni ipd.).

Tiskani viri:

- Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.
- Jogan, N., idr. *V naravo: priručnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: vozle, vozlanje.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Igra tri v vrsto z vozli (zaveže vozle in ga položi na polje).
- o Iz kratkih vrvic izdelava kolebnico in jo preskakuje.
- o Pravilno si zaveže čevlje (mašnica, ki se ne razdre).
- o Z zavezanimi očmi na otip prepozna vozle.
- o Kocka s slikami vozlov – meče kocko in vežejo ustrezne vozle.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/vezalkar

ZVEZDOGLED

Mlajši MČ

4 ure

Veščina vključuje učenje o nočnem nebu, zvezdah in astronomiji. Otroci se naučijo prepoznati Veliki voz in z njim najti zvezdo Severnico, razlikovati med planeti in zvezdami ter prepoznati premikajoče se objekte, kot so letala, sateliti in zvezdni utrinki. Izbirne dejavnosti vključujejo obisk observatorija, izdelavo makete osončja in opazovanje Lune s teleskopom ali daljnogledom.

Spoznava raznolikost narave; del prostega časa preživlja v naravi; uporablja koledar in si zapisuje pomembne dogodke.

ooo Astronom

Obvezne dejavnosti:

- (1) Na nočnem nebu prepozna Veliki voz in z njegovo pomočjo poišče zvezdo Severnico.
- (2) Na nočnem nebu razloči planete od zvezd (ve, da zvezde "mežikajo", planeti pa ne).
- (3) Na nočnem nebu prepozna in poimenuje različne premikajoče se objekte (letalo, satelit, zvezdni utrinek oz. meteor).
- (4) Vsaj en mesec redno spremlja članke s področja astronomije (npr. s spletnih strani) in si pomembne dogodke tudi zapisuje. Ugotovljeno predstavi vodniku_ci, vodu.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Skupaj z vodom obišče observatorij ali se udeleži kakšnega astronomskega dogodka.
- (2) Izdela maketo našega osončja.
- (3) S teleskopom ali daljnogledom opazuje Luno in opiše, kaj vidi. Opazovano tudi nariše.

Tiskani viri:

- o Kunaver, P. *Nebo nad nami*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1956.

Spletni viri:

- *Solar system*. Space.com. Dostopno na: space.com/the-universe/solar-system.
- *Astronomy trek*. Astronomytrek.com. Dostopno na: www.astronomytrek.com.
- *Seznam observatorijev*. Društvo Temno nebo Slovenije. Dostopno na: temnonebo.si/seznam-observatorijev/.
- *Dogodki*. Vesolje.net. Dostopno na: vesolje.net/astro/dogodki.htm.
- *Astronomska skupina - dogodki*. Fakulteta za matematiko in fiziko. Dostopno na: astro.fmf.uni-lj.si/?cat=5.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: vesolje, astronomija, zvezde, osončje.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Nočni del opazovanja neba je najlažje opraviti na taborjenju ali zimovanju. Raznorazne dogodke, kot so meteorski dež, lunin mrk (če je ob primerni uri) ipd., pa lahko vod izkoristi za večerno vodovo srečanje in skupno opazovanje dogodka.
- Z vodom obišejo observatorij ali se udeležijo kakšnega astronomskega dogodka.
- Z vodom naredijo maketo našega osončja.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zvezdogled

KUHAR V NARAVI

Starejši MČ

4 ure

Veščina uči o varni pripravi ognjišča, higienskem ravnanju s hrano, uporabi noža za pripravo sestavin, peki kruha nad ognjem in različnih metodah priprave hrane na ognju. Otroci se učijo prve pomoči za opekline in ureznine. Med izbirnimi dejavnostmi lahko izberejo pripravo sladice v žerjavici, peko piškotov in kuhanje toplih napitkov. Spodbuja samostojnost in spretnost kuhanja v naravnem okolju.

Skrbi za osebno higieno; del prostega časa preživlja v naravi; naravo zapusti bolj urejeno, kot jo je dobil.

Kuharski mojster v naravi

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pripravi varno ognjišče, postavi in zakuri ogenj, pripravi žerjavico.
- (2) Poskrbi za osnovno higieno pri pripravi hrane (umivanje rok, čist kuhinjski pribor).
- (3) Z nožem oluplji sadje/zelenjavo, nareže hrano in pripravi palico/rogovilo za pečenje nad ognjem.
- (4) Zamesi testo za taborniški kruh/čapati/tvist in ga speče nad ognjem.
- (5) Preizkusi različne načine priprave hrane na ognju: peka na palici, peka v žerjavici (v foliji).
- (6) Prikaže prvo pomoč za oskrbovanje opeklin in ureznin.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj tri):

- (1) V žerjavici pripravi banane s čokolado.
- (2) V žerjavici pripravi mafin v pomaranči.
- (3) Zamesi testo in na žerjavici speče ovsene piškote.
- (4) Skuha jabolčno čežano ali marmelado.
- (5) Skuha topel napitek (npr. topel jabolčnik).

Tiskani viri:

- o Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.

- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.
- Tabor: taborniška revija. Rubrika Na ognjišču. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 1952-. Dostopno na: issuu.com/taborniki. Prispevki:
 - *Mafin v pomaranči*. Letnik 2015, številka 3.
 - *Ovseni piškoti*. Letnik 2015, številka 10.
 - *Marmelada*. Letnik 2015, številka 1.
 - *Topli napitki*. Letnik 2016, številka 12.
- Brajkovič, I. *Danes pripravljamo hrano zunaj: priročnik za dejavnosti v naravi*. Ljubljana: Center šolskih in občolskih dejavnosti, 2022.

Spletni viri:

- *Twist – taborniški kruh*. Zveza tabornikov Slovenije. Dostopno na: taborniki.si/tvist-taborniski-kruh.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: ognjišče v naravi, kuhanje na ognju.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Vodova aktivnost kuhanja na ognju.
- Vodova aktivnost, kjer predstavijo osnove kuhanja na ognju mlajšim otrokom ali netabornikom.
- Vodovo srečanje s starši, na katerem otroci pripravijo obrok za starše na ognju.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/kuhar-v-naravi

MLADI POZNAVALEC VODNIH EKOSISTEMOV

Starejši MČ

4 ure

Veščina je usmerjena v raziskovanje in razumevanje življenja v vodnih ekosistemih. Otroci opravijo dejavnosti, kot so opazovanje in predstavitev živali ter rastlin v vodnih telesih, razumevanje vpliva odpadkov na vodno in obvodno okolje, sestavljanje prehranjevalne verige in udeležba na čistilnih akcijah. Izbirne dejavnosti vključujejo obisk akvarija, raziskovanje značilnosti reke in spoznavanje ribolova. Spodbuja se tudi ozaveščenost o pomenu ohranjanja čistih vodnih virov in biotske raznovrstnosti.

Razume delovanje ekosistema; pozna živalske in rastlinske vrste v svojem okolju; razume, da človek vpliva na okolje; spoznava raznolikost narav.

Poznavalec vodnih ekosistemov

Obvezne dejavnosti:

- (1) Obišče jezero, reko ali morje in opazuje, kdo tam živi. Nariše tri živali in tri rastline, ki jih opazi, in jih predstavi ostalim članom_icam voda.
- (2) S pomočjo zemljevida ali atlasa opiše pot, ki jo prepotuje kos plastičnega odpadka, ki ga nekdo odvrže v bližnjem potoku. Našteje nekaj problemov, ki jih lahko pri tem povzroči, in predlaga nekaj rešitev.
- (3) Sestavi primer prehranjevalne verige ali spleta v jezeru, reki ali morju in ga predstavi ostalim članom_icam voda.
- (4) Udeleži se čistilne akcije ob obali reke, jezera ali morja. Zabeleži si, kakšne vrste odpadki se najpogosteje pojavljajo in od kod misli, da prihajajo.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Obišče akvarij in ostalim članom_icam voda predstavi pet živali, ki so mu_ji ostale v spominu.
- (2) Izbere si reko v svoji bližini in preuči njene značilnosti, npr. temperaturo, hitrost toka, globino, pH vode (z lističi za merjenje iz lekarne), raztopljenosti snovi, prosojnost, barvo, vonj, utrjenost bregov, rastje in človekove dejavnosti v bližini (glej dodatno literaturo).
- (3) Obišče ribiško družino ali se ribičem pridruži pri ribolovu. Opiše vrste rib in različne načine lovljenja. Kateri načini so najbolj prijazni do okolja in do rib?

Tiskani viri:

- Bajd, B. *Moje prve ribe celinskih voda: preprost določevalni ključ*. Ljubljana: Hart, 2017.
- Bajd, B. *Moje prve morske ribe: preprost določevalni ključ*. Ljubljana: Hart, 2020.
- Bajd, B. *Moji prvi morski polži in školjke: preprost določevalni ključ*. Ljubljana: Hart, Harting, 2018.

Spletni viri:

- *Vodna agencija*. Dostopno na: vodnaagencija.org/voda.
- *Ekološko stanje celinskih voda*. Ljubljana: Agencija Republike Slovenije za okolje, 2021. Dostopno na: gov.si/assets/organi-v-sestavu/ARSO/Vode/Stanje-voda/Ekološko-stanje-celinskih-voda.pdf.
- *Tujerodne vrste*. Zavod za ribištvo Slovenije. Dostopno na: zzrs.si/page/tujerodne-vrste/.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: voda, jezera, reke, morje, onesnaževanje, ekologija, ribe, ribištvo, alge.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- V vodu pripravijo skeč na temo prehranjevalne verige v vodnem ekosistemu.
- Naredi plakat z živalskimi in rastlinskimi vrstami v izbranem vodnem ekosistemu.
- Na vodovo srečanje povabite ribiča ali obiščete ribiško družino.
- Oglela si dokumentarni film, posnetke o onesnaževanju vode s plastiko.
- V vodu izdelajo načrt, kako uporabljati manj plastike.
- Namizne in druge igre na temo rib:
 - Educational materials. Amber (online). Dostopno na naslovu: amber.international/educational-materials/.
 - Water Lesson Plans. PennState College of Agricultural Sciences, Department of Ecosystem Science and Management (online). Dostopno na naslovu: ecosystems.psu.edu/outreach/youth/sftrc/lesson-plans/water.
 - Water Lesson Plans (9-12). PennState College of Agricultural Sciences, Department of Ecosystem Science and Management (online). Dostopno na naslovu: ecosystems.psu.edu/outreach/youth/sftrc/lesson-plans/water/9-12.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/mladi-poznavalec-vodnih-ekosistemov

NABIRALEC

Starejši MČ

Vsaj 5 ur v spomladanskem ali poletnem času

Veščina se osredotoča na spoznavanje in uporabo naravnih rastlinskih virov. V spomladanskem ali poletnem času otroci izberejo in predstavijo uporabne rastline, se naučijo pravilnega in varnega nabiranja, določijo zelišča za pripravo čaja ali začimb, prepoznajo strupene rastline in berejo zgodbe o zeliščih. Izbirne dejavnosti vključujejo izdelavo sirupa, pripravo sladic z nabranimi sadeži, vzgojo zelišč in peko kostanja.

Pozna živalske in rastlinske vrste v svojem okolju; pozna naravne vire v svojem okolju; spoznava raznolikost narave; del prostega časa preživlja v naravi.

Zeliščar

Obvezne dejavnosti:

- (1) Izbere pet uporabnih zelišč, jagodičevja ali plodov in predstavi njihovo uporabo (kateri deli rastlin, za kaj se uporabljajo, v katerem letnem času jih lahko nabiramo).
- (2) Našteje, kje sme nabirati zelišča, da so uporabna (ne ob cestah, parkih, na zavarovanih območjih – naravni parki ipd.).
- (3) Pove, da sme nabirati le rastline, ki jih dobro pozna, ker obstaja nevarnost zamenjave z neužitnimi ali strupenimi.
- (4) S pomočjo določevalnega ključa določi tri različna zelišča in iz njih skuha čaj ali jih uporabi kot začimbo.
- (5) Predstavi tri najpomembnejše predstavnike strupenih rastlin, ki jih lahko zamenjamo za užitne.
- (6) Prebere vsaj tri zgodbe iz knjige Zelišča male čarovnice.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Izdela sirup iz bezgovih cvetov, smrekovih vršičkov ali divje mete.
- (2) Pripravi palačinke z bezgovimi cvetovi ali borovnicami ali jagodami.
- (3) V lončkih ali na vrtu vzgoji nekaj zelišč.
- (4) Nabere borovnice, gozdne jagode, maline ipd. in iz njih pripravi sladico.
- (5) Nabere kostanj in ga speče ali skuha npr. na rodovem jesenovanju ali vodovem izletu.

Tiskani viri:

- Spohn, M., in Aichele, D. *Kaj neki tu cveti*. Preddvor: Založba Narava, 2011.
- Petauer, T. *Leksikon rastlinskih bogastev*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1993.
- Grlič, L. *Užitne divje rastline*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1980.
- Cerkvencič, B. *Užitne rastline*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 1999.
- Kovač, P., *Zelišča male čarovnice*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zelišča, užitne rastline, neužitne in strupene rastline, določevalni ključ za rastline.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Kviz užitnih rastlin – ali je rastlina užitna ali ne.
- Člani_ce voda s pomočjo slikovnega gradiva iščejo v gozdu zelišča (kdo jih najde več).
- Bingo z užitnimi rastlinami.
- Iz nabranih zelišč ustvari sliko, voščilnico, poimenuje zelišča, ki jih je uporabil.
- Spomin z zelišči (povezujejo slike z imeni zelišč).
- Izdela kostonjeve figurice (npr. ježke iz kostonja).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/nabiralec

PARTIZANSKI KURIR

Starejši MČ

4 ure + dan ali dva za preizkuse

Veščina se osredotoča na osebno rast, spoprijemanje z izzivi ter razvoj samozavesti. Vključuje obvezne dejavnosti, kot so 12-urni preizkus vzdržljivosti brez hrane in govora, kratek samostojni nočni pohod, prenos sporočila in priprava orientacije s šifriranimi sporočili. Otroci svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot so igra prehod meje, ogled partizanskega filma in raziskovanje zgodovinske vloge kurirjev.

Dejavnosti na vseh področjih osebnega razvoja mu_ji predstavljajo izziv; razume da mora vložiti trud, da doseže cilj; pokaže, da se zna potruditi.

Izvidnik

Obvezne dejavnosti:

- (1) Od jutranjega do večernega zbora zdrži brez hrane (brez dveh obrokov zapovrstjo).
- (2) Od jutranjega do večernega zbora ne spregovori in ne spušča glasov.
- (3) Na nočnem pohodu del poznane poti (recimo 250 metrov) prehodi samostojno (v temi, brez svetilke).
- (4) Od enega konca tabora do drugega prenese sporočilo, ki mora vsebovati vsaj 10 besed (sporočilo, ki naj vsebuje naključne besede ali pa izmišljene strateške podatke, si mora zapomniti, ne zapisati); pri tem se ostali taboreči z njim_o lahko pogovarjajo in ga_jo skušajo zmotiti.
- (5) Ostalim članom_icam voda skupaj z vodnikom_co pripravi orientacijo s pomočjo potnih znakov. Vmes jim s pomočjo vsaj treh skrivnih in šifriranih sporočil prenese informacijo ali geslo, s katerim si prislužijo vstop v kurirsko postojanko, ki jo predstavlja zadnja točka.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Izvede ali se igra igro prehod meje, pri kateri si ena skupina želi obraniti mejo, druga pa se želi priplaziti čez mejo (mejo označimo z vrvjo na tleh).
- (2) Ogleda si partizanski film.
- (3) Spozna zgodovinsko vlogo partizanskih kurirjev med drugo svetovno vojno: razišče vloge kurirjev, partizanskih kurirjev, organizacijo kurirske mreže, potek prenosa skrivnih sporočil, kako so spretni kurirji uporabljali zvijače, da jih niso

odkrili – tako v mestu kot na podeželju (skrivanje sporočil pod dvojno dno kanglice za mleko ...) – s katerimi nevarnostmi so se soočali, kako so zakrivali svoje sledi ipd. Poznavanje teh stvari bo barvito orisalo celo večščino.

(4) Film ali svoje novo zgodovinsko znanje tudi predstavi.

Opombe: celotno večščino je mogoče usvojiti na taborjenju, skupno vzamejo obvezne dejavnosti okoli 19 ur. Priporočeno je, da se med letom izvede nekaj priprav in kakšna izbirna dejavnost.

Tiskani viri:

- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.
- Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovanje*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.
- Godec, R., idr. *Življenje v naravi*. Ljubljana: Partizanska knjiga, 1972.
- Zakonjšek, R. *Partizanski kurirji*. Ljubljana: Odbor IV. brigade VDV kurirjev relejnih postaj Slovenije, 1985.

Spletni viri:

- *Pot kurirjev in vezistov*. Dostopno na: pkv.pavlin.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: narodno osvobodilna borba, partizani, partizanski kurir, vrste ognjev, šifriranje sporočil.

Ideje za izvajanje dejavnosti

Pripravo na to večščino lahko vodnik_ca izvede delno tudi med letom, na vodovih sestankih in na zimovanju, preko sledečih aktivnosti:

- Skupinski ogled katerega od partizanskih filmov (predlagamo predvsem filme, kot so Ne joči Peter, Čas brez pravljič in Preboj).
- Vodov sestanek na temo poznavanja in upravljanja z različnimi ognji – prek tega se lahko taborniki naučijo, katerim situacijam so namenjeni kateri ognji in zakaj je temu tako (glej V naravo, strani od 133 do 139).

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/partizanski-kurir

PRIJATELJ GOZDA

Starejši MČ

4 ure

Veščina je namenjena spoznavanju gozdov. Vključuje prepoznavanje gozdnih rastlinskih in živalskih vrst ter užitnih rastlin, ki rastejo v gozdu. Otroci svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta obisk gozdne učne poti in izdelava herbarija pomembnejših gozdnih drevesnih vrst.

Pozna živalske in rastlinske vrste v svojem okolju; spoznava raznolikost narave; del prostega časa preživlja v naravi.

Poznavalec gozda

Obvezne dejavnosti:

- (1) Predstavi pomen gozdov.
- (2) Našteje vsaj pet gozdnih drevesnih vrst in jih prepozna po listih oziroma plodovih.
- (3) Našteje vsaj pet živalskih vrst, ki živijo v gozdu, in opiše njihov življenjski prostor v gozdu (npr. brlog, krošnja, drevesna duplina ipd.).
- (4) Našteje vsaj pet užitnih rastlin, ki rastejo v gozdu.
- (5) Članom_icam voda predstavi gozdni bonton in obnašanje v gozdu.
- (6) Obišče gozdno učno pot.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Izdela herbarij pomembnejših drevesnih vrst.
- (2) Obišče gozdno učno pot.
- (3) Skupaj z ostalimi otroki v vodu posadi drevo.
- (4) Nabere gozdne plodove/sadeže.

Tiskani viri:

- o Brus, R. *Drevesne vrste na Slovenskem*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004.
- o Zauner, G. *Listavci: spoznavanje in določanje listavcev v naravi in nasadih*. Zbirka Sprehodi v naravo. Slovenska izdaja, ponatis. V Ljubljani: Cankarjeva založba, 2005.
- o Zauner, G. *Iglavci: spoznavanje in določanje iglavcev v naravi in nasadih*. Zbirka Sprehodi v naravo. Slovenska izdaja, ponatis. V Ljubljani: Cankarjeva založba, 2005.

Spletni viri:

- *Natura 2000*. Dostopno na: natura2000.gov.si.
- *maPZS*, karta planinskih poti v Sloveniji, ki jih vzdržujejo Planinska društva in Planinska zveza Slovenije. Dostopno na: mapzs.pzs.si.
- *Zavod za gozdove Slovenije*. Dostopno na: zgs.si.
- *Lovska zveza Slovenije*. Dostopno na: lovska-zveza.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: gozd, drevo, gozdne živali, užitne rastline, gozdni bonton, kodeks
Obisk v naravi.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Organiziran obisk gozda z revirnim_o gozdarjem_ko Zavoda za gozdove Slovenije.
- Organiziran obisk gozda z lovcem_ko lokalne lovske družine.
- Vodov izlet po gozdni učni poti.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/prijatelj-gozda

RAZISKOVALEC

ŽIVALI

Starejši MČ

4 ure

Veščina se osredotoča na poznavanje živali. Vključuje dejavnosti, kot so predstavitev ene neznane živali in opazovanje živali v svoji okolici. Otroci svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta raziskovanje travniških živali na taborjenju, iskanje sledi ob vodi in obiskom ustanove, ki se ukvarja z raziskovanjem živali.

Razume delovanje ekosistema; spozna različne oblike življenja na Zemlji; pozna živalske in rastlinske vrste v svojem okolju; spozna raznolikost narave.

Varuh živali

Obvezne dejavnosti:

- (1) Poišče in predstavi eno vrsto živali iz Slovenije, ki je ne pozna nihče v vodu ali je manj znana. Predstavi njen življenjski prostor/habitat, prehranjevalne značilnosti, razmnoževanje, življenjsko dobo idr. Predstavi njeno vlogo v ekosistemu.
- (2) Spozna, kako deluje dvočlensko poimenovanje vrst živali. Tri primere predstavi vodniku_ci ali vodu.
- (3) Uporabi pripomoček za raziskovanje živali in uporabi priročnik za določanje vrst. S pomočjo priročnika določi vsaj pet različnih živalskih vrst.
- (4) Opazuje živali in opažanja vnese v preprosto podatkovno bazo živali (v telefon ali na papir).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Vsaj teden dni opazuje in beleži pojavljanje živali na istem mestu (npr. krmilnica za ptice, bližnji bajer/mlaka).
- (2) Sodeluje pri dogodku, namenjenem opazovanju narave, ki ga organizira ena od naravovarstvenih organizacij.
- (3) Obišče ustanovo, ki se ukvarja z raziskovanjem živali.

Tiskani viri:

- o Krofel, M., in Potočnik, H. *Stopinje in sledovi živali*. Ljubljana: Lovska zveza Slovenije, 2016. 256 str. Dostopno na: clan.lovska-zveza.si/userfiles/Prostozevece_zivali/pdf/Stopinje_in_sledovi_divjadi.pdf.

- Rome, T. *Travniške živali*. Tabor: taborniška revija, letnik LIX, julij-avgust 2014, številka 7–8 str. 8–15. Dostopno na: jsuu.com/zts-tabor/docs/tabor2014-078.
- Mršič, N., Novak, T., in Devetak, D. *Živali naših tal*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1997. 416 str.

Spletni viri:

- *Ptice okoli nas*. Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS). Dostopno na: ptice.si/ptice-in-ljudje/pomagajmo-pticam-in-naravi/ptice-okoli-nas.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: živali Slovenije, živalske vrste, določanje vrst živali.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Z vodom ali družino obišče ustanovo, ki se ukvarja z raziskovanjem živali:
 - Ptice – obisk naravnega rezervata Škocjanski zatok (Koper),
 - Center za velike zveri – Dina (Pivka),
 - Žabja hiša (Grosuplje),
 - Bobrov center (Rogaška Slatina),
 - Vidrin center (Križevci),
 - Jamski laboratorij Tular (Kranj)
 - Prirodoslovni muzej Slovenije (Ljubljana),
 - Notranjski muzej (Postojna),
 - Vodomčev gaj (Grosuplje),
 - obisk jame s kolonijo netopirjev, npr. Planinske jame (zima).
- Uporabi priročnik za raziskovanje in določanje vrst rastlin, živali ali gliv:
 - Sprehod in lov žuželk po travniku z mrežo za metulje (april–september). Dodatno: Skicirajo žival, ujeta v travniško mrežo, in označijo določevalne znake. Primerjajo število žuželk, ujetih v mrežo, na travniku in na njivi.
 - V strugi potoka ali reke išče vodne živali (pomaga si z vodno mrežico; išče lahko skozi celo leto).
 - V snegu ali blatu išče sledi in izdela mavčni odlitek.
 - Postavi past za talne živali – vkoplje lonček z malo kisle smetane za nekaj dni in pogledajo ulov (celo leto).
 - Natančno na milimetrski papir nariše stopinjo živali in skicirajo njeno gibanje v snegu v ustreznem merilu.
 - Naredi seznam ptic, opaženih na taborjenju.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/raziskovalec-zivali

REZBAR

Starejši MČ

4 ure

Veščina vključuje pravilno uporabo, podajanje in nošenje orodij, kot so nož, žaga, kladivo, izvijač, kleščice in grablje. Obvezne dejavnosti vključujejo izdelavo klinov in palic za bivak ter pripravo živil. Izbirne dejavnosti obsegajo izdelavo obročka za rutico, pripravo netiva in pravilno uporabo žage z lokom ali gozdarske žage ter enoročne sekire.

Je telesno aktiven_a in razvija gibalne sposobnosti; se zaveda "ranljivosti" svojega telesa; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Orodjar

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pravilno uporablja, poda in zna nositi različna orodja:
 - nož s fiksno rezilom,
 - preklopni nož,
 - žago (lisičji rep),
 - kladivo,
 - izvijač,
 - kleščice,
 - grablje.
- (2) Izdela:
 - klin za bivak,
 - palice za trinožec,
 - palice za bivak.
- (3) Pomaga pripraviti (narezati) živila za obrok na taborjenju ali bivaku.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Izdela obroček za rutico iz naravnih materialov.
- (2) Pripravi netivo (opilki, ostružki, žagovina, smolnata palica).
- (3) Pravilno uporablja, poda in zna nositi žago z lokom ali gozdarsko žago.
- (4) Pravilno uporablja, poda in zna nositi enoročno sekiro.

Tiskani viri:

- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.
- Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.
- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo

Ključne besede

V iskalnik vpiši: nož, žaga, lisičji rep, klin.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Izdela plakat o varni uporabi noža in ga pokaže otrokom v vodu.
- Vodnik_ca pripravi kviz o varni uporabi noža. Primer: želim odrezati vejo, a gre le tako, da rezilo obrnem proti sebi. Je to varno? Da/ne.
- Vodnik_ca prikaže npr. uporabo nekega orodja in vmes namerno naredi nekaj, kar ni najbolj varno – otroci povedo, kaj je bilo narobe.
- S skečem prikaže uporabo orodja – varno in nevarno.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/rezbar

ROBINZON

Starejši MČ

4 ure

Veščina se osredotoča na bivanje v naravi. Otroci se naučijo uporabljati naravne materiale, postaviti bivač, pripraviti ogenj in enostaven obrok na njem, nabirati užitne rastline in preživljati čas v naravi ter izpeljati svoj osebni projekt. Poleg tega izberejo vsaj dve dodatni dejavnosti, kot sta na primer izdelava ležišča iz naravnih materialov ali priprava preprostega filtra za vodo.

Pozna živalske in rastlinske vrste v svojem okolju; pozna naravne vire v svojem okolju; del prostega časa preživlja v naravi.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Postavi bivač iz dveh šotork.
- (2) Izbere pet različnih naravnih materialov in predstavi čim več možnosti, kaj lahko iz njih naredi (lok, orodje, ležišče).
- (3) Prikaže možne načine orientiranja po nebesnih telesih in znakih v naravi.
- (4) Pripravi ognjišče in na njem pripravi večerjo.
- (5) Ves dan preživi v gozdu ali naravi in si pri tem izbere en svoj projekt, ki ga opravi (npr. filter za vodo).
- (6) S pomočjo vodnika_ice nabere tri užitne rastline in iz njih pripravi obrok.
- (7) Izdela svoj komplet za preživetje.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Izdela ležišče iz naravnih materialov.
- (2) Izdela lok in puščico ter z njima strelja na tarčo.
- (3) Izdela enostavno sončno uro.
- (4) Naredi preprost filter za vodo.
- (5) Izdela preživetniško (paracord) zapestnico.
- (6) Prebere knjigo Daniela Defoeja: Robinzon.

Tiskani viri:

- o Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Spletni viri:

- o *Bushcraft Survival Australia*. Dostopno na: youtube.com/@bushcraftsurvivalaustralia.
- o *Življenje v naravi - ognji*. Zveza tabornikov Slovenije. Dostopno na: taborniki.si/zivljenje-v-naravi-ognji.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: preživetje v naravi, kako naredim lok, orientiranje po nebesnih telesih, orientiranje po znakih v naravi, preprost filter za vodo.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Člani_ce voda se odpravijo na nekajdnevno bivačiranje in tam opravijo veččino.
- o V vodu lahko, medtem ko čas preživljajo v naravi, organizirajo Robinzonov izziv – štiri ure vsak sam preživi v gozdu in samostojno opravi nabor nalog: izdelava ognjišča iz kamnov, prižig (majhnega) ognja, izdelava filtra za vodo, določitev severa s pomočjo sonca, nabrani tri užitne rastline...

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/robinzon

Starejši MČ

4 ure

Veščina se osredotoča na prižiganje ognja in njegovo varno uporabo. Vključuje dejavnosti, kot so izbira pravega prostora za ogenj in prižiganje ognja z vžigalico. Otroci svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta obujanje ognja iz žerjavice in prižiganje ognja s tremi različnimi netivi.

Razume, da človek vpliva na okolje; pozna naravne vire v svojem okolju; del prostega časa preživlja v naravi; naravo zapusti bolj urejeno, kot jo je dobil_a.

Kresilko

Obvezne dejavnosti:

- (1) Opiše elemente gorenja (požarni trikotnik: vnetljiva snov, kisik, toplota).
- (2) Na sliki prepozna nekaj vrst ognjev: piramida, pagoda, zvezdni ogenj, strešni ogenj.
- (3) Pojasni, kako izbrati pravi prostor za kurjenje ognja in kako ga zavarovati.
- (4) Pripravi varno ognjišče (vkopano ognjišče stran od dreves, vej in korenin ipd.).
- (5) Postavi piramido (izbere pravi material za ogenj).
- (6) Zna uporabiti vžigalice in jih pravilno shranjevati.
- (7) Z vžigalicami prižge piramido.
- (8) Razloži, da je treba ogenj pred odhodom vedno pogasiti z zemljo, vodo, peskom ali ilovico, da ne pride do požara.
- (9) Razloži, da nikoli ne smemo pustiti ognja nezavarovanega.
- (10) Opiše in pokaže, kako ravnati v primeru lažjih opeklin.
- (11) Pojasni, kako pravilno ukrepati v primeru, da pride do požara (tel. številka gasilcev ...).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Postavi še eno drugo obliko ognja poleg piramide.
- (2) Oživi ogenj, ko je od njega ostala le še žerjavica.
- (3) Na taborjenju pomaga skrbeti za večni ogenj.
- (4) Zaneti netivo s kresilom.
- (5) Skupaj z vodom pripravi enostaven obrok na ognju (čaj, pečene hrenovke, pe-nice, banane na žerjavici, testo na palici ipd.).
- (6) Zaneti s tremi različnimi netivi (vata, konopljina vrv, brezovo lubje, lesni ostružki ipd.).

Tiskani viri:

- Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.
- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Spletni viri:

- *Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje*. Dostopno na: sos112.si/info/klic-v-sili.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: netivo, vnetljive snovi, ognji, požarni trikotnik, vrste ognjev, oskrba opeklin.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Pripravi vodov večer ob ognju.
- Na taborjenju pomaga pri pripravi večernega ognja.
- Iz slanih palčk ("bobi palčke") in namaza (čokoladni namaz, arašidov namaz) naredi makete različnih ognjev.
- Pripravi različne možne scenarije, kaj gre lahko pri delu z ognjem narobe in kako to preprečiti.
- V vodu pripravijo skeč na temo varne uporabe ognja.
- Z vodom obišejo bližnji gasilski dom in se seznanijo z uporabo gasilnega aparata.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/sibica

VOZLAR

Starejši MČ

4 ure

Veščina vključuje napredno znanje vozlanja. Obvezne dejavnosti obsegajo znanje iz veščine Vezalkar, zavezovanje in razvezovanje štirih različnih vozlov ter izdelavo pripomočkov za taborjenje. Izbirne dejavnosti vključujejo učenje težjih vozlov in izdelavo preživetniške zapestnice (paracord).

S potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti; si zna postaviti cilje, za katere se mora truditi, da jih doseže.

Vrvar

Obvezne dejavnosti:

- (1) Vsa obvezna znanja veščine Vezalkar.
- (2) Zaveže in razveže štiri različne vozle ter pojasni njihovo uporabo. Predlagani vozli:
 - napanjalni,
 - osmica,
 - vrzni,
 - vpleten vrzni.
- (3) Zaveže in razveže vzporedno dvojno in trojno vez (vez za trinožnik).
- (4) Pokaže, kako se pravilno zveže vrvi (za shranjevanje vrvi).
- (5) Naredi lažji pripomoček za taborjenje (enostavna sušilnica, obešalnik za kroj, predpražnik za pred šotor, mrežasta vrečka za menažko ipd.).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Zaveže in razveže en zahtevnejši vozle (predlagani: ribiški, dvojna osmica, Prusikov, prijateljski).
- (2) Splete preživetniško zapestnico (t. i. paracord zapestnica).

Tiskani viri:

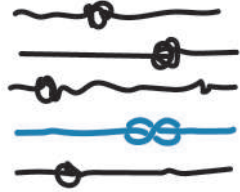
- Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.
- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: vozel, vezi, vrv, vozlanje.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Igra tri v vrsto z vozli: na listke napišemo imena vozlov in listke položimo v polja. Cilj je dobiti tri v vrsto (polja so lahko označena s posameznimi vozli, ki jih je treba zavezati).
- o Tekmovanje v vezanju osnovnih vozlov (lahko tudi z zavezanimi očmi).
- o Z zaveznamimi očmi na otip prepozna zavezane vozle.
- o Iz vozlov naredi okraske za rutice.

Za več vsebin poglej na spletno stran:

vescine.taborniki.si/vozar

VREMENOSLOVEC

Starejši MČ

3 ure

Veščina seznanji otroke z osnovami meteorologije in jim predstavi vpliv vremena na okolje ter kako se pripraviti na različne vremenske razmere. Beležijo podatke o vremenu in jih primerjajo z napovedjo. Vključeno je tudi spoznavanje vremenskih pojavov in njihovega vpliva na življenje.

Razume, da človek vpliva na okolje; spoznava raznolikost narave.

Meteorolog

Obvezne dejavnosti:

- (1) Vodniku_ci našteje nekaj vremenskih pojavov in razloži, kako vplivajo na naše življenje.
- (2) V naravi določi smer, iz katere piha veter. Razloži, kako smer in jakost vetra lahko vplivata na vreme (npr. premikanje oblakov).
- (3) Otrokom v vodu razloži, na kaj moramo biti pozorni pri nevihtah (strele, povečani vodotoki) in kadar pada toča (poškodbe opreme in ljudi).
- (4) Doma en teden vsak dan ob istem času (npr. zjutraj ali zvečer) beleži temperaturo zraka, hitrost vetra (ne piha, piha malo, piha močno) in padavine (ni padavin, rahle padavine, močne padavine). Ko zapiše podatke, pogleda na spletno stran ARSO vreme in primerja stanje vremena z napovedjo.
- (5) Ugotovi, katero meteorološko postajo Državne meteorološke službe RS najde najbližje svojemu kraju/domu. Izve, katere podatke zbira. Interpretira, kako si lahko pomagamo z informacijami o temperaturi, količini padavin in hitrosti vetra.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj tri):

- (1) Obišče starejšega_o prebivalca_ko kraja in se z njim_o pogovori o spremembah vremena (razlika med nekoč in danes).
- (2) S pomočjo spletne strani, ki napoveduje vreme vsaj sedem dni vnaprej, opredeli, kateri dan in ura bi bila najbolj primerna za kratek izlet v naravo.
- (3) V času nevihte spremlja radarsko sliko padavin in se seznanji s tem, kaj pomenijo različne barve pri prikazu intenzivnosti padavin.
- (4) Članom_icam voda na preprost način razloži, kaj je globalno segrevanje in kakšen vpliv ima na okolje.

- (5) Pouči se o tem, kako spremembe vremena vplivajo na obnašanje živali (lastovice, muhe ...). Ugotovitve predstavi na vodovem srečanju.
- (6) Opiše koncept kroženja vode v naravi.

Tiskani viri:

- Neukamp, E. *Oblaki in vreme: spoznajmo vremenske pojave*. Slovenska izdaja, ponatis. V Ljubljani: Cankarjeva založba, 2005.
- Hynes, M. *Vreme*. Tržič: Učila International, 2011.
- Mandell, M. *Mladi vremenoslovec: preprosti vremenski poskusi z vsakdanjimi pripomočki*. Radovljica: Didakta 2000.

Spletni viri:

- ARSO vreme. Agencija RS za okolje. Dostopno na: vreme.arso.gov.si/napoved.
- Radarska slika padavin. Agencija RS za okolje. Dostopno na: meteo.arso.gov.si/met/sl/weather/observ/radar/.
- Vzroki podnebnih sprememb. Evropska komisija. Dostopno na: climate.ec.europa.eu/climate-change/causes-climate-change_sl.
- Posledice podnebnih sprememb. Evropska komisija. Dostopno na: climate.ec.europa.eu/climate-change/consequences-climate-change_sl.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: vremenska napoved, Agencija RS za okolje, radarska slika padavin, globalno segrevanje in vreme, meteorološke postaje.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Člani_ce voda se lahko med seboj dogovorijo, da bo vsak_a od njih dva tedna zbiral_a podatke o temperaturi zraka in količini padavin. Ko zadnji_a od sodelujočih opravi svoje meritve, jim jih vodnik_ca pomaga zapisati v obliki grafa. Otroci poskusijo interpretirati rezultate (zakaj je bilo tako hladno/mrzlo, kdaj je bila najnižja in kdaj najvišja temperatura, kateri dan je padlo največ padavin ...).
- Dodatni viri z idejami:
 - *Science Sparks*. Dostopno na: science-sparks.com/weather-science-for-kids.
 - *Weather Experiments*. Dostopno na: www.metoffice.gov.uk/weather/learn-about/met-office-for-schools/other-content/other-resources/experiments/index.
 - *Weatherwizkids*. Dostopno na: www.weatherwizkids.com/~weather1/weather-experiments.htm

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/vremenoslovec

POZNAVALEC DINOZAVROV

MČ

4 ure

Veščina se osredotoča na spoznavanje različnih vrst dinosavrov in obdobja razvoja Zemlje. Vključuje aktivnosti, kot so izdelava plakata o najljubšem dinosavru in ogled risanke o dinosavrih. Preko izbirnih dejavnosti otroci spoznajo tudi druge vrste, ki so izumrle, obišeče razstavo o dinosavrih ali izdelajo kip dinosavra.

Razume delovanje ekosistema; spoznava različne oblike življenja na Zemlji; spoznava raznolikost narave; pove, kaj ga_je zanima (je radoveden_a).

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Ob pomoči vodnika_je na časovnico umesti soslednje pomembnejših obdobja za razvoj Zemlje, začetek človeške vrste, kdaj so dinosavri živeli in različna obdobja v času dinosavrov.
- (2) Našteje vsaj šest vrst dinosavrov, pove, v katero živalsko vrsto spadajo, kako so se prehranjevali in se razmnoževali.
- (3) Izdela plakat o svojem najljubšem dinosavru in ga predstavi ostalim članom_icam voda (izgled, velikost, način življenja in prehranjevanja, risba s figuro odraslega človeka v merilu za boljše predstavo o velikosti).
- (4) Z vodom si ogleda risanko o dinosavrih (Dežela pred časom/Dežela preteklosti, Dobri dinosaver, Little Dino School). Člani_je voda se z vodnikom_co pogovorijo o tem, kaj je v zgodbi resničnega in kaj so si avtorji risanke izmislili oziroma spremenili.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Našteje še druge živalske vrste, ki so izumrle ali so tik pred izumrtjem.
- (2) Izdela kip ali dioramo svojega najljubšega dinosavra.
- (3) Obišče razstavo o dinosavrih (Prirodoslovni muzej Slovenije, Dino park Bled, Arboretum Volčji Potok ...).
- (4) Prebere knjigo o dinosavrih in jo predstavi vodu.

Tiskani viri:

- Johnson, J. *Otroška enciklopedija dinozavrov*. Ljubljana: Karantanija, 2004.
- Johnson, J., Kay, A., in Parker, S. *500 zanimivosti, ki jih lahko izveš o živalih: sesalci, plazilci in dvoživke, ptiči, žuželke, dinozavri*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2006.
- Dixon, D. *Mesojedci: vznemirljivo popotovanje v svet mesojedih dinozavrov*. Zbirka Svetilnik. Ljubljana: Grlica, 2004.

Spletni viri:

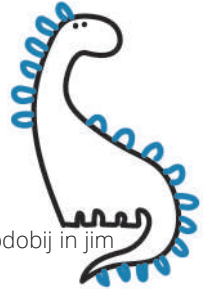
- *DIY Dinosaur Eggs*. Autodeck Instructables. Dostopno na: [instructables.com/DIY-Dinosaur-Eggs](https://www.instructables.com/DIY-Dinosaur-Eggs).

Ključne besede

V iskalnik vpiši: vrste dinozavrov, razvoj zemlje, začetek človeštva.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- V prostoru (vizualno in na daljši liniji) prikaže časovnico različnih obdobij in jim doda slike (pračloveka, dinozavrov).
- Izdela dinozavrova jajca.
- Izdela spomin z različnimi vrstami dinozavrov (vrsta na eni kartici in ime na drugi ali ime na eni in ena značilnost na drugi).
- Pripravi strip o življenju in izumrtju dinozavrov.
- Izdela kip ali sliko dinozavra iz naravnih materialov.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/poznavalec-dinozavrov

DRUŽBA

MLADI ZAŠČITNIK

Starejši MČ

4 ure

Veščina poudarja pripravljenost na odziv v kriznih situacijah. Obvezne dejavnosti vključujejo poznavanje primerov za klic na 112, razumevanje naravnih nesreč in ukrepanje ob njih ter seznanitev z nalogami reševalnih služb. Izbirne dejavnosti spodbujajo praktično preverjanje varnosti in učenje o varnostnih poklicih.

Razume, da vseh nalog ne more rešiti sam_a; spoznava različne nevarne situacije in se vede okoliščinam primerno.

Zaščitnik

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje pet primerov situacij, v katerih je potreben klic na 112.
- (2) Našteje, katere informacije mora predati dispečerju_ki pri klicu na 112, in pove, da mora počakati, da dispečer zaključi klic.
- (3) Našteje različne naravne nesreče, ki se lahko zgodijo na območju Slovenije ali sosednjih držav (potres, požar, poplava, zemeljski in snežni plaz, neurje ...), njihove značilnosti in posledice, ki jih imajo na ljudi ter živali (podrti domovi, nepitna voda, prekinjene cestne povezave, požgan gozd ...).
- (4) Izbere eno naravno nesrečo in opiše, kako ravnati ter kako se obvarovati v primeru, da do nje pride.
- (5) Jasno pove, da je v primeru kakršne koli nesreče treba poskrbeti najprej za lastno varnost in šele nato lahko priskočimo na pomoč drugim.
- (6) Opiše naloge in opremo gasilcev, našteje pet primerov situacij: kdaj priskočijo na pomoč in kdo jih aktivira. Pozna razliko med poklicnimi in prostovoljnimi gasilci in se pozanima, katero prostovoljno društvo ali poklicna enota deluje v njegovem kraju.
- (7) Opiše naloge in opremo policije, našteje pet situacij, v katerih priskočijo na pomoč, ter kdaj in preko katere telefonske številke se jih aktivira.
- (8) Opiše naloge in opremo nujne medicinske pomoči, našteje pet primerov situacij: kdaj priskočijo na pomoč in preko katere telefonske številke se jih aktivira.
- (9) Na taborjenju in vodovih srečanjih ve, kje je zbirno mesto v primeru nesreče.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Na taborjenju ali večdnevnem izletu skupaj z vodnikom_co ali vodom razišče neposredno okolico kraja, kjer bivajo, in oceni, kakšna je ogroženost v primeru poplave, požara, padanja skal ali dreves, neurja s strelo.
- (2) Pokaže, kje v taboru je shranjeno orodje in drugi pripomočki za zaščito in reševanje (loplate, sekire, gasilni aparat ...).
- (3) V prostorih, kjer potekajo vodova srečanja (šola, taborniška hiška, občina ...), preveri, kje so evakuacijske poti in če so prehodne.
- (4) Udeleži se dogodka, kjer so predstavljeni gasilci, reševalci, policaji ali vojska ali se dogovori za obisk (dan odprtih vrat, poklicna enota gasilcev, policijska postaja, Taborniški feštival itn.).
- (5) Prebere in predstavi knjigo na temo varnosti ali zgoraj naštetih poklicev (gasilci, reševalci, vojska, policija).

Spletni viri:

- *Gorska reševalna zveza Slovenije*. Dostopno na: grzs.si.
- *Gasilska zveza Slovenije: Portal slovenskih prostovoljnih gasilcev*. Dostopno na: gasilec.net.
- *Sile za zaščito in reševanje*. Uprava RS za zaščito in reševanje. Dostopno na: gov.si/teme/sile-za-zascito-in-resevanje.
- *Civilna zaščita*. Zveza tabornikov Slovenije. Dostopno na: taborniki.si/tag/civilna-zascita.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: civilna zaščita, gasilci, policija, gorska reševalna služba, naravne nesreče.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Skozi igro vlog v vodu prikažejo klic na 112.
- S pantomimo prikaže različne poklice in njihovo opremo.
- Pripravi predstavitev o naravnih nesrečah.
- Člani_ce voda pripravijo predstavo, v kateri vsak_a odigra drug poklic, in prikažejo, kako s skupnimi močmi sodelujejo v primeru naravne nesreče.
- Nariše strip ali napiše zgodbo o naravni nesreči, kako se je zgodila in kako je treba v takih primerih ukrepati.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/mladi-zascitnik

ŠIROKOSRČNEŽ

Starejši MČ

4 ure

Veščina se osredotoča na razumevanje in spoštovanje raznolikosti v družbi. Vključuje iskanje in predstavitev gradiva o drugačnosti, razpravo o razlikah in podobnostih med ljudmi, učenje pozdravov v različnih jezikih ter opazovanje mestne infrastrukture z vidika dostopnosti za starejše in invalide. Izbirne dejavnosti spodbujajo kreativno sodelovanje, in sicer skozi izdelavo voščilnic za starejše, raziskovanje kulturnih praznovanj in vodenje slepe osebe skozi labirint, kar krepi empatijo in razumevanje različnih perspektiv.

Razume, da smo si ljudje različni; zaveda se družbenih neenakosti; dejavno pomaga šibkejšim po svojih močeh; spoznava različna prepričanja med otroki v vodu.

Družbeni aktivist

Obvezne dejavnosti:

- (1) Poišče film ali knjigo na temo drugačnosti in jo predstavi svojemu vodu.
- (2) Našteje in opiše tri stvari, po katerih se ljudje po svetu razlikujemo (rasa, kultura, jezik ...).
- (3) Z vsakim članom_ico voda poišče tri stvari, v katerih se razlikujeta, in tri stvari, v katerih sta si enaka_i, podobna_i.
- (4) S pomočjo vodnika_ice izbere aktivnost iz Drobtinic duhovnosti in jo izpelje za svoje prijatelje v vodu.
- (5) Nauči se pozdraviti v petih tujih jezikih.
- (6) Gre na sprehod po mestu in poišče vsaj pet točk, ki so prilagajene starejšim osebam (veliki napisi na tablah, ograje, klančine, zvočni signali na semaforju, talne oznake ipd.).
- (7) Na sprehodu po mestu ugotovi, ali bi oseba na invalidskem vozičku lahko varno prečkala cesto.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) S člani_cami voda postavi bivak, pri čemer ima ena oseba zavezane oči, druga ne sliši, tretja lahko uporablja samo eno roko ipd.
- (2) Skupaj z vodom izdelava voščilnice, pisma za stanovalce doma starejših občanov (ali drugo podobno ustanovo) v domačem ali bližnjem kraju.

- (3) Razišče, kako praznujejo novo leto v vsaj treh različnih državah, in ugotovitve predstavi vodu, vodniku_ci.
- (4) Ob vodenju videče osebe z zavezanimi očmi prehodi labirint.

Tiskani viri:

- *Drobtinice duhovnosti*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2013. Dostopno tudi na: stencas.si/imenik/drobtinice-duhovnosti.
- Haraštova, H., in Hanačkova, P. *Kako otroci po svetu praznujejo praznike*. Jezero: Morfemplus, 2016.
- Brenifier, O. *Kaj pomeni živeti skupaj?* Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2007.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: dostopnost, starejši, invalidi.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Člani_ce voda poiščejo po tri stvari, v katerih se razlikujejo od drugih, in tri stvari, v katerih so si enaki, podobni. Izdelajo tabelo za primerjavo.
- Človeški bingo (značilosti ljudi).
- V vodu organizirajo filmski večer/popoldne in si ogledajo film o drugačnosti. Pogovorijo se vsebini filma.
- Mini kviz o praznovanju novega leta v različnih svetovnih državah (povežejo datum in kraj, npr. Kitajska, Srbija ...).
- V vodu praznujejo praznik neke druge kulture, ki ga sicer v Sloveniji ne praznujemo.

Za več vsebin poglej na spletno stran:

vescine.taborniki.si/sirokosrcnez

KOMUNIKACIJE IN TEHNOLOGIJE

FOTOGRAF

Starejši MČ

4 ure

Veščina predvideva poznavanje osnov portretne fotografije, kompozicijskih pravil in delovanja fotoaparata. Otroci ustvarijo portretne in skupinske fotografije ter raziskujejo različne zvrsti fotografije s pomočjo spletnih strani, revij in razstav. Spodbuja kritičen pogled na fotografije.

Zna povedati kaj se je naučil_a; spoznava različne možnosti pridobivanja informacij; zna izraziti in pojasniti svoje mnenje.

Fotoreporter

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje osnove dobre portretne fotografije:
 - Oči osebe na portretu so ostre.
 - Obraz je enakomerno osvetljen (ni ostrih senc, ki nastanejo npr. pri fotografiranju na direktnem soncu).
 - Portret je približno od prsi do malce nad glavo.
 - Na fotografiji ni motečih elementov, ki bi preusmerjali pozornost s portretiranca_ke (npr. preveč pisano ozadje) – portretiranec_ka je postavljen_a pred nevtralno ozadje (npr. prazna stena, zid).
- (2) Pozna kompozicijsko pravilo tretjin – razloži, kako se ga uporabi pri pokrajinski fotografiji (npr. horizont je na zgornji ali spodnji vodoravni tretjini) ali pa pri fotografiranju ljudi (npr. oseba je na presečišču dveh tretjin).
- (3) Našteje dele fotoaparata (lahko tudi tistega na telefonu): objektiv(i), tipalo, baterija, spominska kartica in zaslon. Razloži, kaj je naloga vsakega od naštetih.
- (4) Naredi:
 - tri portretne fotografije članov_ic družine ali prijateljev_ic,
 - tri fotografije z vodovega izleta ali kakšne druge taborniške aktivnosti,
 - skupinsko fotografijo svojega voda na eni od aktivnosti (izlet, taborjenje, zimovanje ...).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Oglela si fotografsko razstavo in o njej poroča vodniku_ci (kaj je videl_a, kaj mu_ji je bilo všeč in kaj ne).
- (2) Na spletu poišče spletno stran (znanega) slovenskega fotografa ali fotografinje

in si ogleda predstavljene fotografije. Vodniku_ci razloži, čigavo spletno stran si je ogledal in katero zvrst fotografij dela ta fotograf_inja (portreti, pokrajina, glasba, šport, reportaže ...). Pove, ali so mu_ji bile fotografije všeč ali ne.

- (3) Pregleda katero koli revijo (MojPlanet, Pil, National Geographic ...) z večjim številom fotografij in na vodovem sestanku predstavi, katere tri fotografije so mu_ji bile najbolj všeč in zakaj. Pove tudi, katere tri fotografije so mu_ji bile najmanj všeč, in tudi to utemelji.
- (4) Obišče muzejsko razstavo, ki za prikaz vsebin vključuje arhivske fotografije. Oцени, kakšne so bile fotografije v preteklosti in kakšne so danes.

Opombe: lahko za fotografiranje uporabi telefon ali fotoaparati. Če nima svojega telefona, mu_ji ga za fotografiranje na taborniških aktivnostih lahko posodi vodnik_ca.

Tiskani viri:

- Hodalič, A. *Fotografski priročnik*. Ljubljana: Repro MS 03, 2011.
- Johnson, N. *National Geographic fotografski priročnik za otroke*. Ljubljana: Rokus Klett, 2009.

Spletni viri:

- *Fotografija*. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopno na: sl.wikipedia.org/wiki/Fotografija.
- *Osnove fotografiranja*. Nasveti za fotografiranje, zbrani na spletnem mestu Canon. si. Dostopno na: canon.si/get-inspired/tips-and-techniques/photography-basics/.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: osnove fotografije, fotografija za začetnike, pravila portretne fotografije, portretna fotografija, kompozicija, pravilo tretjin, slovenski fotografi (Ciril Jazbec, Manca Juvan, Arne Hodalič, Meta Krese, Tomo Jeseničnik, Marta Lamovšek, Aleš Fevžer, Mimi Antolovič, Voranc Vogel, Žiga Koritnik, Matjaž Krivic, Borut Peterlin ...).

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Fotografija s taborniške aktivnosti naj bo čim bolj domiselna (ne samo "gasilska") – naj otroci počnejo kaj zabavnega, nagajivega.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/fotograf

UPORABNIK RAČUNALNIKA

Starejši MČ

4 ure

Veščina je usmerjena v osnovna znanja glede uporabe računalnika. Vključuje obvezne dejavnosti, kot so iskanje informacij na spletnih straneh, pošiljanje otroke-pošte, uporaba urejevalnika besedil in razumevanje varne uporabe interneta. Otroci svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta obisk računalniškega muzeja in oblikovanje vabil za izlet.

Spoznava različne možnosti pridobivanja informacij; uporablja koledar in si zapisuje pomembne dogodke; zna povedati, česa se je naučil_a.

Računalničar

Obvezne dejavnosti:

- (1) Na internetu poišče rodovo spletno stran in na njej poišče informacije (prijavnica na dogodek, fotografije s preteklih aktivnosti, urnik vodovih srečanj).
- (2) Sestavi in pošlje e-poštno sporočilo vodniku_ci.
- (3) V urejevalniku besedil naredi imenik članov_ic svojega voda (ime in priimek, številka mobilnega telefona, domači naslov, elektronski naslov, rojstni dan). Imenik predstavi vodniku_ci.
- (4) Ve, kako zaščititi sebe in svoje podatke pri uporabi računalnika in interneta: na spletu poišče nasvete o bontonu na spletu, spletnem nasilju, lažnih informacijah, e-odvisnosti, geslih, antivirusnih programih ipd. In izbrano temo predstavi vodu.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Obišče računalniški ali kak drug podoben muzej. Videno predstavi vodniku_ci, vodu.
- (2) S pomočjo računalnika oblikuje vabilo na vodov izlet.
- (3) V enem od programov obdela (izboljša, združi, razreže) različne fotografije ali video posnetke (svojega voda, tabornikov) in jih prikaže svojemu vodu.

Spletni viri:

- o *Safe.si*: Točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje. Dostopno na: safe.si.

- *Top 10 nasvetov*. Safe.si. Dostopno na: otroci.safe.si.
- *Računalniški muzej*. Dostopno na: racunalniski-muzej.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: varna raba interneta, kako pošljem elektronsko sporočilo.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Vodov izlet v Računalniški muzej (racunalniski-muzej.si).
- Razstavljanje starega računalnika.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/uporabnik-racunalnika

OKOLJE IN EKOLOGIJA

Mlajši MČ

3 ure

Veščina je usmerjena v ozaveščanje o pomenu ekologije in okoljevarstvenih praks. Vključuje obvezne dejavnosti, kot so ločevanje odpadkov, razumevanje recikliranja, rokovanje z nevarnimi odpadki, uporaba biorazgradljivega mila, sodelovanje v čistilnih akcijah, izdelava izdelkov iz odpadnega materiala in branje ekoloških slikanic. Izbirne dejavnosti spodbujajo kreativno izražanje skozi izdelavo plakatov, zmanjšanje porabe vode in vodenje dnevnika odpadkov s ciljem zmanjšati in nadomestiti izdelke za enkratno uporabo. Spodbuja se aktivno udeležbo in razvoj odgovornega ravnanja z okoljem.

Razume, da človek vpliva na okolje; se zaveda pomena ponovne uporabe surovin; naravo zapusti bolj urejeno, kot jo je dobil.

Zeleni bojevnik

Obvezne dejavnosti:

- (1) Zna ločevati odpadke in pozna pravila ločevanja.
- (2) Razloži pojme preprečevanje, ponovna uporaba in recikliranje odpadkov.
- (3) Zna rokovati z nevarnimi odpadki in kemikalijami (baterije, kemikalije, igle, čistila, odpadno olje, elektronske naprave) in ve, koga poklicati, če je rokovanje z njimi nevarno.
- (4) Na taborjenju uporablja biorazgradljivo milo.
- (5) Z vodom se udeleži čistilne akcije.
- (6) Izdela uporaben izdelek iz odpadnega materiala (čestitka, namizna igra, igrača, lonček za pisala ...).
- (7) Prebere slikanico na temo ekologije in jo predstavi v vodu.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Izdela plakat o ločevanju odpadkov ali varčevanju z vodo in ga obesi v taborniško sobico.
- (2) Na različnih izdelkih poišče simbole, ki opredeljujejo ločevanje izdelka.
- (3) Umije si zobe, tako da zamaši odtok v umivalniku. Na koncu pogleda, koliko vode je porabil_a in to počne več dni zaporedoma. Poskusi porabiti vsak dan manj vode.
- (4) V obliki dnevnika 30 dni beleži svoje odpadke, jih poskuša zmanjšati in jih zamenjati z alternativnimi izdelki za enkratno uporabo.

Tiskani viri:

- Gračner, M. *Madu s prijatelji pomaga rešiti morje*. Maribor: Obzorja, 2021.
- Kukovič, K. *Gozdni bonton*. Celje: Mozaik znanja, 2022.
- Davis, B. *Želvica in morje*. Tržič: Učila International, 2020.

Spletni viri:

- *Ekologi brez meja*. Dostopno na: ebm.si.
- *Društvo Planet Zemlja*. Dostopno na: planet-zemlja.org.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: ločevanje odpadkov, recikliranje, ponovna uporaba.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Obišče bližnji ekološki otok.
- Organizira tekmovanje v hitrostnem ločevanju odpadkov.
- Oglada si kratke posnetke na temo onesnaževanja.
- S člani_cami voda naredijo likovno razstavo na temo ločevanja odpadkov.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/eko-cuvaj

ZELENI BOJEVNIK

Starejši MČ

4 ure

Veščina ozavešča o okoljskih vprašanjih in aktivnem ukrepanju za varovanje narave. Vključuje udeležbo na čistilnih akcijah, razpravo o človekovem vplivu na okolje ter razumevanje pojma kislega dežja, največjih onesnaževalcev in pomena naravnih okolij. Izbirne dejavnosti širijo zavedanje z intervjuji, dnevniškimi beleženjem vpliva na okolje ter spoznavanjem razgradnje odpadkov, invazivnih rastlin in bontona v naravi.

Razume, da človek vpliva na okolje; varčno uporablja energijo in vodo; se zaveda pomena ponovne uporabe surovin.

Varuh okolja

Obvezne dejavnosti:

- (1) Udeleži se čistilne akcije.
- (2) V vodu skupaj z vodnikom_co sproži debato o tem, na kakšne načine človek posega v okolje, in razloži, kakšen vpliv ima z vsem tem na okolje.
- (3) Razloži pojem kisli dež ter pove, kako nastane in kakšen vpliv ima na naravo.
- (4) Našteje največje onesnaževalce (odpadki, zvok, svetloba, kemikalije, plini ...) in razloži njihov vpliv na okolje.
- (5) Opredeli pomembnost naravnih okolij (voda, mokrišče, gozd, zrak) in njihovo funkcijo.
- (6) Na taborjenju uporablja biorazgradljivo milo.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj tri):

- (1) Naredi intervju z dedkom ali babico o tem, kakšno je bilo življenje, ko sta bila onadva majhna, in kaj je sedaj drugače, s poudarkom na odpadkih, elektriki, prevozu.
- (2) V obliki dnevnika 30 dni beleži svoj vpliv na okolje (odpadki, voda, elektrika, prevoz).
- (3) Ve, koliko časa se razgrajuje pet odpadkov, ki jih najpogosteje odvrže.
- (4) Seznan se s tem, kaj so invazivne rastline in kakšen je njihov vpliv, ter se udeleži akcije odstranjevanja invazivnih rastlin.
- (5) Skozi izlet v naravo se seznan z bontonom obnašanja v naravi.

Tiskani viri:

- Mitrevski, I. *Rdeča raketa in zeleni planet*. Kamnik: samozaložba, 2022.
- Mitrevski, I. *Volkulja Bela in čarobni gozd: napeta ekokriminalka*. Kamnik: samozaložba, 2020.

Spletni viri:

- Umanotera. Dostopno na: umanotera.org.
- Ekologi brez meja. Dostopno na: ebm.si.
- Ekokrog – društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo. Dostopno na: ekokrog.org.
- Društvo Planet Zemlja. Dostopno na: planet-zemlja.org.

Ključne besede

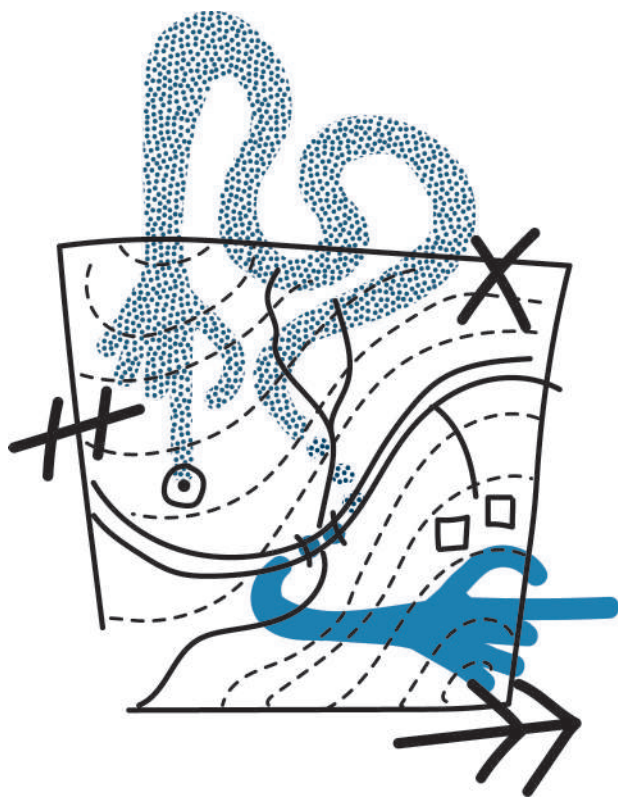
V iskalnik vpiši: vpliv človeka na okolje, onesnaževalci okolja, kisli dež.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Pripravi plakat na izbrano temo s področja onesnaževanja.
- Pripravi zabaven skeč o našem nepoznavanju lastnega vpliva na okolje.
- Pripravi krajšo objavo (s slikovnim gradivom) za rodovo družbeno omrežje, v kateri ozavešča o problematiki onesnaževanja.
- S člani_cami voda se igra pantomimo na temo odpadkov.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zeleni-bojevnik

ORIENTACIJA IN TOPOGRAFIJA

LOVEC NA LISICO

Mlajši MČ

3 ure

Veščina se osredotoča na spoznavanje z osnovami orientacije na preprostih kartah. Otroci prehodijo krajši lov na lisico ter se preizkusijo v postavljanju proge za lov na lisico. Izbirni dejavnosti vključujeta spodbudo k uporabi potnih znakov ter prečkanje preprostega minskega polja.

Del prostega časa preživlja v naravi; razume, da se do cilja lahko pride po različnih poteh; sodeluje v skupini; razume da mora vložiti trud, da doseže cilj.

Lovec na zaklade

Obvezne dejavnosti:

- (1) S pomočjo kompasa z roko nakaže smer proti severu in druge glavne smeri neba.
- (2) Ob spremstvu vodnika_ice prehodi krajšo progo lova na lisico po potnih znakih.
- (3) Izdela in postavi krajšo progo za lov na lisico v okolici šole, taborniške hiške oz. igrišča.
- (4) Na orientaciji po igrišču ali v učilnici oz. taborniški sobi samostojno poišče prave kontrolne točke.
- (5) Po navodilih vodnika_ice oz. člana_ice voda pravilno prehodi mrežo na tleh (primer ukaza: dve polji na vzhod).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Napiše pismo prijatelju_ici, v katerem uporabi potne znake.
- (2) Prehodi minsko polje, pri katerem so razdalje podane z živalskimi premiki (zajčji skoki, mišji koraki ...), koti pa v obliki glavnih smeri neba.

Tiskani viri:

- o Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Spletni viri:

- o *Download: Šolske karte (PDF)*. Orientacijska zveza Slovenije. Dostopno na: orientacijska-zveza.si/sl/28.

- *Priročnik Igre orientacije*. Orientacijska zveza Slovenije. Dostopno na: orientacijska-zveza.si/index.php?id=33&nid=294.
- Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovalna*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: orientacija na igrišču, preposta karta, potni znaki.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Preprosto skico igrišča oz. tloris učilnice/taborniške sobe za krajšo orientacijo lahko vodnik_ca nariše sam_a.
- V vodu se skupaj učijo smeri: vsi se obrnejo proti severu. Vodni_ca pove smer neba nato pa se vsi otroci čimbolj sinhrono obrnejo v pravo smer. Pri vsakem obratu za četrt kroga otroci enkrat plosknejo (npr. obrat z V na J je en plosk, obrat z Z na V sta dva ploska).
- V vodu skupaj na tleh pripravijo mrežo za prehod po smereh neba – lahko jo narišejo s kredami ali pa izdelajo iz naravnih materialov. Pri navodilih za prehod smeri levo, desno, naprej in nazaj zamenjamo s smermi neba – npr. dva koraka severno, en korak vzhodno. Otroci se premikajo po mreži, hkrati pa lahko vsak kvadrata predstavljata eno črko in se na koncu izpiše beseda.
- Otroci v parih postavijo kratko progo lova na lisico, nato pa sami prehodijo proge, ki so jih postavili drugi. Potne znake lahko otroci narišejo na papir, vsaj na delu poti pa jih postavijo s pomočjo naravnih materialov.
- Za orientacijo po igrišču so dostopne karte, proge in kontrolni listki na: orientacijska-zveza.si/index.php?id=33&nid=294.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/lovec-na-lisico

POZNAVALEC ZEMLJEVIDOV

Mlajši MČ

3 ure

Veščina se osredotoča na prvo spoznavanje z zemljevidi, njihovo vsebino in obliko. Tekom opravljanja veščine narišejo lasten domišljjski zemljevid, s pomočjo pravega zemljevida raziščejo domači kraj ter se skozi igre naučijo uporabljati smeri neba, razdalje in koordinatno mrežo.

Spoznava različne možnosti pridobivanja informacij; zaveda se, da so njegove zmožnosti za vod pomembne; sodeluje v skupini.

Kartograf

Obvezne dejavnosti:

- (1) Nariše preprost, poenostavljen in stiliziran zemljevid svojega sanjskega mesta ali kraja (hiše, poti, drevesa, šole, parki, trgovine, gradovi ipd.). Na njem označi smeri neba.
- (2) Obišče tri zanimivosti v svojem domačem kraju in jih s pomočjo starejše osebe označi na zemljevidu.
- (3) Z vodom odigra partijo igre potapljanja ladjic oz. izvede neko drugo preprosto aktivnost, ki vključuje koordinatno mrežo.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) S slike preriše preprost obris Slovenije in nanj preriše tri reke, pet krajev, dve jezeri in dve gori.
- (2) Po navodilih s prosto roko nariše risbo, tako da črte vleče v podanih smereh neba in razdaljah (J4, V2, SZ3 ...). Riše lahko na karo list ali v naravi, za merjenje razdalje pa lahko vzame neko poljubno enoto (kvadratak, meter, korak ...). Smeri neba naj bodo označene ob risbi in ni treba, da so usmerjene tako, kot so v naravi (za več glej priročnik Orientacija, poglavje 8.1 – Učenje začetnikov).

Tiskani viri:

- o Natek, K., Ogrin, D., in Potočnik Slavič, I. *Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole (kartografsko gradivo)*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014.

Spletni viri:

- *Geopedia – interaktivni spletni atlas in zemljevid*. Dostopno na: geopedia.world.
- *Google Zemljevidi*. Dostopno na: google.si/maps.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zemljevid, risanje, kartografija, otroci, tloris.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Opomba za prvo obvezno dejavnost - ni nujno, da je otrokovo sanjsko mesto narisano v čistem tlorisu. Naj imajo nekoliko proste roke.
- Opomba za drugo obvezno dejavnost - obisk treh znamenitosti v domačem kraju je primerna aktivnost za vodovo srečanje.
- Otroci se po navodilih vodnika_ce v prostoru razporejajo po mreži (tri gor, dve levo ...).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/poznavalec-zemljevidov

IZDELOVALEC ZEMLJEVIDOV

Starejši MČ

4 ure

Veščina se osredotoča na prostoročno risanje enostavnega terena v obliki preproste skice. Vključuje dejavnosti, preko katerih otroci razvijajo sposobnost primerjave svoje okolice s skico (na primer vrisovanje manjkajočih objektov na skico ter skiciranje poznane območja) in spoznajo, da je tudi korak lahko merska enota. Svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta izdelava kompasa in enostavna skica njim poznane poti.

Spoznava različne možnosti pridobivanja informacij; zaveda se, da so njegove zmožnosti za vod pomembne; sodeluje v skupini.

Risar skic

Obvezne dejavnosti:

- (1) Izbere si pet razdalj in jih izmeri najprej s koraki, nato s preprostim metrom.
- (2) Nariše vetrovnico z glavnimi in pomožnimi smermi neba ter jo orientira s pomočjo kompasa. Poimenuje po en predmet, ki leži v vsaki od smeri.
- (3) S prosto roko in brez merjenja nariše poenostavljen zemljevid manjšega območja (učilnice, taborniške sobe, svoje sobe ...).
- (4) Pri pregledu že narisane skice manjšega območja (ki jo lahko pripravi vodnik_ ca) ugotovi, kaj na njej manjka, in to ustrezno dopolni s prosto roko.
- (5) Izdela maketo območja (igrišče, tabor ...) in s prosto roko nariše skico te make-te. Na maketi in skici označi sever.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Nariše preprost zemljevid poti, ki mu_ji je znana in jo večkrat prehodi (npr. od doma do šole ali taborniških prostorov).
- (2) S pomočjo igle in magneta izdelava svoj kompas in pove, kateri konec kaže na sever.
- (3) S prosto roko in brez določenega merila nariše tlorisno skico petih predmetov. Pri tem je pozoren_na na velikosti in medsebojne položaje predmetov.

Tiskani viri:

- o Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovanja*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zemljevid, skica terena, reambulacija, tloris, kako izdelati kompas.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Zemljevid znane poti, ki ga mora narisati, je lahko narisano po spominu ali pa ga riše med hojo.
- o Pri risanju tlorisne skice predmetov naj bodo predmeti znotraj radija enega metra.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/izdelovalec-zemljevidov

LOVEC NA ZAKLADE

Starejši MČ

4 ure

Veščina je usmerjena v razvoj osnovnih orientacijskih spretnosti. Otroci s pomočjo kompasa in karte samostojno poiščejo kontrolne točke in prehodijo progo lova na zaklad. Poleg tega se spodbuja veščina iskanja lastnega stojišča s pomočjo karte ali mobilne aplikacije s kartami ter sodelovanje na orientacijski aktivnosti.

Razume, da se do cilja lahko pride po različnih poteh; sodeluje v skupini; uči se od drugih v skupini; razume da mora vložiti trud, da doseže cilj.

Orientalist začetnik

Obvezne dejavnosti:

- (1) S pomočjo kompasa pravilno orientira karto na sever.
- (2) Na orientaciji v labirintu, karti za šolski orientacijski tek (ŠOT) ali preprosti karti, ki jo izdelava vodnik_ca, samostojno poišče pravilne kontrolne točke. Na kontrolnih točkah lahko otroci pridobijo namige za lokacijo skritega zaklada.
- (3) Na različnih lokacijah v okolici taborniške hiške ali šole na karti označi oz. pokaže svojo trenutno lokacijo (stojišče).
- (4) Na kartah velikega merila (1 : 25.000 ali več) označi in postavi dve kontrolni točki.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Udeleži se orientacijske aktivnosti po mestu/kraju (npr. fotoorientacija).
- (2) S pomočjo mobilne aplikacije s kartami zna določiti svojo trenutno lokacijo.
- (3) Prehodi lov na zaklad po preprosti karti, ki jo je narisal vodnik_ca.
- (4) Članom_icam voda predstavi različne upodobitve površja (karta, globus, maketa ...).

Tiskani viri:

- o Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovanja*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.

Spletni viri:

- o *Priročnik Igre orientacije*. Dostopno na: orientacijska-zveza.si/sl/izpostavljenost.html (poišči povezave do gradiv med novicami).

Ključne besede

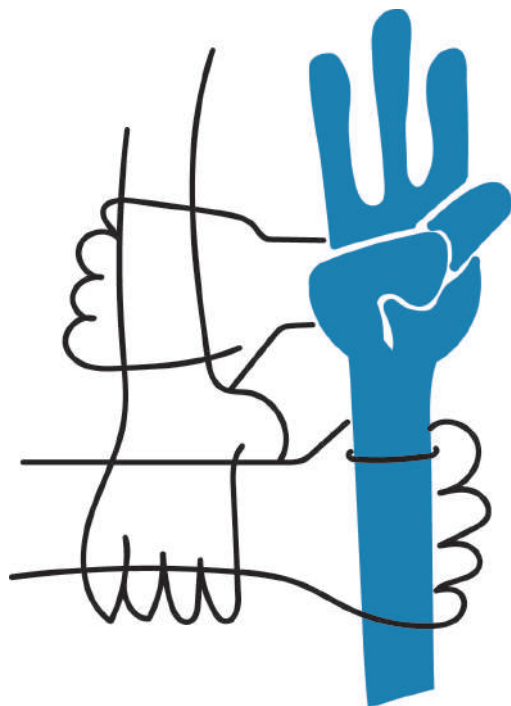
V iskalnik vpiši: uporaba kompasa, merilo karte, zemljevidi.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Izdela preprost kompas (igla za šivanje, magnet ...).
- o S sočlani_cami pripravijo za druge vode v rodu kratko fotoorientacijo ali pa preprosto orientacijo na karti ŠOT oziroma karti igrišča.
- o Na izletu s starši se preizkusi v vodenju navigacije s pomočjo aplikacije s kartami (npr. Google zemljevidi).
- o Vodnik_ca pripravi nekaj naslovov v mestu/vasi, ki jih morajo otroci poiskati. To storijo tako, da vsak izžreba en naslov, ga vnese v navigacijo in s pomočjo telefona vodi do naslova. Nato nadaljuje drugi.
- o Vod hodi po orientacijski progi in ko vodnik_ca reče stop, se otroci ustavijo in morajo na karti pokazati točno lokacijo, kjer se nahajajo. Nato lokacijo potrdijo še s pomočjo aplikacije s kartami (npr. Google zemljevidi).
- o Za orientacijo v labirintu so karte, proge in kontrolni listki dostopni na: orientacijska-zveza.si/index.php?id=33&nid=294.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/lovec-na-zaklade

PROSTOVOLJSTVO

KUHAR ZAČETNIK

Starejši MČ

5 ur

Veščina otroke uči osnov kuharskih veščin. Vključuje spoznavanje začimb, branje receptov, uporabo kuhinjskih pripomočkov, higienske prakse, mehanske postopke priprave hrane, kuhanje osnovnih jedi in peko na odprtem ognju. Otroci se tudi učijo o prehranski piramidi in pomagajo pri pripravi obrokov na taborjenju. Izbirne dejavnosti razširijo znanje s pripravo jedilnika in pripravo jedi na taborjenju.

Skrbi za osebno higieno, spoznava različne nevarne situacije in se vede okoliščinam primerno; varčno uporablja energijo in vodo; sodeluje v skupini.

Kuhar

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje osnovne začimbe (sol, poper, česen ...).
- (2) Prebere enostaven recept in skuha jed.
- (3) Našteje osnovne kuhinjske pripomočke in opiše, za kaj se uporabljajo.
- (4) Opiše higienski red v kuhinji; ve, da si mora pred delom v kuhinji umiti roke.
- (5) Pokaže nekaj osnovnih mehanskih postopkov priprave hrane (čiščenje živil, rezanje, lupljenje, ribanje, valjanje ...).
- (6) Zna skuhati testenine, riž in krompir; svojo izkušnjo predstavi na vodovem srečanju.
- (7) S pomočjo recepta speče palačinke za svoj vod in jih prinese na srečanje ali jih speče na vodovem srečanju.
- (8) Na taborjenju pomaga pri pripravi zajtrka, kosila ali večerje.
- (9) Zna samostojno speči hrenovke na odprtem ognju.
- (10) Našteje različne vrste živil (v prehranski piramidi) in vsaj štiri predstavnike vsake vrste.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Na jesenovanju/zimovanju s pomočjo vodnika_ice sestavi enostaven jedilnik, ki vključuje zajtrk, kosilo in večerjo.
- (2) Pomaga pri peki slaščic doma (npr. potica za veliko noč) ali pa se na taborjenju preizkusi v izdelovanju njokov, cmokov, polpetov.
- (3) Zamesi testo za kruh/čapati/tvist in ga speče na ognju.

Spletni viri:

- *Osnovni postopki mehanske obdelave živil*. Kuharski kotiček. Pametno učenje 123. Dostopno na: pametnoucenje123.splet.arnes.si/mehanski-postopki-priprave-zivil.
- *Portal Kulinarika.net*. Dostopno na naslovu: kulinarika.net.
- *Portal Okusno.je*. Dostopno na naslovu: okusno.je.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: začimbe, preprosti recepti, higiena v kuhinji, prehranska piramida.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Člani_ice voda na vodovem srečanju zakurijo ogenj in spečejo hrenovke ter kruh/čapate/tvist.
- Doma lahko pripravi zajtrk za ostale člane_ice družine (jedi lahko popestrijo tudi z jedilnimi barvami).
- Mehanske postopke priprave hrane lahko usvoji tako, da si pripravi malico za izlet (pranje sadja/zelenjave, rezanje).
- Napiše svoj recept za jed iz testenin.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/kuhar-zacetnik

MLADI GOSPODAR

Starejši MČ

4 ure

Veščina je usmerjena v razvoj odgovornosti in samoiniciativnosti pri odnosu do opreme. Vključuje pripravo opreme za izlet ali bivakiranje, sodelovanje pri gospodarskih opravilih ter pravilno uporabo in vzdrževanje opreme. Znanje otroci poglobijo s prakso in s prenašanjem znanja na ostale otroke.

Prezema zadolžitve v vodu; zna oceniti kako je bila naloga opravljena; pokaže, da se zna potruditi.

Taborni gospodar

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pomaga pripraviti seznam skupne vodove opreme za vodov izlet. Na koncu izleta preveri, če so prinesli nazaj vso skupno opremo.
- (2) Našteje opremo, ki jo je treba pripraviti za bivakiranje na taborjenju (šotorke, klini, vrvi, sekira, žaga, kotlički, toaletni papir ...).
- (3) Eno popoldne pomaga rodovemu_i gospodarju_ici pri delu v gospodarstvu/skladišču (pospravljanje, pripravlanje opreme za kakšno taborniško aktivnost).
- (4) Na bivaku pokaže, da zna pravilno uporabljati opremo za bivakiranje – sodeluje pri postavitvi bivaka, v katerem biva, pomaga postaviti ognjišče.
- (5) Zna naštetih osnovne principe vzdrževanja opreme (oprema mora biti suha, čista; med opremo ne sme biti pokvarljive hrane; zložena mora biti tako, da se pri hrambi/transportu ne poškoduje; če si opremo sposodimo, jo je treba vrniti v dogovorjenem roku; poškodovano opremo je treba sproti servisirati ...).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Zna pospraviti pogosto uporabljane predmete v gospodarstvu/skladišču ali na taborjenju (zviže vrvi, da se ne razvežejo, zloži šotorke, pospravi kline, ve, kje so pospravljeni orodje in kotlički ...).
- (2) Med taborjenjem občasno pomaga pri urejanju tabornega gospodarstva.
- (3) Pomaga pri postavitvi pionirskega objekta, kjer je treba uporabiti orodje iz gospodarstva.

Tiskani viri:

- o Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Igra: v miže zloži šotorko, zvije vrvi ipd.
- o Pomaga narediti oznake za uporabo v skladišču z napisi in sličicami.
- o Mini orientacija po skladišču ali gospodarskem šotoru (hitro poišče, kar piše na listku).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/mladi-gospodar

POROČEVALEC

MČ

4 ure

Veščina se osredotoča na pripravo vabila za sočlane na aktivnost voda ali družine MČ ter pisanje novic o aktivnostih, vključno z zbiranjem vtisov udeležencev. Poleg tega lahko izvede izbirne dejavnosti, kot sta fotografiranje dogajanja na dogodku in pisanje poročila na vodovem sestanku.

Spoznava različne možnosti pridobivanja informacij; prevzema zadolžitve v vodu; spoštuje mnenje drugih; zna izraziti in pojasniti svoje mnenje.

Komunikator

Obvezne dejavnosti:

- (1) Povabi člane_ice voda na aktivnost voda ali družine MČ. Obvestilo naj bo namenjeno (tudi) staršem. Vse potrebne informacije (ime aktivnosti, lokacija/zbirno mesto, datum in ura, aktivnosti, potrebščine itn.) priskrbi vodnik_ca. Vabilo pripravi v obliki, ki jo v rodu uporabljajo za obveščanje o aktivnostih (plakat, letak, elektronska pošta, besedilno sporočilo itn.). Vabilo je lahko pripravljeno v drugačni, inovativni obliki, za katero misli, da bo zanimiva, a mora vseeno vsebovati vse potrebne informacije.
- (2) Med vodovo ali družinsko aktivnostjo zbere vtise udeležencev_k in si jih zabeleži ali posname. Zabeleži si tudi njihova imena, starost in vod, iz katerega prihajajo. Po vodovi ali družinski aktivnosti napiše novico dolžine približno pol strani formata A4 za objavo v rodovem glasilu, na rodovi spletni strani in/ali družbenih omrežjih rodu. V novici predstavi vse ključne informacije (ime dogodka, lokacija/zbirno mesto, datum in ura, aktivnosti) in vtise udeležencev. Ob izjavah navede tudi podatke o osebah, ki so jih izrekle. Izmed fotografij, ki so jih med aktivnostjo naredili vodniki_ce, izbere fotografije za objavo in jim doda opise. Pri pisanju besedil naj bo pozoren_na na pravilen slovnični zapis.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Če ima na voljo fotoaparata (lahko mu_ji vodnik_ca posodi svoj telefon), fotografira dogajanje na aktivnosti. Narejene fotografije doda k novici, ki je pisana med obveznimi dejavnostmi.
- (2) Po vodovem srečanju v nekaj povedih napiše poročilo o tem, kaj so počeli. Na ta način pripravi najmanj štiri poročila.

- (3) Za starše in otroke, ki ne poznajo tabornikov, napiše, kaj mu_ji je všeč pri tabornikih in zakaj priporoča, da se še drugi otroci pridružijo tabornikom. To besedilo lahko vodstvo rodu uporabi pri svojih promocijskih aktivnostih. Opomba: to dejavnost lahko opravijo samo otroci, ki so že vsaj pol leta pri tabornikih.
- (4) Naredi predstavitev svojega voda – lahko v pisni, avdio ali video obliki. Tako predstavi člane_ice voda in vodnika_co.

Tiskani viri:

- Brankovič, J. *Odnosi z javnostmi: priročnik za nevladne organizacije*. Ljubljana, Mladinski svet Slovenije, 2010. Dostopno tudi na: mss.si/wp/wp-content/uploads/2019/01/pr_prirocnik_avg10_web.pdf.

Spletni viri:

- Novičarski portali za otroke in mlade:
 - Čist hudo. Dostopno na: cist-hudo.rtvsl.si.
 - Časoris. Dostopno na: casoris.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: odnosi z javnostmi, družbena omrežja, mediji, medijska pismenost.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Pri iskanju idej za pripravo izdelkov, ki so navedeni pri obveznih in izbirnih vsebinah, si lahko pomaga s primeri iz časopisov, revij, spleta ali televizije.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/porocevalec

PRVA POMOČ IN ZDRAVJE

REŠILKO ZAČETNIK

Mlajši MČ

5–8 ur

Veščina obsega učenje osnovnih ukrepov prve pomoči, kot so klic v sili, oskrba manjših poškodb in uporaba kompleta prve pomoči, s poudarkom na lastni varnosti. Otroci se preko praktičnih dejavnosti naučijo, kako ravnati v različnih nujnih situacijah.

Spoznava različne nevarne situacije in se vede okoliščinam primerno; razume, da vseh nalog ne more rešiti sam; pomaga drugim in zna sprejeti pomoč.

Rešilko poznavalec

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pove, katero številko mora poklicati, če potrebuje zdravniško pomoč.
- (2) Zaigra klic na 112 in odgovori na vprašanja dispečerja_ke.
- (3) Našteje sestavine kompleta prve pomoči in razloži, zakaj se določene stvari uporabljajo.
- (4) Pove, da je v prvi pomoči najpomembnejša lastna varnost.
- (5) Ukrepa pri piku insektov in se pred piki ustrezno zaščiti.
- (6) Oskrbi odrgnine in praske.
- (7) Oskrbi manjše opekline.
- (8) Namesti roko v trikotno ruto.
- (9) Zaustavi krvavitev iz nosu.
- (10) Zna namestiti poškodovanca_ko v stabilni bočni položaj.
- (11) Pove, kako se lahko izognemo nastanku žulja, in ukrepa v primeru, ko žulj že nastane.
- (12) Pove, da mora v primeru nesreče poiskati pomoč.
- (13) Pokaže pravičen postopek umivanja in razkuževanja rok.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Vodu predstavi poklic, ki je povezan z zdravstvom.
- (2) Drugim članom_icam voda predstavi pravilno umivanje rok (npr. naredi plakat, broščuro, pripravi delavnico na taborjenju ipd.).
- (3) Skupaj s prijateljem_ico naredi scenarij nezgode in pravilne oskrbe ter situacijo zaigra.
- (4) Naredi si svoj komplet prve pomoči.

- (5) Skupaj z vodom se udeleži dogodka o ozaveščanju o pomembnosti nujenja prve pomoči (dnevi odprtih vrat gasilskih društev, dogodka ob svetovnem dnevu oživljanja ipd.).

Tiskani viri:

- Interna skripta specialističnega tečaja prve pomoči.
- Keggenhoff, F. *Prva pomoč - pomagam prvi!* 1. izdaja, 2. natis. Ljubljana: Prešernova družba, 2007.
- *Prva pomoč: doma, na delu in v prostem času.* Ljubljana: Cankarjeva založba, 1993.
- Webb, M. *Prva pomoč.* Ljubljana: DZS, 1998.

Spletni viri:

- *Prva pomoč za najmlajše – priročniku na pot.* Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Ljubljana. Dostopno na: rdecikrizljubljana.si/sl/Prirocnik_Prva_pomoc_za_najmlajse.
- *Firbcologi: številka 112* (videoposnetek). Dostopno na: [youtube.com/watch?v=gQGWo8Z3jp4](https://www.youtube.com/watch?v=gQGWo8Z3jp4).
- *Firbcologi: Reševalno vozilo* (videoposnetek). Dostopno na: [youtube.com/watch?v=4zrvw3StONA](https://www.youtube.com/watch?v=4zrvw3StONA).

Ključne besede

V iskalnik vpiši: 112, varnost, odrgnine, opekline, prva pomoč, nezavest, žulj, krvavitev iz nosu, preventiva.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Igra vlog, v kateri vodnik_ca igra dispečerja_ko klicnega centra, pa odgovarja na njegova_na vprašanja.
- Iz nabora različnih predmetov izbere tiste, ki sodijo v komplet prve pomoči.
- Razkuževanje rok, pri čemer namesto razkužila uporabimo barvo za ponazoritev mest, ki jih pri umivanju/razkuževanju pogosto izpustimo.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/resilko-zacetnik

REŠILKO POZNAVALEC

Starejši MČ

5–8 ur

Veščina obsega osnovna znanja o prvi pomoči, kot so odstranjevanje klopov, temeljni postopki oživljanja in uporaba AED, ukrepanje pri podhladitvi in opeklinah ter prepoznavanje nevarnosti na taborjenju. Izbirne dejavnosti, kot sta ogled reševalnega vozila in iskanje AED, spodbujajo praktično učenje in ozaveščanje o pomembnosti prve pomoči.

Spoznava različne nevarne situacije in se vede okoliščinam primerno; pomaga drugim in zna sprejeti pomoč.

Bolničar začetnik

Obvezne dejavnosti:

- (1) Odstrani klopa in našteje bolezni, ki jih klopi prenašajo.
- (2) Prikaže temeljne postopke oživljanja (TPO) in se seznani z uporabo samodejnega zunanjega defibrilatorja (AED).
- (3) Pove, kaj je podhladitev, in pokaže, kako se ukrepa ter uporabi astrofolijo.
- (4) Izmeri telesno temperaturo (pod pazduho).
- (5) Prikaže ukrepanje pri opeklinah.
- (6) Izdela nosila iz šotorskega krila.
- (7) Sestavi komplet prve pomoči in ga nosi na aktivnosti.
- (8) Naredi kompresijsko obvezo.
- (9) Našteje nevarnosti na taborjenju in pove, na kakšen način preprečiti poškodbe v povezavi z njimi (skok v plitvo vodo, ogenj, dehidracija, plezanje na drevo, nevihta).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Z vodom si ogleda reševalno vozilo.
- (2) Z vodom v lokalnem okolju poišče AED.
- (3) Skupaj z vodom sestavi komplet prve pomoči za vodove aktivnosti.
- (4) Skupaj z vodom se udeleži dogodka o ozaveščanju o pomembnosti nujenja prve pomoči (dnevi odprtih vrat gasilskih društev, dogodki ob svetovnem dnevu oživljanja ipd.).

Tiskani viri:

- Interna skripta specialističnega tečaja prve pomoči.
- Keggenhoff, F. *Prva pomoč - pomagam prvi!* 1. izdaja, 2. natis. Ljubljana: Prešernova družba, 2007.
- *Prva pomoč: doma, na delu in v prostem času*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1993.
- Webb, M. *Prva pomoč*. Ljubljana: DZS, 1998.

Spletni viri:

- *Car oživlja* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=cg6CTCRLuyw.
- *Smernice za oživljanje*. Slovenski reanimacijski svet. 2021. Dostopno na: slors.szum.si/literatura.
- *Prva pomoč za najmlajše - priročniku na pot*. Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Ljubljana. Dostopno na: rdecikrizljubljana.si/sl/Prirocnik_Prva_pomoc_za_najmlajse.
- *Firbcologi: reševalno vozilo* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=4zrvw3StONA.
- *Firbcologi: oživljanje* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=6BB5neA4-II&t=212s.
- *iHelp* (spletna aplikacija). Zemljevid AED. Dostopno na: ihelp.life/aedall.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: klop, temeljni postopki oživljanja, oživljanje, AED, imobilizacija, podhladitev, kompresijska obveza, nevarnosti, preprečevanje.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Na igranem primeru (simulaciji) pokaže, kako se izvaja TPO z uporabo AED.
- Tekmovanje dveh ekip v izdelavi nosil iz šotorskega krila in premagovanju poligona z nosili.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/resilko-poznavalec

Starejši MČ

4 ure

Veščina se osredotoča na smernice in aktivnosti za spodbujanje zdravega načina življenja z vključitvijo znanj o zdravi prehrani, pomenu gibanja in telesne dejavnosti, ustnem zdravju, dobrem spancu in čustvenem zavedanju ter škodljivosti alkohola in tobačnih ter povezanih izdelkov. Otroci svoje znanje poglobijo s pomočjo izbranih vsebin in praktičnih vaj. Veščina zajema različna znanja, ki omogočajo poglobljeno raziskovanje ene ali več tem in spodbujajo usvajanje zdravih življenjskih navad.

Je redno telesno aktiven (spoznava različne možnosti telesne aktivnosti); zave da se, da je pomembno izražati svoja čustva; uči se od drugih v skupini.

Varuh zdravja

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje pet značilnosti zdrave prehrane (raznolikost, število obrokov, lokalno pridelana hrana, uravnoteženost prehrane). Pove, kako se prehranjuje in če pri tem upošteva zgoraj napisane značilnosti zdrave prehrane.
- (2) Pojasni, zakaj sta gibanje in telesna dejavnost pomembna. Vodniku_ci razloži, s katerimi aktivnostmi na področju gibanja in telesne dejavnosti se ukvarja.
- (3) Izbere si športno dejavnost, ki jo izvaja vsaj dvakrat tedensko po eno uro vsaj dva meseca. Dejavnost predstavi članom_icam voda.
- (4) Pojasni pomen ustnega zdravja (pravilno in dovolj pogosto ščetkanje, uporaba zobne nitke, obisk zobozdravnika_ce).
- (5) Našteje tri aktivnosti, ki omogočajo dober spanec (odhod v posteljo vsak dan ob istem času, umiritev pred spanjem, brez uživanja energijskih in sladkih pijač pred spanjem, zagotavljanje primerne količine spanja, izogibanje rabi zaslonov pred spanjem ipd.). Pri ostalih otrocih iz voda preveri, kateri od njih in v kakšni meri se držijo značilnosti dobrega spanca.
- (6) Spoznava, da so čustva del našega življenja. Prepoznava svoja čustva in ločuje med ustreznimi in neustreznimi odzivi nanje. O tem se pogovori z vodnikom_co.
- (7) Našteje vsaj pet negativnih učinkov uživanja alkohola ter uporabe tobačnih in povezanih izdelkov.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Izbere si eno izmed zgoraj naštetih tematik (prehrana, gibanje, spanje, ustno zdravje, alkohol, tobačni in povezani izdelki), ki jo podrobneje predela in predstavi ostalim članom_icam voda.
- (2) Razišče in svojemu vodu predstavi varno rabo zaslonov (Koliko časa preživim pred TV, računalnikom? Katere vsebine gledam? V primeru, da že imam telefon, za kaj vse ga uporabljam, ali gledam vsebine tudi na telefonu in ali lahko preživim dan brez telefona?).
- (3) Obišče dogodek, kjer spodbujajo zdrav način življenja (npr. festivali športa, Lumpijev tek, Center za krepitev zdravja – delavnice za otroke in mladostnike, aktivnosti v lokalni skupnosti ...).

Spletni viri:

- *Nacionalni portal o hrani in prehrani.* Prehrana.si. Dostopno na: prehrana.si.
- *Veš, kaj ješ?* Dostopno na: veskajjes.si.
- *Zdravi recepti za otroke.* Prehrana.si: Nacionalni portal o hrani in prehrani. Dostopno na: www.prehrana.si/clanek/632-zdravi-recepti-za-otroke.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zdrav način življenja, zdrava prehrana, Prehrana.si, Veš, kaj ješ, Dober tek, telesna dejavnost, aktiven življenjski slog, ustno zdravje, alkohol, tobačni in povezani izdelki, prepovedane droge, aktivno življenje, duševna stiska, varni na spletu, spolna vzgoja, To sem jaz, Zdrava mesta.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Ključno je, da otroci poznajo glavne prednosti zdravega življenjskega sloga in tveganja, ki ga poslabšujejo, se o njih pogovarjajo in izrazijo svoje mnenje. Predvsem pa da krepijo ozaveščenost, zakaj je pomemben zdrav življenjski slog.
- Čim več aktivnosti, ki se nanašajo na zdravo prehranjevanje, gibanje izvedejo v naravi oz. na vodovih srečanjih (skuhajo zdrav obrok, igrajo družabne igre, ki spodbujajo zdrav življenjski slog, ipd.).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zdravko

Mlajši MČ

3 ure

Veščina se osredotoča na raznoliko gibanje, pravilno telesno držo in izbiro pravilne športne opreme ter poudari pomembnost redne športne aktivnosti. Izbirne dejavnosti obsegajo vaje sproščanja, načela varnosti na pohodu, izražanje občutkov z gibanjem in gibanja v naravi.

Je redno telesno aktiven (spoznava različne možnosti telesne aktivnosti); sprejema vrstnike_ce in se vključuje v igro z njimi; pokaže, da se zna potruditi.

Spretni športnik

Obvezne dejavnosti:

- (1) Ob glasbeni spremljavi se giblje v različnih položajih in načinih gibanja, ki jih izvaja v različnih smereh in ravneh ter okoli različnih telesnih osi.
- (2) Prikaže pravilno telesno držo.
- (3) Zna izbrati primerna športna oblačila in obutev glede na izbrano športno aktivnost.
- (4) Premaga poligon z različnimi ovirami in gibanjem na različne načine (hoja, tek, met, skoki, plezanje, lazenje, valjanje, visenje, nošenje, kotaljenje, potiskanje, padanje, vlečenje, preskakovanje).
- (5) Pojasni pomen ogrevanja pred vadbo in ga vestno opravlja.
- (6) Opravi pohod, kjer prehodi vsaj 400 višinskih metrov.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Pozna in prikaže vsaj tri vaje dihanja in sproščanja.
- (2) Pove osnovna načela varnosti in higiene na pohodu.
- (3) Svoje občutke in razpoloženja izraža z gibanjem ob naravnih ritmihi (ploskanje, šumenje).
- (4) V naravnem okolju si izmisli igro, ki se jo igra skupaj z ostalimi člani_cami voda.

Tiskani viri:

- o Burnik, S., idr. *ABC dejavnosti v naravi*. Ljubljana: Fakulteta za šport, 2012.
- o Videmšek, M., Strah, N., in Stančević, B. *Igrajmo se skupaj: program športnih dejavnosti za otroke in starše*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport, 2001.

- o *Psihologija otroške igre: Od rojstva do vstopa v šolo*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2001.

Spletni viri:

- o *Športne igre*. Veter v laseh. Dostopno na: vetervlaseh.si/?t=3380000000.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: načini gibanja, telesna drža, ogrevanje pred vadbo.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o S pantomimo posnema najrazličnejše predmete, živali, rastline, pravljичne junake, pojave in pojme v naravi.
- o Cel vod na velik plakat riše različne poze, gibalne vzorce ipd. (lahko ob ogledu posnetkov na Youtubeu) – npr. v preprosti obliki paličastih likov (stick man).
- o Gibalne igre, kot so: gordijski voz, številke, samuraji, Lavrencija idr.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/gibalcek

IZLETNIK

Mlajši MČ

3 ure + dva krajša izleta

Veščina se osredotoča na pripravo in izvedbo izletov, vključno z izbiro prave opreme, upoštevanjem pravil hoje in bontona v prometu in naravi ter prepoznavanjem nevarnosti. Poleg tega vključuje udeležbo na dveh izletih, spoznavanje lokalnih znamenitosti in pisanje izletnega dnevnika.

Je redno telesno aktiven (spoznava različne možnosti telesne aktivnosti); spoznava različne nevarne situacije in se vede okoliščinam primerno.

Obiskovalec planin

Obvezne dejavnosti:

- (1) Opiše ustrezno opremo za enodnevne izlete (obutev, obleka, nahrbtnik, tekočina, hrana).
- (2) Našteje pravila hoje (navkreber, navzdol, tempo, premori med hojo, enakomerna hoja za najpočasnejšim_o v ekipi).
- (3) Našteje nevarnosti na izletih v naravo in zna poskrbeti za večjo varnost.
- (4) Našteje bonton obnašanja na avtobusu, na vlaku na cesti in v naravi.
- (5) Opravi dva izleta, vsaj en naj bo fizično zahtevnejši (dve uri z vključeno hojo navkreber).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Piše dnevnik o svojih izletih.
- (2) Slovenijo razdeli na pokrajine in za vsako pokrajino poišče vsaj dve ideji za izlet.
- (3) Sam_a naredi izletniško knjižico, v kateri bo zbiral_a žige z izletov.
- (4) Predstavi vsaj eno naravno, eno kulturno ali eno zgodovinsko znamenitost, ki je pomembna za njegov_n kraj.

Spletni viri:

- o *Planinska zveza Slovenije*. Dostopno na: pzs.si.
- o *Kam za vikend: Največja zbirka idej za izlet po Sloveniji*. Dostopno na: kamzavikend.si.
- o *I feel Slovenia – Slovenska turistična organizacija*. Dostopno na: slovenia.info/sl.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: oprema za izlete, ideje za kratke izlete, kodeks Obisk v naravi.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Na vodovem srečanju pripravi nahrbtnik z vso opremo za enodnevni izlet.
- Vodnik_ca za vod pripravi lov na lisico na pohodu.
- V vodu skupaj naštejejo različne možnosti nevarnosti na izletih in se naučijo, kako ob njih ukrepati.
- Skupaj izvedejo vodov kulturni izlet (ogled muzeja, razstave, predstave).

Za več vsebin poglej na spletno stran:

vescine.taborniki.si/izletnik

LOKOSTRELEC

Starejši MČ

4 ure in 8 ur za samostojno vadbo

Veščina je usmerjena v razvoj spretnosti in tehnik lokostrelstva. Otroci opravijo obvezne dejavnosti, kot so ogrevanje pred streljanjem, pravilna namestitve puščice na lok, redna vadba streljanja in demonstracija ponovljivosti strela. Prav tako se udeležijo taborniškega tekmovanja v lokostrelstvu. Izbirne dejavnosti vključujejo izdelavo loka in puščic iz naravnih materialov, branje in razlago zgodbe o lokostrelcih, obisk lokostrelskega strelišča in izdelavo tarče.

Razume da mora vložiti trud, da doseže cilj; ne obupa, ko mu nekaj ne gre, temveč poskusi večkrat.

Strelec

Obvezne dejavnosti:

- (1) Razume in razloži navodila za varno streljanje. Vse dejavnosti opravlja ob spremstvu/vodstvu vodnika_ce oziroma izkušenega lokostrelca_ke.
- (2) Pokaže, kako se pravilno ogreje pred streljanjem.
- (3) Pokaže, kako pravilno namestiti puščico na lok, zna določiti petelinje pero in ve, kaj se lahko zgodi ob napačni namestitvi.
- (4) Vsaj pet dni v letu (po možnosti tudi pogosteje med letom) vadi streljanje z lokom.
- (5) Demonstrira vse korake streljanja z lokom, pri tem pa je najbolj pomembna ponovljivost (da z razdalje 10 m vsaj pet od desetih puščic ustrelji v krog s polmerom 25 cm).
- (6) Udeleži se enega taborniškega tekmovanja, kjer je lokostrelstvo tekmovalna disciplina.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Naredi lok in puščice iz naravnega materiala.
- (2) Prebere daljšo zgodbo, v kateri so lokostrelci glavni junaki, in o njej pripoveduje članom_icam voda.
- (3) Obišče pravo lokostrelsko strelišče.
- (4) Naredi svojo tarčo.

Opomba: večšino lahko vodnik_ca brez preverjanja prizna tistim, ki vsaj dve leti redno trenirajo streljanje z lokom.

Tiskani viri:

- *Osnove lokostrelstva: priročnik za začetnike, napredujoče lokostrelce in vaditelje lokostrelstva.* Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 1999.

Spletni viri:

- *Lokostrelska zveza Slovenije.* Dostopno na: archery-si.org.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: lokostrelstvo, kako narediti lok.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Teorijo o delih opreme, korakih streljanja in varnosti lahko otroci z vodnikom_ co obdelajo pred izvajanjem streljanja, in sicer v obliki srečanja z namenom priprave na streljanje. Naredijo plakat, ki vsebuje vsa pomembna dejstva in navodila, ali narišejo strip/si izmislijo zgodbo, v kateri so omenjeni vsi potrebni koraki priprave.
- Pri streljanju naj bo na začetku pozornost usmerjena v ponovljivost streljanja in ne na to, ali gredo vsi streli v rumeni center lica. Priporočljivo je streljati na tarčo brez lica in vedno ciljati v isto namišljeno točko na tarči (to je lahko tudi geometrijska sredina tarče), dobri streli pa so tisti, ki tarčo zadenejo vsi čim bližje skupaj – torej naredijo skupek oz. t. i. grupo, tudi če ta ni v bližini izbrane namišljene točke na tarči.
- Na taborjenju (ali kakšni drugi večdnevni aktivnosti v bližini gozda) lahko otroci poskusijo narediti svoj lok in puščice. Pri tem je najbolj pomembno, da izberejo čvrst in prožen les in vrv, ki se ob napenjanju loka ne bo strgala.
- Lastno tarčo je najlažje narediti iz kartona odpadnih škatel. Iz kartona se izrežejo kosi primerne velikosti, ki se jih zlepi skupaj, da dobimo primerno debelino – predlagamo vsaj 20–30 cm, seveda pa testni strel na manjšem modelu ni odveč, saj so različni tipi kartonov različno trdni. Standardno lice je kvadrat s stranico dolžine 80 cm, pri čemer je dobro upoštevati še malo rezerve, lahko pa je tarča seveda manjša.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/lokostrelec

KOLEŠČKAR

MČ

3–4 ure

Veščina se osredotoča na znanje o varni vožnji: kje se vozimo, kako ravnamo na cesti in na prehodu čez cesto, na kaj smo pozorni med vožnjo, poznavanje prometnih znakov ter nakazovanje smeri. Otroci spoznajo kolesarske poti v domačem kraju oziroma varne poti za vožnjo (s kolesom, skirojem ali rolerji).

Spoznava različne nevarne situacije in se vede okoliščinam primerno; spoznava različne možnosti pridobivanja informacij.

Kolesar

Obvezne dejavnosti:

- (1) Predstavi in opiše, kako se primerno zaščititi pri vožnji s kolesom, rolerji in skirojem (čelada, ščitniki, odsevniki ipd.).
- (2) Ve, da je čelada obvezna oprema pri vožnji s kolesom, skirojem in rolerji. Prikaže pravilno namestitev čelade.
- (3) Prikaže ustrezno gibanje z rolerji, skirojem ali kolesom (pospeševanje, zaviranje, zavijanje, varno usedanje in sestopanje s kolesa).
- (4) Nariše vsaj tri prometne znake, ki jih opazi v okolici, in zapiše, kaj pomenijo.
- (5) Ustvari kratko zgodbo o varni vožnji s kolesom, rolerji ali skirojem, v kateri izrazi svoje razumevanje varnosti v prometu skozi domišljajske situacije.
- (6) Udeleži se izleta s kolesom/skirojem/rolerji.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Pokaže pravilno obuvanje rolerjev.
- (2) Na taborniško srečanje pride s kolesom in vodu pokaže, kako ga pravilno zaščititi (ključavnica, priklenitev na kolesarsko postajo – če je ni, stran od ceste).
- (3) Ogled kolesarskega poligona z grbinami (pumptrack) in opazovanje skate parka.
- (4) Prikaže poznavanje prometnih znakov in znanje vožnje na poligonu, ki ga pripravi vodnik_ca.
- (5) Skupaj s drugim_o članom_ico voda odigra igro vlog, skozi katero prikaže različne udeležence v prometu (npr. Policist_ka in kolesar_ka, pešec_ka in kolesar_ka).
- (6) Prebere slikanico Formula 1 in policaj Mataj (avtorica Mojiceja Podgoršek) in jo predstavi vodu.

Spletni viri:

- *Kolesarstvo*. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopno na: sl.wikipedia.org/wiki/Kolesarstvo.
- *Zveza kotalkarskih društev Slovenije*. Dostopno na: kotalkanje.com.
- *Varnost kolesarjev*. Javna agencija Republike Slovenije za varnost promera. Dostopno na: avp-rs.si/preventiva/preventivne-akcije/varnost-kolesarjev/.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: kolesarstvo, tekmovanje, rolanje, kotalkanje, skiro, varne poti, kolesarske poti, izposoja kolesa, varno v prometu.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Učenje osnovnih prometnih pravil s pomočjo didaktičnih igrice ali interaktivnih predstavitev.
- Risba ali ustvarjanje sestavljanke s prometnimi znaki in njihovimi pomeni.
- Igre vlog, skozi katere otroci uprizarjajo različne situacije v prometu in se učijo pravilnega ravnanja (npr. prečkanje ceste na prehodu za pešce).
- Organizacija kolesarskega poligona na šolskem dvorišču, kjer otroci preizkušajo svoje spretnosti in znanje varne vožnje s kolesom.
- Spomin na temo zaščitne opreme.
- Orientacija po varnih poteh, kjer otroci iščejo prometne znake in prehode za pešce.
- Igra semaforja, kjer se otroci pri rdečem obroču ustavijo, pri zelenem tečejo po prostoru, pri rumenem pa tečejo na mestu.
- Dan za kolo, kjer otroci pridejo na srečanje s kolesom, prevozijo poligon in na koncu prejmejo značko. Podobne dogodke lahko organizirajo tudi za druga prevozna sredstva, vključno s srečanji s starši.
- Izdelovanje zemljevida, na katerem otroci označijo poti, kolesarske postaje, nevarnosti in prehode. Lahko narišejo skico terena ali pa označijo stvari na zemljevidu. To jim omogoča tudi učenje orientacije, določanje severa in uporabo kompasa.
- Obisk policijske postaje.
- Obisk policista_ke in predavanje o varni vožnji, sprehod s policistom_ko.
- Ustvarjanje brošure o varni vožnji, ki jo otroci lahko odnesejo domov ali pa podarijo komu. Lahko jo tudi prijavijo kot projekt na ustrezen razpis.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/kolesckar

MOJSTER ZA ŽOGE

MČ

3 ure

Veščina se osredotoča na osnovne spretnosti pri igrah z žogo. Otroci usvojijo gibanje v igri med dvema ognjema ter zmožnosti natančnega metanja, brcanja in tapkanja žoge.

Razume da mora vložiti trud, da doseže cilj; ne obupa, ko mu nekaj ne gre, temveč poskusi večkrat.

Športnik z žogo

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pozna pravila igre med dvema ognjema. Pozna način gibanja igralcev v napadu in obrambi pri tej igri. Obvlada lovljenje in met žoge. Predstavi prednosti konzula_ke (odposlanca_ke/rezerve/metalca_ke/gajserja_ke ...) in kako se jih lahko čim boljše izkoristi. Vsaj tri mesece ob primernih priložnostih s svojimi prijatelji v vodu igra.
- (2) Vrže žogo vsaj 10 metrov daleč.
- (3) Z metom žoge zadene pokončno tarčo (npr. tarča za lokostrelstvo) z razdalje petih metrov. Z metom žoge zadene ležečo tarčo (npr. na tleh razgrnjeno šotorsko krilo) z razdalje petih metrov.
- (4) Z nogo brcne žogo v roketni gol, ki je oddaljen 10 metrov. Z nogo brcne žogo čez oviro, ki je visoka en meter.
- (5) Tapka žogo po lastnem izboru vsaj dve minuti.
- (6) S pomočjo vrvi in lesenih palic naredi prenosni koš (podoben košu za košarko), ki naj bo visok vsaj en meter. Iz starega papirja in vrvi oblikuje žogo, s katero mora nato z razdalje dveh metrov večkrat zadeti koš.
- (7) Na ravni površini postavi pet polnih plasten, ki predstavljajo keglje. Z žogo poizkuša zbiti te keglje z razdalje petih metrov.
- (8) Sodeluje v igri pepček/petelinček.

Opomba: pri tej veščini ni izbirnih dejavnosti.

Spletni viri:

- o *Pravila igre ŠKL med dvema ognjema.* ŠKL. Dostopno na: skl.si/mdo/index.php?module=page&pageID=20.

- *Preproste igre.* Vrtec Pod Gradom. Dostopno na: vrtec-podgradom.si/razlicne-igre-za-otroke-in-starse/

Ključne besede

V iskalnik vpiši: pravila med dvema ognjema, pravila igre pepček/petelinček.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Na taborjenju lahko eno popoldne organiziramo športni dan v okviru katerega otroci usvojijo to veščino.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/mojster-za-zoge

ŠPORTNIK SNEŽAK

MČ

4 ure + praksa

Veščina se posveti področju zimskih športov za otroke. Osredotoča se na znanje o zaščitni opremi, primernem oblačenju za zimske športe, vzdrževanju opreme in varnem izvajanju zimskih športov, kot so sankanje, smučanje in drsanje.

Je redno telesno aktiven (spoznava različne možnosti telesne aktivnosti), razume da mora vložiti trud, da doseže cilj, pokaže, da se zna potruditi.

Zimski športnik

Skupne obvezne dejavnosti (za sankalca, smučarja in drsalca):

- (1) Ostalim članom_icam voda našteje in razloži pomen zaščitne opreme za sankanje, smučanje ali drsanje. Pri tem ne sme pozabiti na čelado.
- (2) Pove, kako se primerno obleči za zimske športe (večslojno kot čebula, različno topli sloji). Razloži, zakaj se ni dobro preznojiti v hladnih vremenskih pogojih.
- (3) Zaveda se, zakaj mora svoja oblačila ohranяти čim bolj suha, in ve, kako po uporabi poskrbiš zanje (sušenje, ne na radiatorju, če niso bombažna).
- (4) Ve, da mora, čeprav je zunaj hladno (in vlažno), skrbeti za hidracijo (lizanje snega in ledu ni primerno) in vnos hrane.
- (5) Če nima možnosti, da bi vodniku_ci v živo pokazal, kako se sankalca, smučarja ali drsalca, mu_ji pokaže videoposnetek, s katerega je razvidno, kako obvlada izbrani šport.
- (6) Razloži, zakaj in kako se je treba ogreti pred sankanjem, smučanjem ali drsanjem.
- (7) Ve, kako se vzdržuje in hrani sani, smučiči ali drsalke (na suhem, kovinske dele namažemo npr. s protikorozivnim sredstvom).

Obvezne dejavnosti (sankalč):

- (1) Nauči se spuščanja s sanmi in obvladovanja sani (smer, hitrost, zavoj, ustavljanje ...).
- (2) Pozna nevarnosti in pravila obnašanja na sankalšču ter jih tudi upošteva. Ve, da so na sankalšču dostikrat tudi smučarji, zato pri zagotavljanju varnosti upošteva tudi njih.
- (3) Ve, zakaj so določene vrste sank lahko škodljive za zdravje (npr. pri uporabi lopate za sankanje na zelo trdi in razgibani podlagi lahko pride do poškodb hrbtenice).
- (4) S pomočjo vrvi zna na sanke namestiti nahrbtnik, v katerem ima pijačo in malico.

Izbirne dejavnosti (sankač; opravi vsaj eno):

- (1) Udeleži se vodovega ali rodovega sankoškega izleta.
- (2) Pozna nastanek in uporabo vprežnih ter vlečnih sani skozi zgodovino.
- (3) Sodeluje pri pripravi in ureditvi sankališča.
- (4) Sodeluje pri igrah na snegu, pri katerih uporabljamo sanke (npr. slalom).

Obvezne dejavnosti (smučar):

- (1) Zna pravilno vstati, se obrniti in vzpenjati na različne načine (štamfati). Zna vijugati s pomočjo klinastega zavoja in klinastih lokov.
- (2) Zna samostojno uporabljati vlečnice in sedežnice v spremstvu odrasle osebe.
- (3) Sam_a si namesti smuči, palice, smučarske čevlje in čelado.
- (4) Našteje vsaj štiri pravila FIS glede obnašanja na smučišču.

Izbirne dejavnosti (smučar; opravi vsaj eno):

- (1) Pozna in našteje razlike med disciplinami alpskega smučanja (npr. smuk, vele-slalom, slalom).
- (2) Pozna pravilno dolžino smuči za svojo velikost.
- (3) Sodeluje pri igrah na snegu, pri katerih uporabljamo smuči.

Obvezne dejavnosti (drsalec):

- (1) Pozna osnovno opremo in loči med drsalkami za hokej, umetnostno in hitrostno drsanje. Sam_a si namesti drsalke.
- (2) Pozna pravila obnašanja na drsališču in ob njem.
- (3) Zna uporabljati drsalni korak. Zna se ustaviti na drsalkah, naredi počep in manjši poskok.
- (4) Pozna nevarnosti naravnih drsališč.

Izbirne dejavnosti (drsalec; opravi vsaj eno):

- (1) Pozna več vrst športnega udejstvovanja na drsalkah (hokej, umetnostno drsanje, hitrostno drsanje).
- (2) Sodeluje pri igrah na ledu, pri katerih uporabljamo drsalke (slalom, hokej ...).
- (3) Obišče prireditev umetnostnega drsanja ali hokejsko tekmo.

Opomba: večšino lahko vodnik_ca brez preverjanja prizna tistim, ki vsaj dve leti redno trenirajo smučanje ali drsanje.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/spornik-snezak

ŽABA

MČ

2 uri

Veščina se osredotoča na osnove plavanja. Otroci pokažejo sposobnost izdihaja pod vodo, plitvega potopa in plavanja na dolžini 25 metrov. Spoznajo tudi pravila obnašanja v vodi in na obali ter nevarnosti kopanja v naravnih kopališčih.

Je redno telesno aktiven (spoznava različne možnosti telesne aktivnosti), razume da mora vložiti trud, da doseže cilj; pokaže, da se zna potruditi.

Plavalec

Pomembno: vodnik_ca mora pred usvajanjem veščine obvezno preveriti znanje plavanja v vsaj enem plavalnem slogu – večino lahko opravljajo samo otroci, ki že znajo dobro plavati.

Ob obisku kopališča (naravnega ali bazena) zagotovite dovolj usposobljenih spremljevalcev za zagotavljanje varnosti. Prisotnih naj bo dovolj vodnikov, da se otroke razdeli v majhne skupine (npr. štiri otroke na vodnika_co). Vodniki_ce naj bodo usposobljeni za reševanje iz vode ali pa mora izvajanju prisostvovati reševalec_ka iz vode ali vadiatelj_ica plavanja.

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pokaže, kako potopi glavo pod vodo in izdihuje v vodo.
- (2) Zna drseti po vodi.
- (3) Nauči se poljuben slog plavanja. V tem slogu preplava 25 metrov in se medtem obrne na hrbet v počivalni položaj (t. i. mrtvak).
- (4) Nauči se pravilno skočiti na noge.
- (5) Iz globine pol metra prinese manjši predmet.
- (6) Pozna pravila obnašanja v vodi in na obali.
- (7) Pozna nevarnosti kopanja v naravnih kopališčih (ločje v jezeru, rečni tok ...).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Sodeluje v vodnih igrah (npr. podajanje žoge, štafete ...).
- (2) V vodi, ki mu_ji sega do popka (vendar ne višje od pod pazduh), prenese brisačo vsaj pet metrov, tako da ta ostane suha.
- (3) Iz naravnih materialov naredi maketo splava, ki pluje.

Opomba: večšino lahko vodnik_ca brez preverjanja prizna tistim, ki vsaj dve leti redno trenirajo plavanje.

Tiskani viri:

- o Kapus, V. *Plavanje: učenje in osnove biomehanike: slovenska šola plavanja za novo tisočletje: učbenik za učence-štolente, učitelje-profesorje, trenerje in starše*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport, 2001.

Spletni viri (namenjeno predvsem vodnikom):

- o *Kopanje: Nasveti za varno uživanje na naravnih kopališčih*. Vse bo v redu – zavarovalnica Triglav. Dostopno na: vsebovredu.triglav.si/zdravje/kopanje-nasveti-za-varno-uzivanje-na-naravnih-kopalisclih.
- o *Naj bo kopanje užitek* (zloženska). Agencija RS za vode. Dostopno na: gov.si/assets/organi-v-sestavu/URSZR/Publikacija/Zgibanke/zgibanka_naj_bo_kopanje_uzitek_2011_vsebina_za_tisk.pdf.
- o *Kopalne vode – zdravo in varno kopanje* (zloženska). Agencija RS za vode. Dostopno na: policija.si/images/stories/Publikacije/PDF/KopalneVode_VarnoInZdravoKopanje.pdf.

Ključne besede

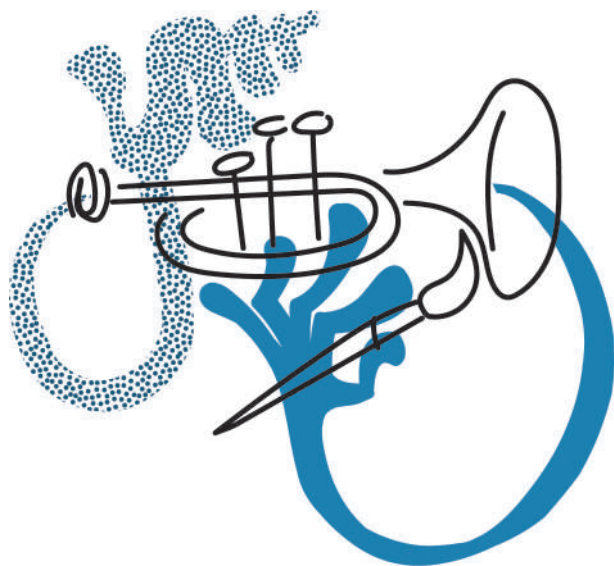
V iskalnik vpiši: varno kopanje, naravna kopališča, varno plavanje.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Člani_ce voda se, pod nadzorom vodnika, preizkusijo v zadrževanju diha pod vodo (v plitvi vodi) – 10, 15, 20 sekund.
- o Skupaj z vodnikom_co si člani_ce voda ogledajo posnetke različnih slogov plavanja.
- o Člani_ce voda tekmujejo v plavanju na 15 metrov. Temu lahko dodate tudi malce bolj zabavne tekme, npr. plavanje le z gibanjem nog s črvom (plavajoč penast plavalni pripomoček) pod pazduhami. Namesto črva lahko uporabite tudi petlitrsko kantino za vodo, ki jo držijo z rokami.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zaba

USTVARJALNOST IN KULTURA

Mlajši MČ

3 ure

Veščina je namenjena spodbujanju veselja do petja pesmi ter razvijanju glasbenih sposobnosti in ustvarjalnosti. Obvezne dejavnosti vključujejo petje taborniških in drugih otroških pesmi ob tabornem ognju, medtem ko izbirne dejavnosti omogočajo ustvarjanje pesmarice, pripravo nastopa in pisanje lastnih besedil na znane melodije.

Sodeluje v skupini; spoznava lokalno, nacionalno in svetovno dediščino in "svetovno dimenzijo"; ne obupa, ko mu nekaj ne gre, temveč poskusi večkrat.

Ljubitelj glasbe

Obvezne dejavnosti:

- (1) Zna zapeti Dviga plamen se iz ognja ter Himno medvedkov in čebelic.
- (2) Pozna in zna zapeti še tri otroške pesmice in dve taborniški pesmi (npr. Bor do bora, Naš tabor je en klump, Jaz sem pa danes dežurni, Tam ob ognju našem ...).
- (3) Skupaj s člani_cami voda zapoje tri pesmi po svoji izbiri ob tabornem ognju, od tega najmanj eno ob spremljavi kitare ali katerega drugega inštrumenta.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Sam_a ali v vodu izdelajo enostavno pesmarico.
- (2) Z vodom pripravi pevski nastop na prireditvi.
- (3) Na znano melodijo sestavi svoje besedilo.

Tiskani viri:

- o Pesmarice (npr. rodove interne pesmarice, Glasbena želja idr.).

Spletni viri:

- o *Taborniske pesmi*. YouTube. Dostopna na: [youtube.com/@taborniskepesmi8442?si=Lb-LToF1PrHkV7BU](https://www.youtube.com/@taborniskepesmi8442?si=Lb-LToF1PrHkV7BU).

Ključne besede

V iskalnik vpiši: pesmarica, taborniška pesmarica, akordi.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Petje ob ognju je pomembna taborniška tradicija, zato je smiselno, da otroke spodbujamo, da se pridružijo petju ob ognju, tudi če menijo, da jim petje ne gre najbolje od rok. Pri usvajanju veščine je zato dobro, da jih spodbujamo, da čim več pojejo v skupini.
- Petje lahko spodbudimo tako, da si otroci izdelajo enostavne inštrumente ali pa jim vodnik_ca daje napotke, kako naj neko pesem odpojejo (npr. eno kitico zelo počasi, drugo hitreje, eno zelo visoko, drugo nizko, glasneje, bolj potihno itn.).

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/pevec

IGRALEC

Starejši MČ

4 ure

Veščina je namenjena razvijanju ustvarjalnosti in spodbujanju kulture skozi gledališko umetnost. Udeleženci pripravijo in izvedejo nastop, si ogledajo gledališko predstavo in jo predstavijo ter izdelajo lutko ali masko. Izbirne dejavnosti vključujejo obisk muzeja lutk in sodelovanje na vodovem srečanju v preobleki, kar spodbuja kreativno izražanje.

Ve, kaj ga veseli; sodeluje v skupini; pokaže, da se zna potruditi; sprejema vrstnike_ice in se vključuje v igro z njimi.

Zabavljač

Obvezne dejavnosti:

- (1) Sam_a ali v skupini nastopi pred drugimi – na taborjenju ali zimovanju, čajanki, vodovemu srečanju ... Nastop ima lahko obliko skeča, vica, krajše predstave, lutkovnega nastopa itn.
- (2) Vsebino nastopa pripravi sam_a ob pomoči odrasle osebe.
- (3) Ogleda si gledališko predstavo in jo predstavi na vodovem srečanju: naslov, kdo je avtor_ica in režiser_ka, katere zvrsti je predstava (lutkovno/dramsko/ ulično/itn. gledališče), povzame vsebino in pove, kaj mu_ji je bilo najbolj všeč.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Izdela svojo lutko ali masko in jo poimenuje.
- (2) Samostojno ali z vodom obišče muzej lutk (v Ljubljani ali Mariboru) ali kakšno razstavo na temo gledališča ali lutk.
- (3) Na vodovo srečanje pride v preobleki (najbolje takšni, da ga_je ostali_e člani_ice voda ne prepoznajo takoj) in z izmišljenim imenom. V preobleki ostane celotno vodovo srečanje. Alternativno si lahko na začetku srečanja otroci zamenjajo svoje vsakdanje obleke ter si nadanejo izmišljena imena, ki jih uporabljajo skozi srečanje, ki razen tega poteka normalno.

Tiskani viri:

- o Gal Štromar, M. *Od besedila do uprizoritve: Priročnik za mentorje in režiserje gledaliških skupin*. Ljubljana: Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti: Amanart, 2022.

- Cerar Mihajlovič, A., idr. *ŠILA mentorski priročnik: Ogrevalne igre in discipline*. Ljubljana: Društvo za kulturo in izobraževanje IMPRO, 2019. (Opomba: Za delo z MČ so uporabne predvsem ogrevalne igre, discipline pa lahko pridejo prav starejšim oziroma vodnikom_cam pri snovanju večernih programov.)
- Varl, B. *Zbirka Moje lutke* (pet knjižic z navodili za izdelavo raznih vrst lutk in mask). Šentilj: Aristej, 1995 in 1997.

Spletni viri:

- *Platforma Zlata paličica* (seznam kvalitetnih predstav za otroke in mladino pri nas). Dostopno na: zlatapalicica.si.
- *Gledališče pod drobnogledom: Priročnik za gledališko opismenjevanje* (še posebej poglavje Dejavnosti za ustvarjalno pripravo na ogled in refleksijo predstave, ki vsebuje ideje za aktivnosti). eSLOGI, številka 3. Ljubljana: Slovenski gledališki inštitut, 2021. Dostopno na: slogi.si/wp-content/uploads/2021/04/Gledalisce-pod-drobnogledom_web.pdf.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: socialne igre, šale, gledališče, lutkovne igre.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Preko lutkovne igre predstavijo kakšno taborniško vsebino.
- Pripravijo skeč (na taborjenju, čajanki, zimovanju ...).
- Uprizorijo petminutno primerno (otroško) igro (se naučijo besedilo in odigrajo).
- Skeč s prišepetovalci.
- V vodu se igrajo pantomimo.
- V vodu ogled mladinskega filma – pogovor o tem, kako so otroci in mladi igrali.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/igralec

MLADI GLASBENIK

Starejši MČ

4 ure

Veščina se osredotoča na vzbujanje ljubezni do glasbe in igranja inštrumentov. Vključuje predstavitev taborniških inštrumentov, učenje igranja preprostih pesmi in pripravo glasbene spremljave. Izbirne dejavnosti razširjajo znanje z izdelavo inštrumentov iz vsakdanjih predmetov in udeležbo na glasbenih dogodkih.

Razume da mora vložiti trud, da doseže cilj; ne obupa, ko mu nekaj ne gre, temveč poskusi večkrat; sodeluje v skupini.

Glasbenik

Obvezne dejavnosti:

- (1) Za člane svojega voda pripravi kratko predstavitev katerega od pogostih taborniških inštrumentov (kitare, ukulele, violine, orglic, cajona ...).
- (2) Na inštrument po svoji izbiri se nauči zaigrati Himno medvedkov in čebelic ali (glede na svoje sposobnosti) drugo preprosto pesem (npr. Kuža pazi, Marko skače, Čuk se je oženil ...) in jo zaigra na vodovem srečanju.
- (3) V sodelovanju s člani_cami svojega voda pripravi seznam petih do desetih pesmi, ki jih najraje prepevajo pri tabornikih, in za vsaj eno od njih (lahko s pomočjo starejše_ga glasbenice_ka iz rodu) pripravi spremljavo na preproste ali improvizirane inštrumente (paličice, otroške ksilofone, steklenice ...).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Iz vsakdanjih ali odvečnih predmetov izdelava preprost inštrument.
- (2) Udeleži se koncerta simfoničnega orkestra ali kakšne druge zasedbe.
- (3) S pomočjo vodnika_ce povabi starejšega_o člana_ico rodu (člana_ico GG ali koga iz vodstva), da na vodovem srečanju pripravi predstavitev inštrumenta.
- (4) Če se že uči igranja inštrumenta, na vodovem srečanju pripravi krajši nastop.

Tiskani viri:

- o Voglar, M. *Kako približamo otrokom glasbo*. Poglavlje Glasbene didaktične igre. Ljubljana: Univerzum, 1980. (Primerno predvsem za mlajše otroke).
- o Strajnar, J. *Svet ritmov [Glasbeni tisk]: aktivnosti, ritmi in skladbe za cajon, lastne inštrumente in druga tolkala*. Prenovljena in razširjena izd., 2. izdaja. Škofja Loka: Strajnar Publishing, 2023.

- Strajnar, J. *Boomwhackers – zabavne glasbene cevi [Glasbeni tisk]: glasbene aktivnosti za vrtnice, osnovne šole in glasbene šole*. 2. izdaja. Škofja Loka : Strajnar Publishing, 2021.

Spletni viri:

- *20 fun music games for the classroom*. Fagotto books. Dostopno na: fagottobooks.gr/blog/20-fun-music-games-for-the-classroom.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: akordi za Himno medvedkov in čebelic, akordi za Kuža pazi, youtube taborniške pesmi, izdelaj preprost inštrument.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Skupen obisk koncerta.
- Različne ritmične igre (glej vire in literaturo).
- Spoznavanje preprostih inštrumentov: Otroci sedijo v krogu in vsak kot del (najbolje vnaprej pripravljene) spremljave izbrane pesmi igra na svoj preprost inštrument. Ob znaku se presedejo na sosednje mesto in predajo inštrument osebi, ki prihaja na njihovo mesto. Menjave se ponavljajo, dokler niso vsi otroci vsaj enkrat preizkusili vsakega inštrumenta.
- Izdelava glasbila: Skupna izdelava preprostega inštrumenta iz kozarcev ali steklenic z različno količino tekočine, na katerega lahko udeleženci nato z udarjanjem ali pihanjem skupaj zaigrajo izbrano pesem ali pripravijo preprosto spremljavo.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/mladi-glasbenik

MLADI PLESALEC

Starejši MČ

4–5 ur

Veščina se osredotoča na plesno-gibalne koordinacijske spretnosti in znanje o plesnih stilih. Vključuje dejavnosti, kot so prepoznavanje različnih plesnih stilov, fizična pripravljenost na ples, razumevanje in kreiranje ritma. Otroci svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta udeležba na kulturnem dogodku in plesna improvizacija.

Je redno telesno aktiven (spoznava različne možnosti telesne aktivnosti); pove, kaj ga zanima (je radoveden); sodeluje v skupini.

Plesalec

Obvezne dejavnosti:

- (1) Poimenuje osem različnih stilov plesa in jih prepozna.
- (2) Razloži, zakaj je ogrevanje telesa pred fizično aktivnostjo pomembno (za pomoč glej video 1 - povezava je na spletni strani veščine).
- (3) Zamisli si svoji ritmični vzorec. Najprej ritmični vzorec posnema s ploskanjem. Ko ga usvoji, ga posnema s celim telesom (za pomoč glej video 2 – povezava je na spletni strani veščine).
- (4) Nauči se in članom_icam voda predstavi kratko koreografijo po lastnem izboru (koreograf je lahko tabornik_ca sam_a).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Pripravi kratko predstavitev o plesnem stilu ali plesalcu_ki z vključenim vizualnim materialom.
- (2) Izvede plesno improvizacijo na določeno temo (vsaj pet minut).
- (3) Udeleži se plesno-kulturnega dogodka (npr. gledališče ...).

Spletni viri:

- o *The Evolution of Dance – 1950 to 2019 – By Ricardo Walker's Crew* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=p-rSdt0aFuw.
- o *Evolution of Dance (1900–2030)* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=-npbrHY3QHQ.
- o *All Dance Styles In The World* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=Glw_yfBr8E.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: ples, plesni slogi, dance styles, ritem, zgodovina plesa.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Stop ples – improvizacija z glasbo. Otroci se osredotočajo na plesno izražanje z glasbo. Ko glasba utihne (vodnik_ca pritisne pavzo), otroci mirujejo, nato se glasba po kratkem premoru nadaljuje in tudi taborniki začnejo spet plesati – s tem se vzpodbuja kreativnost in produktivnost v povezavi z muzikalnostjo in gibom.
- Preizkus ravnotežja – na eni nogi z zaprtimi očmi, osredotočeno na sam občutek ravnotežja.
- Na internetu poišče in komentira, katere zvrsti plesa obstajajo, ali so danes popularne (za pomoč glej posnetke, navedene med viri in literaturo).
- Gib na gib – sestava kratke plesne sekvence, pri kateri vsak_a posameznik_ca doda en gib v zaporedje.
- Ogled ali iskanje plesnega videoposnetka na internetu, ki je otroku všeč – se mu_ji vtisne v spomin.
- Ogrevanje z plesom kroženja sklepov (za pomoč glej video 3 – povezava je na spletni strani večšine).
- Ples in ritem (za pomoč glej video 2 – povezava je na spletni strani večšine).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/mladi-plesalec

VODNIK PO KRAJU

Starejši MČ

4 ure

Veščina preverja otrokovo poznavanje domačega kraja in bližnje okolice, običajev, lokalnih navad, dogodkov in narečja. Otroci se seznanijo z načrtovanjem dneva za obiskovalca_ko iz tujine. Preizkusijo se tudi v uporabi analognih in digitalnih zemljevidov.

Uporablja koledar in si zapisuje pomembne dogodke; zna izraziti in pojasniti svoje mnenje; ne boji se govoriti v prisotnosti odraslih.

Ni nadgradnje.

Obvezne dejavnosti:

- (1) Člane_ice svojega voda in vodnika_co pelje na sprehod po svojem kraju, na katerem predstavi pet objektov ali lokacij, ki so za ta kraj pomembni kulturno ali zgodovinsko. Vsakega od njih opiše v nekaj stavkih, v katerih poudari bistvene značilnosti ali zgodovino.
- (2) Naredi spisek objektov, lokacij ali dogodkov, ki bi jih v enem dnevu predstavil turistu_ki iz druge države, če bi prišel_la v njegov_n kraj. Razmisli, katero lokalno jed bi mu_ji ponudil_a za kosilo in večerjo.
- (3) Vodniku_ci opiše tri lokalne navade ali dogodke (svojega kraja ali iz bližnje okolice), ki so se ohranili skozi leta. V ta nabor sodijo pustne povelke, festivali, lokalni prazniki ipd.
- (4) Članom_icam voda predstavi deset narečnih besed svojega kraja in poišče njihove knjižne ustreznice. Če se le da, za teh deset besed poišče še izraz iz kakšnega drugega narečja (npr.: nona, babica, oma ...).
- (5) Zna usmeriti tujega_o obiskovalca_ko kraja do pomembnih točk javne infrastrukture: šole, knjižnice, pošte, zdravstvene ustanove, lekarne, policije, kulturnega doma ali gledališča, trgovine in avtobusne ali železniške postaje. Izhodišče za usmerjanje je njegov_njen dom.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Preriše zemljevid kraja med svojim domom in šolo ter nanj vriše najbolj varno pot med tema dvema lokacijama. Če sta šola in dom preveč oddaljena, lahko nariše tudi pot med taborniško sobico/hiško in šolo. Če tudi to ni možno, vodnik_ca določi dva objekta, ki ju otrok dobro pozna in sta dovolj blizu.

- (1) Udeleži se katerega od lokalnih dogodkov: čistilne akcije, praznovanja praznika ali dogodka katerega izmed društev, ki delujejo v njegovem_nem kraju.
- (2) S pomočjo mobilnega telefona in aplikacije zemljevidi se orientira po kraju. Vodnik_ca določi, do katere točke mora pripeljati člane vode, in skupaj se odpravijo na pot. Med hojo po trasi morajo vsi otroci voda izkazati poznavanje varnega obnašanja v prometu.
- (3) Z otroki v vodu in vodnikom_co opravi pogovor o tem, kaj naredimo, če se izgubimo v neznanem kraju, in koga prosimo za pomoč (turistično-informacijski center, policija, redarstvo, mimoidoči).

Tiskani viri:

- Bogataj, J. Veliki atlas Slovenije. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012.
- Enciklopedija Slovenije. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987–2002.
- Slovenija: Turistični vodnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009.

Spletni viri:

- *Geopedia World*. Dostopno na: geopedia.world.
- *I feel Slovenia*. Slovenska turistična organizacija. Dostopno na: slovenia.info.
- *Občine*. Ministrstvo za javno upravo. Dostopno na: gov.si/podrocja/drzava-in-druzba/lokalna-samouprava-in-regionalni-razvoj/lokalna-samouprava/obcine/.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: občina/kraj (vpiši ime svoje občine ali kraja), narečni izrazi.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/vodnik-po-kraju

ZBIRALEC

MČ

3 ure

Veščina se osredotoča na predstavitev zbirke predmetov z njenimi ključnimi karakteristikami, raziskovanje drugih zbirateljev in predstavitev sanjske zbirke. Poleg tega lahko otroci poglobijo svoje znanje z izbirnimi dejavnostmi, kot sta branje ljudskih pravljic in pesmi ter obisk muzeja.

Ve, kaj ga_jo veseli; pove, kaj ga_jo zanima (je radoveden_a); zna izraziti in pojasniti svoje mnenje.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Članom_icam voda predstavi svojo zbirko (ki naj vsebuje vsaj 25 različnih predmetov). Predstavi:
 - razlog, zakaj zbira te predmete,
 - koliko časa se s tem ukvarja,
 - razlog za odločitev za točno tako zbirko,
 - katerih predmetov še nima, si jih pa želi,
 - pet najljubših kosov svoje zbirke (od kod so, njihova zgodovina, od kdaj jih ima ...),
 - po kakšnem ključu je zbirka urejena.
- (2) Na spletu razišče, kaj zbirajo drugi zbiratelji. Tri najbolj zanimive zbirke predstavi na vodovem srečanju.
- (3) Na podlagi raziskave o drugih zbirateljih vodniku_ci ali članom_icam voda predstavi svojo sanjsko zbirko (če ne bi obstajale nobene omejitve).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Prebere zbirko ljudskih pravljic ali pesmic. Članom_icam voda razloži, zakaj je pomembno zbiranje ljudskega izročila (med drugim naj našteje, za kaj bi bili prikrajšani, če v preteklosti ne bi nihče zbral povesti, pesmi in drugih elementov ljudskega izročila).
- (2) Med vodniki_cami v rodu najde nekoga, ki ima ali pa je imel tudi kakšno svojo zbirko – pogovorita se o tem, kako je nastala ta zbirka, koliko časa je nastajala in kateri je najbolj priljubljen predmet zbirke.

- (3) Obišče muzej in se seznani z različnimi muzejskimi zbirkami. Z enim od zaposlenih v muzeju se pogovori o tem, kako dobijo razstavne eksponate. O tem poroča na vodovem srečanju.

Tiskani viri:

- o Manning, M. in Granström, B. *Zbirateljstvo*. Tržič: Učila, 1999.

Spletni viri:

- o *Seznam numizmatičnih izdelkov in prodajne cene*. Banka Slovenije. Dostopno na: bsi.si/bankovci-in-kovanci/numizmatika/seznam-numizmaticnih-izdelkov-in-prodajne-cene.
- o Dežela znamk. Pošta Slovenije. Dostopno na: dezelaznamk.si/si/po%C5%A1ta-slovenije-doo.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zbirateljstvo, filatelija, numizmatika, muzejske zbirke.

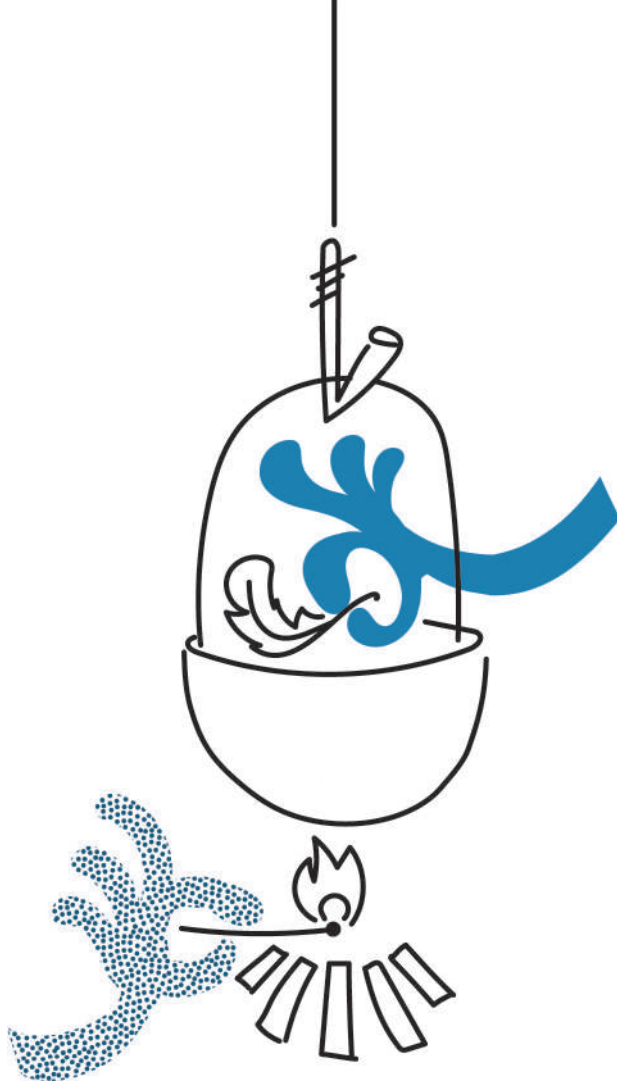
Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Ustvarjanja svoje zbirke se lahko loti tudi cel vod. V tem primeru naj naredijo zbirko z najmanj 50 različnimi predmeti.
- o Otroci lahko zbirajo: znamke, tuj denar, razglednice, našitke, nalepke, prtičke, pločevinke, značke, nalepke, časopisne izrezke na določeno temo ipd.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zbiralec

GOZDOVNIKI IN GOZDOVNICE

BIVANJE V NARAVI

KRESILKO

Mlajši GG

5–6 ur

Veščina se osredotoča na prižiganje ognja, njegovo varno uporabo in ravnanje ob nesreči, ki je povezana z ognjem. Vključuje dejavnosti, kot so prižiganje ognja s kresilom, postavljanje piramide itn. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta prižiganje ognja z lesom, nasičenim s smolo, in postavljanje zunanje peči.

Ve, kako s svojimi dejanji vpliva na naravno okolje in se trudi imeti nanj čim manjši vpliv; ve, kaj mu_ji narava pomeni in nudi; zaveda se omejenosti naravnih virov.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Vsaj znanja, potrebna za usvojitev veščine Šibica (MČ).
- (2) Pojasni razliko med gorljivimi in negorljivimi snovmi, našteje visoko vnetljive snovi.
- (3) Našteje in opiše različne oblike ognjev in njihovo uporabnost.
- (4) Opiše različne načine prižiganja ognja (vžigalnik, vžigalice, kresilo, lupa, lok ...) ter prednosti in slabosti posameznih načinov.
- (5) Opiše različne vrste gasilnih aparatov (voda, pena, prah, ogljikov dioksid) in druga sredstva za gašenje (npr. požarna metla, ročnik, vedro s peskom ali vodo ...).
- (6) Prižge piramido (ne le netiva) s kresilom.
- (7) Prikaže in opiše oskrbo lažjih ter težjih opeklin.
- (8) Pomaga postaviti in zanetiti slavnostni ogenj (pagoda, apollo ipd.).
- (9) Na taborjenju pomaga skrbeti za večni ogenj.
- (10) Oživi ogenj, ko je od njega ostala le še žerjavica.
- (11) Pojasni razliko med gorenjem različnih vrst lesa (bukev, smreka, bor, breza).
- (12) Zaneti ogenj v težjih razmerah (moker les, veter, sneg ipd.).
- (13) Z orodjem (manjša žaga, nož, sekira) pripravi les za zalogovnico.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Najde les, nasičen s smolo (t. i. fatwood), in ga zaneti s kresilom.
- (2) Pripravi netivo iz smole, voska, vlaken in ostružkov.
- (3) Na taborjenju z vodom pripravi jed na ognju (pečen krompir, golaž ipd.).
- (4) S pomočjo vodnika_ice nad ognjem postavi peč (iz kamnov, ilovice ipd.).

Tiskani viri:

- Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.
- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Spletni viri:

- *Klic v sili*. Uprava RS za zaščito in reševanje. Dostopno na: sos112.si/info/klic-v-sili.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: netivo, vnetljive snovi, ognji, požarni trikotnik, vrste ognjev.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Pomaga pri pripravi večnega ognja na taborjenju.
- Vod obišče bližnji gasilski dom in se seznanj z delom gasilcev.
- Na temo ognjev in njihove varne uporabe v vodu pripravijo delavnico/vodovo srečanje za MČ.
- Pripravi članek za rodovo/vodovo glasilo o varni pripravi ognjišča.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/kresilko

METEOROLOG

Mlajši GG

5–6 ur

Veščina se osredotoča na razumevanje osnov meteorologije in vremenskih pojavov, kot so fronte, cikloni in inverzija, ter povezavo med temperaturo, vlago in zračnim tlakom. Mladi se naučijo meriti in interpretirati vremenske podatke, razumejo vpliv vremena na okolje in se seznanijo z globalnimi podnebnimi pasovi ter morskimi tokovi.

Znanje pridobiva na različne načine; iz različnih virov pridobiva informacije za lastne odločitve; išče informacije, ki ga_jo zanimajo in jih kritično presoja.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti (skupne):

- (1) Razume pojme zračni tlak, veter, vlaga in zračna masa ter pozna njihove enote.
- (2) Vodniku_ci razloži naslednje pojave in predvsem njihov nastanek: topla in hladna fronta, ciklon/anticiklon, nevihta, inverzija.
- (3) Članom_icam v vodu razloži povezavo med temperaturo, zračnim tlakom, vlago ter vremenskimi spremembami. Pove, kako nastanejo padavine, megla in oblaki ter našteje nekaj njihovih vrst. S preprosto skico razloži kroženje vode na našem planetu, pri čemer se osredotoči predvsem na probleme v povezavi s pitno vodo.
- (4) Na vodovem sestanku razloži, kako veter vpliva na zaznavo toplote pri ljudeh, ki se gibljejo na prostem, in kako se je treba obleči, da nas ne zebe.
- (5) Doma dva tedna vsak dan ob istem času (npr. zjutraj in zvečer) beleži temperaturo zraka, zračni tlak, vlago in hitrost vetra. Podatke lahko pridobi s spletne strani ARSO vreme (pri trenutni napovedi pritisni gumb "Več podatkov", kjer so izpisane našteje vrednosti). Ugotovitve zapiše v tabelo. Dnevno poročilo o vremenu strne v eno poved.
- (6) Pozna vsaj dva vira, iz katerih lahko izve vremensko napoved.
- (7) V času nevihte spremlja radarsko sliko padavin in poizkusi z njeno pomočjo napovedati količino padavin za čez eno in dve uri.

Obvezne dejavnosti (odloči se za enega od sklopov):

- (1) Splošni sklop:
 - Vodniku_ci predstavi globalne podnebne pasove in njihov položaj na Zemlji.

- Na vodovem sestanku predstavi rečne režime in razliko med njimi. Za reko v bližini domačega kraja ali tabornega prostora določi rečni režim in to utemelji.
 - Našteje nevarnosti vremenskih pojavov v hribovju in gorah.
 - Vodniku_ci razloži tako imenovani učinek metulja.
- (2) Morski sklop:
- Na vodovem sestanku našteje največje svetovne morske tokove in njihov vpliv. Pove, kaj sta plima in oseka ter kaj ju povzroča. Razloži tabelo plimovanja.
 - Vodniku_ci našteje najznačilnejše vetrove (roža vetrov), ki pihajo na severnem Jadranu. Razloži, kaj je Beaufortova lestvica in kaj določa.
 - Našteje nevarnosti vremenskih pojavov ob/na morju.
 - Pozna nekatere pojave, ki napovedujejo vreme na morju.

Izbirne dejavnosti:

- (1) Poveže se z nekom, ki se ukvarja z meteorologijo, in si ogleda meteorološko postajo.
- (2) Na taborjenju ali zimovanju izdelava in uredi preprosto meteorološko postajo, s katero meri in opazuje meteorološke količine in pojave (temperatura zraka, vode in snega, vlaga, zračni tlak, količina padavin, količina in vrsta oblačnosti, moč vetra in njegova smer). Vse skupaj predstavi svojemu vodu in ostalim.
- (3) Tolmači vremensko napoved za pomorščake.
- (4) Nariše plakat o Zemlji in označi morske tokove ter razloži njihov vpliv na okolico (za plovbo). Na plakat nariše tudi značilne ciklone in anticiklone.
- (5) S pomočjo klimogramov vodu predstavi različne zemeljske podnebne pasove.

Tiskani viri:

- Neukamp, E. *Oblaki in vreme: spoznajmo vremenske pojave*. Slovenska izdaja, ponatis. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2005.
- Hynes, M. *Vreme*. Tržič: Učila International, 2011.
- Mandell, M. *Mladi vremenoslovec: preprosti vremenski poskusi z vsakdanjimi pripomočki*. Radovljica: Didakta, 2000.

Spletni viri:

- ARSO vreme. Agencija RS za okolje. Dostopno na: vreme.arslo.gov.si/napoved/Ljubljana/graf.
- Radarska slika padavin. Agencija RS za okolje. Dostopno na: meteo.arslo.gov.si/met/sl/weather/observ/radar/.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/meteorolog

NARAVOSLOVEC

Mlajši GG

5–6 ur

Veščina se osredotoča na opazovanje in dokumentiranje naravnega okolja. Vključuje dejavnosti, kot sta določevanje živalskih in rastlinskih vrst za izbrano okolje in izdelava terarija. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta izdelava trezorja semen in obisk čistilne naprave.

Spoznava naravno raznolikost in soodvisnosti med naravnimi vrstami; je aktivna pri ustvarjanju boljšega lokalnega okolja.

ooo Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Opazuje in dokumentira izbrano okolje čez leto (gozd, travnik, jezero, morje, reka ipd.).
- (2) S pomočjo določevalnega ključa določi vsaj pet živalskih vrst za izbrano okolje.
- (3) S pomočjo določevalnega ključa določi vsaj pet rastlinskih vrst za izbrano okolje.
- (4) Izdela terarij, ki ponazarja ekosistem.
- (5) Udeleži se dveh okoljevarstvenih aktivnosti; čistilna akcija, pomladimo gozdove, razne zbiralne akcije ipd.
- (6) Poišče ideje, kako pustiti manjši vpliv na okolje, in jih predstavi na vodovem srečanju.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Obišče čistilno napravo.
- (2) Oglada si dokumentarni film ali serijo na temo okolja in ugotovitve predstavi vodniku_ci.
- (3) Izdela trezor semen.

Tiskani viri:

- o Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.
- o Richards, J. *Znanost v infografikah*. Živiljenjski prostori. Jezero: Morfemplus, 2018.

Spletni viri:

- o *Education*. National Geographic. Dostopno na: education.nationalgeographic.org.
- o *WWF, World Wildlife Fund*. Dostopno na: [wwf.panda.org](https://www.panda.org).
- o *Explore the Svalbard Global Seed Vault and learn about its importance*. Encyclopædia Britannica. Dostopno na: britannica.com/video/191901/Overview-world-Svalbard-Global-Seed-Vault-seed.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: okoljevarstvo, biodiverzitet, narava, zemlja, okolje, trajnost, ohranjanje okolja, naravoslovje.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Priporočeno je, da se dejavnosti izvajajo zunaj.
- o Opazovanje in dokumentiranje izbranega okolja čez leto: mladostnik_ca si izbere okolje, ki ga bo opazoval_a. Ustvari lahko videoposnetek v časovnih presledkih (timelaps), animirano knjigo (flipbook), izpolni okoljski dnevnik (glej delovni list) ipd.
- o Vod lahko samostojno organizira aktivnost v povezavi z okoljem.
- o V vodu si ogledajo dokumentarni film o slovenski naravi, npr. Divja Slovenija.
- o V vodu ustvarijo igro spomin z živalmi in rastlinami.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/naravoslovec

Mlajši GG

5 ur

Veščina se osredotoča na zavezovanje in razvezovanje petih različnih vozlov ter kvadratne vezi, predstavitev uporabe vozlov, izdelavo obročka za rutico in postavljanje signalnega stolpa. Izbirne dejavnosti vključujejo zavezovanje in razvezovanje zahtevnejših vozlov, zavezovanje in razvezovanje diagonalne vezi ter pomoč pri postavljanju pionirskega objekta na taborjenju.

Zna presoditi, kaj je uporabno in kaj ne; zna razvrstiti naloge po prednosti; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Pionir

Obvezne dejavnosti:

- (1) Vsa obvezna znanja veščine Vozlar.
- (2) Zaveže in razveže pet različnih vozlov ter pojasni njihovo uporabo. Predlagani vozli:
 - ribiški/podaljševalni voz,el,
 - skrajševalni,
 - dvojna osmica,
 - Prusikov,
 - mrtvi.
- (3) Zaveže in razveže kvadratno vez.
- (4) Izdela obroček za rutico (turška glava, opičja pest).
- (5) Postavi signalni stolp in spleza nanj.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Zaveže in razveže dva zahtevnejša vozla in predstavi njuno uporabo (predlagani: dvojni ribiški, dvojni mrtvi, nastavljiva zanka/taut-line hitch), opičja pest, tkalski voz, zanka za vleko, mostni voz,el, prijateljski).
- (2) Zaveže in razveže diagonalno vez.
- (3) Na taborjenju pomaga pri postavljanju zahtevnejšega pionirskega objekta (sušilnica, vhod v tabor, podstavek za visečo mrežo, ogrodje za kuhinjo ipd.).

Tiskani viri:

- Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.
- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Spletni viri:

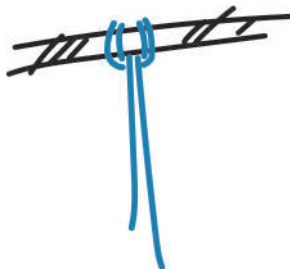
- *Vezi*. Rod Stane Žagar mlajši. Dostopno na: taborniki.net/wp-content/uploads/2021/03/vezave.pdf.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: preprosti vozli, preproste vezave.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Igra spomin z vozli (ime vozla in slika/primer vozla sta par).
- Igra tri v vrsto z vozli.
- Vezanje vozlov z zavezanimi očmi – tekma.
- Štafeta z vozli.
- Poligon z vozli – npr. zaveže vrv v krog in z njo cilja palico.
- Hitrostno vezanje in razvezovanje 10 vozlov. Zavezovanje vezi v miže.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/vrvar

Mlajši GG

5 ur (v daljšem časovnem obdobju: pomlad, poletje)

Veščina obsega prepoznavanje in uporabo rastlin ter razlikovanje med užitnimi in strupenimi rastlinami. Vključuje določanje rastlin, pripravo zeliščnih jedi in ozaveščanje o zavarovanih vrstah. Izbirne dejavnosti spodbujajo praktično delo z zelišči, kot so izdelava herbarija, priprava čajev in vzgoja zeliščnega vrtička.

Ve, kako s svojimi dejanji vpliva na naravno okolje in se trudi imeti nanj čim manjši vpliv; pozna živalske in rastlinske vrste v širšem okolju; ve, kaj mu_ji narava nudi.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Izbere pet uporabnih zelišč, jagodičevja ali plodov in predstavi njihovo uporabo (kateri deli rastlin, za kaj se uporabljajo, v katerem letnem času jih lahko nabiramo).
- (2) S pomočjo določevalnega ključa določi pet rastlin.
- (3) Pojasni, da so določene užitne vrste zavarovane in jih ne smemo nabirati.
- (4) Vedno nabere samo toliko rastlin, kot jih potrebuje. Ne uničuje rastlin po nepotrebnem.
- (5) Našteje pet strupenih rastlin, s katerimi se ljudje najpogosteje zastrupijo, ker jih zamešajo z užitnimi (npr. čemaž je užiten, vendar podoben zelo strupenim rastlinam: šmarnici, podlesku, beli čmeriki).
- (6) Pripravi enostavno zeliščno jed iz divje rastočih rastlin, npr. skutni namaz z materino dušico, koprive v rižoti, dušeno regačico kot prilogo ...

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Naredi herbarij divje rastočih uporabnih zelišč in pri vsaki zapiše, kako in v kakšen namen se jo lahko uporablja ter katere so podobne neuporabne ali strupene vrste.
- (2) Poišče, nabere in pripravi mešanice vsaj petih čajev.
- (3) Prebere sodoben članek o uporabi nekega zelišča in pripravi povzetek za ostale.
- (4) Doma si ustvari svoj zeliščni vrtiček in vodu prikaže osnovne tehnike dela na zeliščnem vrtu.
- (5) Obišče kmetijo, na kateri se ukvarjajo s pridelavo in predelavo zelišč.

Tiskani viri:

- o Petauer, T. *Leksikon rastlinskih bogastev*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1993.
- o Grlič, L. *Užitne divje rastline*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1980.
- o Cerkvencič, B. *Užitne rastline*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 1999.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zelišča, užitne rastline, neužitne in strupene rastline, zavarovanje rastline, določevalni ključ za rastline.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o V omejenem času (npr. v petih minutah) poišče čim več različnih rastlin in jih nato skupaj s sočlani pregledajo in poimenujejo.
- o S člani_cami voda tekmujejo, kdo najde več rastlin, ki jih pozna (mora jih poimenuvati). Rastlin ne trgajo, temveč jih poimenujejo na rastišču!
- o Kuhanje z zelišči skupaj z vodom (npr. kuhanje čaja v konzervi nad ognjem).
- o Nariše svoje najljubše zelišče, poimenuje užitne dele.
- o Kviz s trditvami o užitnosti rastlin (odgovori da ali ne).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/zeliscar

ASTRONOM

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na spoznavanje osnov astronomije in opazovanja nebesnih teles ter pridobivanje razumevanja vpliva nebesnih teles na Zemljo. Vključuje tudi zanimive izbirne vsebine, kot je na primer obisk observatorija ali planetarija.

Znanje pridobiva na različne načine; išče informacije, ki ga_jo zanimajo in jih kritično presoja; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pojasni, kaj je astronomija, kaj preučuje, kako se je razvijala skozi zgodovino in s čim se ukvarja v sodobnem času.
- (2) Zna razložiti astronomske pojme oz. pojave (nebesna krogla, solsticij, ekvinokcij, kulminacija, konjunkcija, opozicija, ekliptika, mrk ...).
- (3) Pozna različna nebesna telesa in njihove lastnosti (zvezda, planet, luna, satelit, komet, asteroid, meteoroid, meteor, meteorit, črna luknja, supernova ...).
- (4) Našteje nekaj vrst opazovalnih naprav in glavne razlike med njimi.
- (5) Za vod ali udeležence_ke pripravi opazovanje nočnega neba in objektov, ki so takrat vidni.
- (6) Razume in razloži delovanje plimske sile in njene posledice (primer Zemlje in Lune).
- (7) Pozna planete našega osončja in njihove posebnosti.
- (8) Razloži, kako nastaneta Sončev in Lunin mrk, in ju prikaže z modelom (svetilka in krogli).
- (9) Pokaže razumevanje problema svetlobnega onesnaževanja.
- (10) Opazuje poletno in zimsko nočno nebo ter na vsakem prepozna vsaj sedem ozvezdij, ki jih zna poiskati s pomočjo zvezdne karte. Po imenu pozna tudi najsvetlejše zvezde opazovanih ozvezdij.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) S teleskopom opazuje Jupiter in njegove lune.
- (2) Z daljnogledom opazuje Luno in razloži, zakaj vedno vidimo isto stran Lune.
- (3) S pomočjo mobilne aplikacije poišče vsaj 10 ozvezdij.

- (4) Obišče astronomski observatorij ali astronoma in si ogleda nebo skozi teleskop.
- (5) Obišče planetarij.
- (6) Opazuje Lunin mrk.
- (7) Z računalniškim programom (dostopnim na spletu) izdela lokalno zvezdno karto za določen dan in uro (npr. Sky and Telescope).

Tiskani viri:

- Ekrutt, J. W. *Zvezde: karte, risbe in fotografije zvezd*. Izdaja 1990–1992. Zbirka Sprehodi v naravo. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1990.

Spletni viri:

- *Astronomija*. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopno na: sl.wikipedia.org/wiki/Astronomija.
- *Planetarij*. Vesolje.net – Portal o astronavtiki in astronomiji. Dostopno na: vesolje.net/planetarij.
- *Sky and Telescope*. Dostopno na: skyandtelescope.org/interactive-sky-chart.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: astronomija, ozvezdja, planeti, osončje, observatorij.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Večerni vodov izlet na svetlobno manj onesnaženo področje (izven mesta, na višini) in opazovanje nočnega neba.
- Obisk observatorija ali povezava z različnimi astronomskimi društvi, ki organizirajo javna opazovanja neba.
- Hitrostno iskanje ozvezdij – zabavna tekma v vodu.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/astronom

BIVAKAR

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na postavljanje raznovrstnih bivakov in pripravljanje opreme za bivak. Vključuje dejavnosti, kot so postavitve zasilnega bivaka in priprava nahrbtnika za večdnevni izlet. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta postavitve dvignjenega ležišča in izdelava paketa preživetvenika.

Je sposoben_na preživeti tri dni v naravnem okolju ob prisotnosti odrasle osebe; ve, kaj mu_ji narava pomeni in nudi; se zaveda "ranljivosti" svojega telesa.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pojasni razliko med zasilnim, načrtovanim in naravnim bivakom.
- (2) Postavi bivak iz treh šotork, t. i. sendvič.
- (3) Postavi šotor z dnom (Savica, Jamboree).
- (4) Postavi bivak s cerado ali plahto.
- (5) Pripravi si nahrbtnik za tridnevni izlet (oblačila, hrana, voda, osnovna oprema za bivak ipd.).
- (6) Pojasni možne postavitve zasilnega bivaka v krizni situaciji (z osebno opremo, astrofolijo, zatočišče v jami ipd.).
- (7) Našteje obvezno opremo, ki jo vzamemo s seboj na enodnevni pohod v naravi (prva pomoč, nož, vrv, šotorka ali plahta itn.).
- (8) Našteje vsaj tri vrste ležišč ter pojasni njihove prednosti in slabosti.
- (9) Pojasni nevarnosti bivakiranja v težjih vremenskih razmerah (zimski bivak, neurje, toča, suša – požarna nevarnost).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Izdela si paket preživetvenika (t. i. survival pack).
- (2) Vodu predstavi vsaj tri vrste zasilnih bivakov.
- (3) Pod nadzorom vodnika_ce ali specialista_ke BvN eno noč na letnem taboru prespi v zasilnem bivaku iz astrofolije.
- (4) Iz naravnih materialov si pripravi rahlo dvignjeno ležišče (ogrodje iz postavljenih vej, na njih pa smrečje, listje ipd.).

Tiskani viri:

- Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.
- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: bivakiranje, zasilno bivač, šotorka, šotor, pohodništvo.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Izvedejo vodovo bivakiranje.
- Pripravijo ognjišče, dvignjeno od tal.
- Pripravijo scenarije možnih nezgod na bivakiranju in kako jih preprečiti, reševati.
- Pomagajo gospodarju_ici pri pospravljanju in pregledovanju šotorov po letnem taborjenju.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/bivakar

Starejši GG

6 ur

Veščina je namenjena spoznavanju kmetijskih praks in razumevanju pomena kmetijstva za okolje. Obvezne dejavnosti vključujejo prepoznavanje in predstavitve lokalno pridelanih poljščin in vrtnin, razumevanje pogojev za vzrejo domačih živali, razlikovanje med intenzivnim in ekološkim kmetovanjem ter razumevanje problematike gensko spremenjenih organizmov ter vpliva gnojil na okolje. Praktične izkušnje pridobijo z delom na kmetiji in pripravo jedi iz svežih pridelkov. Izbirne dejavnosti vključujejo npr. izdelavo kmečkih izdelkov in skrb za vrt.

Pozna živalske in rastlinske vrste v širšem okolju; ve, kaj mu_ji narava pomeni in nudi; spoznava naravno raznolikost in soodvisnosti med naravnimi vrstami.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje poljščine in vrtnine, ki jih pridelujejo kmetovalci_ke v okolici domačega kraja (vrste, način pridelave: sejanje ali sajenje, spravilo pridelka, shranjevanje in uporaba), in jih predstavi (izdela brošuro, plakat ipd.).
- (2) Našteje vsaj pet skupin zelenjadnic in tri vrste zelenjave pod vsako skupino (solatnice, kapusnice, plodovke, korenovke, stročnice, čebulnice ...).
- (3) Našteje domače živali na kmetiji in predstavi različne pogoje za vzrejo – bivališče, prehranjevanje, razmnoževanje, njihov namen.
- (4) Razloži razliko med intenzivnim kmetovanjem in ekološkimi kmetijami.
- (5) Opiše problematiko uporabe gensko spremenjenih organizmov v kmetijstvu.
- (6) Opiše problematiko uporabe gnojil in fitofarmaceutskih sredstev (herbicidov, pesticidov ...) v kmetijstvu in njihov vpliv na okolje in naravo.
- (7) Vsaj pol dneva preživi na kmetiji in spremlja kmeta_ico ali mu_ji pomaga pri opravilih (spravilo sena, molža, pobiranje pridelkov, čiščenje hleva, sekanje drv, druga pomoč).
- (8) Pripravi si jed iz zelenjave ali sadja, ki ga dobi pri kmetu_ici ali na tržnici.
- (9) Predstavi kolobar oz. premeno kultur (kaj je to, zakaj se uporablja, primer kolobarja).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Naredi košaro, strašilo ali kakšen drug izdelek, ki ga izdelujejo in uporabljajo na kmetiji.
- (2) Skrbi za vrt in sam_a pridela vsaj dve vrtnini.
- (3) Naredi maslo ali skuto.
- (4) Sodeluje pri pripravi kolin.
- (5) Sodeluje na trgatvi ali pri obiranju sadja.
- (6) Obišče tržnico in ugotovi, od kod izvirajo vrtnine, ki jih prodajajo kmetje_ice.
- (7) Obišče eko tržnico in spozna zahteve, ki jih morajo izpolnjevati pridelki, da jih lahko prodajajo na eko tržnici.
- (8) Pogovori se s kmetom_ico o neki kmečki tematiki in vsebino pogovora predstavi drugim članom_icam voda.

Tiskani viri:

- *Enciklopedija vrtnarjenja*. 12. izdaja. Ljubljana: Slovenska knjiga, 2004.
- *Sodobno kmetijstvo = Contemporary agriculture: znanstveno-strokovna revija za kmetijstvo, živilstvo in gozdarstvo*. Ljubljana: Kmečki glas, 1968–2008.
- *Moj mali svet*. Ljubljana: Kmečki glas, 1969.

Spletni viri:

- *Slovenska fundacija za trajnostni razvoj*. Dostopno na: www.umanotera.org.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Prebere članek ali drugo literaturo s področja kmetijstva (npr. v povezavi z varovanjem okolja) in komentirajo.
- Vodov izlet na kmetijo in pomoč pri opravilih.
- Opravi intervju s kmetom_ico za rodovo glasilo.
- Naredi izdelke iz sena (košare, obeski, obročki ipd.).
- Igra risanja in ugibanja (Pictionary) s kmetijskimi izrazi.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/kmetovalec

KUHARSKI MOJSTER V NARAVI

Starejši GG

10 ur

Veščina uči napredne tehnike kuhanja v naravi. Udeleženci se naučijo pripraviti obrok v kotličku brez trinoga, peči zahtevnejše jedi v žerjavici in razvijajo načrtovanje obrokov. Prav tako izdelajo komplet potrebščin za kuhanje na potovanjih. Izbirne dejavnosti vključujejo na primer pripravo večerje na taborjenju in izdelavo raketnega kurišča.

Je sposoben_na preživeti tri dni v naravnem okolju ob prisotnosti odrasle osebe; zna živeti skromno z omejenimi materialnimi dobrinami.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) V kotličku pripravi obrok, vendar pri tem ne uporabi trinoga.
- (2) V oziroma na žerjavici pripravi zahtevnejši obrok (npr. cimetove rolice v pomaranči, polnjena čebula, kavbojeva večerja, sladko-kisel piščanec ali piščanec po havajsko, burek – glej vire spodaj).
- (3) Članom_icam voda razloži, kako bi se lotil_a priprave obroka z več jedmi. Predstavi časovni plan – od priprave ognjišča, ognja in žerjavice, priprave in obdelave sestavin do zaključka kuhanja. Razloži jim tudi, da je priprava žerjavice dolgotrajen proces.
- (4) Naredi svoj komplet priročnih potovalnih potrebščin za kuhanje (začimbe, krpa ipd.).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Na letnem taborjenju pripravi večerjo za člane svojega voda.
- (2) Izdela preprosto raketno kurišče (rocket stove).
- (3) Zamesi in v žerjavici speče kruh.
- (4) Načrtuje obrok za bivak in se z ekonomom uskladi glede zagotovitve sestavin.

Tiskani viri:

- o Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.

- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.
- Tabor: taborniška revija. Rubrika Na ognjišču. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 1952-. Prispevki (dostopni tudi na issuu.com/taborniki):
 - *Cimetove rolice v pomaranči*. Letnik 2018, številka 4.
 - *Polnjena čebula*. Letnik 2015, številka 5.
 - *Kavbojeva večerja*. Letnik 2016, številka 3.
 - *Sladko-kisli piščanec*. Letnik 2016, številka 5.
 - *Piščanec po havajsko*. Letnik 2015, številka 6.

Spletni viri:

- *Priprava hrane v kotličku*. Piknik.si – skupnost ljubiteljev piknikov. 2016. Dostopno na: pikniki.si/clanki/priprava-hrane-v-kotlicku.
- *Backwoods Cooking*. The Scout Association. Reproduced from Scouting Magazine. London: Baden-Powell House, 1993. Dostopno na: shurdington.org/Downloads/BackwoodsCooking.pdf.
- *Hobo Rocket Stove* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=j8nkF0bYYLE&ab_channel=WayPointSurvival.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: outdoor cooking, campfire, backwoods, open fire cooking.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Vod vsak dan v svoji kuhinji (ognjišče) pripravi večerjo.
- Kuhanje kosila na taborjenju je dopoldanska dejavnost na programu, člani_ce voda v strateški igri pridobijo živila, iz katerih morajo pripraviti jed.
- Organizirajo tekmovanje Taborniški MasterChef.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/kuharski-mojster-v-naravi

ORODJAR

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na razumevanje in znanje varne uporabe ter vzdrževanja orodij, kot so lopata, kramp, žaga, sekira, dleto in pila. Izbirne dejavnosti vključujejo popravilo orodij, izdelavo pripomočkov za žaganje in sekanje ter ustvarjanje tabornih izumov za uporabo na taborjenju.

Razume/ve, da ga_jo mlajši posnemajo; zna odgovorno sprejemati odločitve; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Vsa obvezna znanja veščine Rezbar.
- (2) Pravilno uporablja, poda in zna nositi različna orodja:
 - lopato,
 - kramp,
 - žago z lokom,
 - sekiro (enoročno in dvoročno),
 - dleto,
 - lomilni drog,
 - pilo.
- (3) Zna popraviti in skrbeti za naštetu orodje (npr. nabrusiti nož, sekiro in dleto; nasaditi lopato, kramp, sekiro in pilo; zamenjati list na žagi z lokom).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Popravi vsaj tri kose orodja.
- (2) Na taborjenju izdelava kozo za žaganje ali tnalno za sekanje.
- (3) Izdelava taborni izum in ga uporabi za bivanje na taborjenju.

Tiskani viri:

- o Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.
- o Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.

- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Pospravi gospodarski šotor na taborjenju.
- Pomaga pripraviti orodje za aktivnost.
- Gospodarju_ici rodu pomaga narediti pregled in popis orodja, orodje pomaga popraviti.
- S pantomimo prikaže nepravilno uporabo orodja.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/orodjar

Starejši GG

6 ur

Veščina je usmerjena v pridobivanje znanj in spretnosti, povezanih z bivanjem v naravi. Vključuje obvezno znanje vozlov, postavljanje pionirskih objektov, izdelavo vrvi iz naravnih materialov in praktično uporabo teh veščin v naravi. Izbirne dejavnosti omogočajo nadgradnjo znanja z učenjem težjih vozlov in samostojnim postavljanjem manjših objektov. Spodbuja se razvoj praktičnih veščin za varno in učinkovito bivanje v naravi.

Zna izpeljati skupinski projekt; zna narediti načrt, kako bo opravil_a naloge; zna razvrstiti naloge po prednosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Vsa obvezna znanja veščine Vrvar.
- (2) Zaveže in razveže štiri različne vozle ter pojasni njihovo uporabo. Predlagani vozli:
 - dvojni ribiški,
 - dvojni mrtvi,
 - nastavljiva zanka zanka (taut-line hitch),
 - tkalski vozle.
- (3) Zaveže in razveže diagonalno vez.
- (4) Na taborjenju pomaga pri postavljanju zahtevnejšega pionirskega objekta (vhod v tabor, podstavek za visečo mrežo, ogrodje za kuhinjo, splav, most ipd.).
- (5) Naredi vrv iz naravnih materialov.
- (6) Postavi A in z njim "prehodi" 10 metrov.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Zaveže in razveže dva težja vozla ter predstavi njuno uporabo (predlagani: alpski metulj, zanka za vleko, mostni vozle, opičja pest, dvojni tkalski).
- (2) Samostojno postavi manjši pionirski objekt (sušilnica, klop ipd.).

Tiskani viri:

- o Jogan, N., idr. *V naravo: priručnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

- Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.
- Sterniša, T. *Taborniški nož: Izbira taborniškega noža*. Tabor: taborniška revija, letnik LVI, september 2011, številka 9, str. 14–15. Dostopno tudi na: issuu.com/taborniki/docs/tabor2011-09.

Spletni viri:

- *Vezi*. Rod Stane Žagar mlajši. Dostopno na: taborniki.net/wp-content/uploads/2021/03/vezave.pdf.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: voz, vezava, taut-line hitch.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Iz paličic postavi objekte.
- Vadi vozle na poligonu – izzivi: hitrost, natančnost, z eno roko, miže ipd.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/pionir

POZNAVALEC GOZDA

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na razumevanje gozda kot ekosistema. Vključuje prepoznavanje gozdnih rastlinskih in živalskih vrst ter razumevanje gozda kot življenjskega prostora rastlin in živali. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta obisk gozdne učne poti in zavarovanega območja (narodni, regijski ali krajinski park).

Pozna živalske in rastlinske vrste v širšem okolju; odkriva različne naravne ekosisteme v širšem okolju.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Opiše pomen gozda kot ekosistema.
- (2) Opiše razvojne faze gozda in osnovne ekološke dejavnike.
- (3) Našteje vsaj 10 gozdnih drevesnih in grmovnih vrst ter jih prepozna po listih oziroma plodovih.
- (4) Našteje vsaj pet vrst gozdnih ptic in pet vrst gozdnih sesalcev ter opiše njihov življenjski prostor.
- (5) Našteje vsaj pet užitnih rastlin, ki rastejo v gozdu.
- (6) Pripravi gozdno učno pot, na kateri ozavešča o gozdnem bontonu in obnašanju v gozdu.
- (7) Pojasni pojem ogrožene vrste in načine zaščite rastlinskih in živalskih vrst.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Obišče gozdno učno pot.
- (2) Udeleži se pogozdovanja ali druge aktivnosti v gozdu.
- (3) Obišče zavarovano območje (naravni parki in rezervati).
- (4) Organizira čistilno akcijo v bližnjem gozdu.

Tiskani viri:

- o Brus, R. *Drevesne vrste na Slovenskem*. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2004.
- o Zauner, G. *Listavci: spoznavanje in določanje listavcev v naravi in nasadih*. Zbirka Sprehodi v naravo. Slovenska izdaja, ponatis. V Ljubljani: Cankarjeva založba, 2005.

- Zauner, G. *Iglavci: spoznavanje in določanje iglavcev v naravi in nasadih*. Zbirka Sprehodi v naravo. Slovenska izdaja, ponatis. V Ljubljani: Cankarjeva založba, 2005.

Spletni viri:

- *Natura 2000*. Dostopno na: natura2000.gov.si.
- *maPZS*, karta planinskih poti v Sloveniji, ki jih vzdržujejo Planinska društva in Planinska zveza Slovenije. Dostopno na: mapzs.pzs.si.
- *Zavod za gozdove Slovenije*. Dostopno na: zgs.si.
- *Lovska zveza Slovenije*. Dostopno na: lovska-zveza.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: gozd, drevo, gozdne živali, užitne rastline, gozdni bonton, Natura 2000.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Organiziran obisk gozda z revirnim_o gozdarjem_ko Zavoda za gozdove Slovenije.
- Organiziran obisk gozda z lovcem_ko lokalne lovske družine.
- Vodov izlet po gozdni učni poti.
- Vodovo bivakiranje s specialisti_ke s področja bivanja in preživetja v naravi.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/poznavalec-gozda

POZNAVALEC VODNIH EKOSISTEMOV

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na raziskovanje in varovanje vodnih ekosistemov. Vključuje obisk različnih vodnih teles, identifikacijo in študij lokalnih živali in rastlin, razumevanje problemov, ki vplivajo na vodne ekosisteme v Sloveniji, in aktivno sodelovanje v čistilnih akcijah. Dodatno spodbuja preučevanje značilnosti reke in sestavljanje primera prehranjevalnega spleta ter seznanjanje z organizacijami, ki se ukvarjajo z zaščito voda.

Spoznava naravno raznolikost in soodvisnosti med naravnimi vrstami; odkriva različne naravne ekosisteme v širšem okolju; ve, kaj mu_ji narava pomeni in nudi.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Obišče vodni ekosistem (jezero, reko, potok, ribnik, morje, močvirje) in poišče ter s pomočjo določevalnih ključev določi vsaj tri živali in tri rastline, ki tam živijo.
- (2) Eno žival in eno rastlino podrobneje preuči in jo predstavi ostalim članom_icam voda (Kje živi? S čim se prehranjuje? Zakaj je pomembna za ekosistem?).
- (3) Razišče, kateri problemi se pojavljajo v vodnih ekosistemih v Sloveniji. Izbere si enega in ga predstavi: kakšni so vzroki zanj, kakšne posledice prinaša, kako bi ga lahko rešili? (Primeri: cvetenje alg, plastični odpadki v morju, izginjanje rib zaradi jezov na rekah ali prekomernega ribolova v morju, razlitja nafte v morju, onesnaževanje podtalnice, invazivne vrste školjk v jezerih, izlivi kemikalij iz tovarn, izsuševanje mokrišč ...).
- (4) Organizira čistilno akcijo (ali se je udeleži) ob obali reke, jezera ali morja. Zabeleži si, kakšne vrste odpadki se najpogosteje pojavljajo in od kod misli, da prihajajo.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Izbere si reko v svoji bližini in preuči njene značilnosti, npr. temperaturo, hitrost toka, globino, pH vode (z lističi za merjenje iz lekarne), raztopljene snovi, prosojnost, barvo, vonj, utrjenost bregov, rastje in človekove dejavnosti v bližini (glej dodatno literaturo).
- (2) Sestavi primer prehranjevalnega spleta v jezeru, reki ali morju in ga predstavi ostalim članom_icam voda.

- (3) Obišče organizacijo ali društvo, ki se ukvarja z zaščito voda, in se seznanj z njihovim delom.
- (4) S pomočjo zemljevida ali atlasa poišče nekaj največjih rek in jezer na svetu. Kje se nahajajo in kako dolge/velika so? Izbere si eno in ostalim članom_icam voda predstavi, kakšni problemi se tam pojavljajo zaradi človekovih dejavnosti.

Tiskani viri:

- Določevalni ključ:
 - Bajd, B. *Moje prve ribe celinskih voda: preprost določevalni ključ*. Ljubljana: Hart, 2017.
 - Bajd, B. *Moje prve morske ribe: preprost določevalni ključ*. Ljubljana: Hart, 2020.
 - Bajd, B. *Moji prvi morski polži in školjke: preprost določevalni ključ*. Ljubljana: Hart, Harting, 2018.

Spletni viri:

- *Vodna agencija*. Dostopno na: vodnaagencija.org/voda.
- *Ekološko stanje celinskih voda*. Ljubljana: Agencija Republike Slovenije za okolje, 2021. Dostopno na: www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/ARSO/Vode/Stanje-vo-da/Ekološko-stanje-celinskih-voda.pdf.
- *Ekosistemi in voda: Gradivo za tekmovanje iz ekoznanja za 7. razred osnovne šole. Ekošola*. Dostopno na: ekosola.si/wp-content/uploads/2018/12/Ekosistemi-in-voda_7.r-Ekokviz2018-19.pdf.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: voda, jezera, reke, morje, onesnaževanje, ekologija, ribe, ribištvo, alge.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Obišče bližnji jež in si ogleda okolico ter posledice jeza nanjo.
- Za rodovo spletno stran ali družbeno omrežje pripravi kratek članek o problematiki onesnaževanja voda.
- Pripravi debato dveh skupin za in proti (pro et contra) postavljanju jeza.
- Ogleda si dokumentarni film o problematiki onesnaževanja voda.
- Namizne in druge igre na temo rib: Educational materials. Amber. Dostopno na: amber.international/educational-materials/.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/poznavalec-vodnih-ekosistemov

VARUH ŽIVALI

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na varovanje živali. Vključuje dejavnosti, usmerjene v spoznavanje pomena vseh živali v naravi. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta izdelava gnezdilnice za ptice in reševanje dvoživk na cesti pri spomladanski selitvi.

Odkriva različne naravne ekosisteme v širšem okolju; spoznava naravno raznolikost in soodvisnosti med naravnimi vrstami.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pojasni, da je človek ena izmed živali v ekosistemu. Spozna, da v naravi ni koristnih in škodljivih živali ter da so vse pomembne za dobro delovanje ekosistema.
- (2) Našteje pet dejavnikov, kako človek s svojim delovanjem ogroža živalske vrste, in pojasni, zakaj je ključno sobivanje z naravo.
- (3) Pojasni, kaj so ogrožene in zavarovane vrste in zakaj jih varujemo. Našteje vsaj pet ogroženih in pet zavarovanih.
- (4) Pojasni, kaj so invazivne tujerodne vrste in zakaj jih ne smemo spuščati v naravo.
- (5) Pojasni razliko med domačimi in divjimi živalmi ter ve, zakaj je pomembno ohranjati divje živali divje.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Sprehod z odraslim v naravi (biolog_inja, jamar_ka, lovec_ka, gozdar_ka idr.).
- (2) Sodeluje na naravovarstveni aktivnosti ali sam_a izboljša naravni življenjski prostor.

Spletni viri:

- o *Natura 2000*. Dostopno na: natura2000.gov.si.
- o *Naravovarstveni atlas*. Dostopno na: naravovarstveni-atlas.si.
- o *Tujerodne vrste*. Dostopno na: invazivke.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: tujerodne rastline, živali in ekosistem, sobivanje z naravo, kako ogrožamo živalske in rastlinske vrste.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Nadomestni življenjski prostori za živali:
 - Izdela hotel za žuželke. *Hotel za žuželke – postavite ga na domačem vrtu.* Bodi eko. Dostopno na: bodieko.si/hotel-za-zuzelke.
 - Izdela in namesti gnezdilnico za ptice na taborjenju in/ali ob taborni hiški. *Gnezdilnice, zakaj jih postavljamo?* Gnezdilnice.si. Dostopno na: gnezdilnice.si.
- Izdela hiško za ježa.
- Odstrani rastišče tujerodnih rastlin.
- Izkoplje manjšo mlako/kalužo za dvoživke (brez rib!).
- Napravi kopo iz materiala in jo pusti za živali – iz npr. ročno pokošene trave, listja in vejevja, lahko tudi manjša skladovnica gnilih drv.
- Naravovarstvene aktivnosti:
 - Marec: Prenašanje dvoživk preko cest: Informacijski center za varstvo dvoživk Slovenije. Dostopno na: ckff.si/icvds/.
 - Ohranjanje rek: Balkan river defence. Dostopno na: balkanriverdefence.org.
 - Oktober: Čiščenje gnezdilnih otokov ptic na Ptujskem jezeru.
 - Maj: Iskanje mladičev srn pred košnjo.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/varuh-zivali

IZVIDNIK

GG

6 ur + 2 do 3 dni za aktivnosti v naravi

Veščina se osredotoča na napredno znanje in spretnosti za gibanje v naravi in izvidništvo. Vključuje daljše pohode ali kolesarjenje, orientacijo s pomočjo opisa poti in kompasa, različne metode kodiranja sporočil, tehnike maskiranja in opazovanja sosednjega tabora ter preizkus vzdržljivosti (24 ur v tišini in brez hrane, preizkus spomina).

Prepoznava naravo kot mesto za razmislek in sprostitve; ve, kaj mu_ji narava pomeni in nudi; razvija svoje telo in spremlja njegov razvoj ter spoznava svoje omejitve.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) V treh dneh opravi eno od dveh aktivnosti: prehodi 40 km ali prekolesari 100 km.
- (2) Po terenu se s pomočjo opisa poti giblje vsaj tri kilometre daleč in s pomočjo karte ali kompasa vsaj pet kilometrov daleč.
- (3) V naravi se giblje, ne da bi za seboj puščal_a sledi.
- (4) Razloži in izvede vsaj tri načine kodiranja sporočila.
- (5) Po 24 urah ponovi osem nepovezanih besed, ki si jih ne sme zapisati.
- (6) Na večdnevni rodovi aktivnosti ne spregovori 24 ur.
- (7) Brez hrane zdrži 24 ur (pije lahko le vodo in nesladkan čaj).
- (8) Našteje tehnike neslišnega gibanja in maskiranja na različnih terenih.
- (9) Opazuje sosednji tabor in o njem pripravi poročilo, ki zajema skico terena, podatke o tem, kje spi vodstvo tabora, kolikšno je približno število taborečih, koliko opreme imajo in kakšno.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Naredi opis poti za razdaljo 500 m.
- (2) Pušča sledi drugim članom_icam voda, ki mu_ji sledijo z enournim zamikom.
- (3) Nauči se Morsejevo abecedo in semafor ter z njima na oddaljenosti enega kilometra prenese vsebinsko smiselno sporočilo v dolžini približno 25 besed. Izmisli si svoj način kodiranja.
- (4) Blizu tabornega prostora si ustvari zamaskiran naravni bivač in iz njega vsaj dve uri opazuje dogajanje na tabornem prostoru.

Tiskani viri:

- o Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovalnja*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.
- o Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: pohodništvo, orientacija, kodiranje sporočil.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Sodeluje pri kraji zastave sosednjega tabora.
- o Prikaže uporabo nevidnega črnila (limona, čebula).
- o Vsi člani_ce voda opazujejo drug vod in pri tem pišejo poročilo o njihovih aktivnostih.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/izvidnik

SIGNALIST

GG

5–6 ur

Veščina se osredotoča na uporabo signalizacije, Morsejeve abecede in semaforja ter razumevanje njunega pomena in uporabnosti v sodobnem času. Vključuje praktične aktivnosti, kot sta postavitve signalnega stolpa in oddajanje sporočil, ter spoznavanje metod signaliziranja.

Znanje pridobiva na različne načine; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Oddaja in sprejema Morsejevo abecedo ter pozna njen izvor in razlog za nastanek.
- (2) Oddaja in sprejema znake semaforja (Winklerjeva abeceda) ter pozna izvor in razlog za nastanek.
- (3) Pojasni pomen signalizacije v današnjem času (pojasni vsaj tri primere, kje in kdaj se signalizacija uporablja v današnjem času).
- (4) Postavi signalni stolp (skupaj s preostalimi člani_cami voda), spleza nanj in odda sporočilo (vsaj 15 znakov) nekemu, ki je oddaljen vsaj 100 metrov.
- (5) Pri dodajanju ali sprejemanju Morsejeve abecede uporabi različne pristope; zastavice, luči in piščalko. Pojasni, kdaj se uporabljajo (v katerih primerih).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj tri):

- (1) Pozna in razloži še druge principe oddajanja (digitalni signali, dimni signali, bobni, ogledalo ...). Enega prikaže sočlanom.
- (2) Sodeluje na taborniškem tekmovanju, kjer je ena od panog signalizacija.
- (3) Za člane_ice voda pripravi opis poti v Morsejevi abecedi.
- (4) Izdela signalne zastavice.
- (5) Seznan se z radijsko postajo in se nauči osnove oddajanja in sprejemanja sporočil.
- (6) Nauči se abecede za signaliziranje helikopterju.
- (7) Poišče in se nauči še eno znakovno abecedo. Lahko jo tudi izumi.

Tiskani viri:

- o Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Spletni viri:

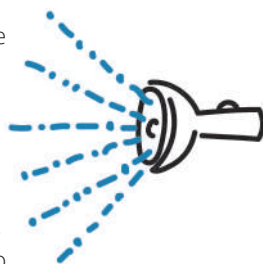
- o *Signalne zastavice*. Zveza tabornikov Slovenije. Dostopno na: www.taborniki.si/signalne-zastavice/.
- o *Zveza radioamaterjev Slovenije*. Dostopno na: hamradio.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: morsejeva abeceda, signaliziranje helikopterju, znakovna abeceda.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o V vodu si med seboj pišejo pisma v Morsejevi abecedi.
- o Za rodovo glasilo, spletno stran ali družbeno omrežje pripravi članek v Morsejevi abecedi.
- o Najde primeren teren za oddajanje in se preizkusi v oddajanju in sprejemanju Morsejeve abecede in semaforja.
- o Spomin z Morsejevo abecedo ali semaforjem.
- o Razišče čim več različnih področij, kjer se še danes uporablja signalizacija, in pripravi plakat za taborniško sobico/hišico.
- o Pripravi ognjišče in se preizkusi v oddajanju Morsejeve abecede s pomočjo dima.
- o Na taborjenju piše dnevnik v Morsejevi abecedi.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/signalist

TABORNI IZUMITELJ

GG

6 ur + dodaten čas za samostojne naloge

Veščina se osredotoča na razumevanje koncepta izuma, uporabo orodij, izdelavo taborniških izumov in maket iz naravnih materialov ter praktično uporabo vozlov in vezi. Izbirne dejavnosti spodbujajo sodelovanje pri urejanju tabora in razmišljanje o vplivu izumov na svet.

Znanje pridobiva na različne načine; zna presoditi, kaj je uporabno in kaj ne; zna narediti načrt, kako bo opravil_a naloge; zna razvrstiti naloge po prednosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Opiše pomen izraza izum in našteje vsaj tri svetovne izume.
- (2) Našteje nekaj taborniških šeg in navad, povezanih s taborniškimi objekti (vhod v tabor, večni ogenj ...).
- (3) Našteje različne načine risanja predmetov (skice, načrti, pogledi).
- (4) Našteje naravne materiale in njihove lastnosti (vsaj štiri).
- (5) Našteje različna orodja za obdelavo teh materialov.
- (6) Prikaže pravilno uporabo noža, sekire in žage.
- (7) Uporabi osnovne vozle in vezi za izdelavo izumov (povezano z veščino Vrvar).
- (8) Izdela vsaj dva taborniška izuma za bivanje v šotoru ali na taborjenju (npr. obešalnik za kroj, predpražnik, strešica za čevlje, stojalo za menažko ...). Vsak izum izdelava samostojno od skice do izdelka:
 - nariše in predstavi skico;
 - nabere materiale;
 - izdelava izdelek;
 - izdelek predstavi sotabornikom ter ob tem pokaže uporabnost in razloži proces izdelave.
- (9) Izdela enostavno maketo iz naravnih materialov (les, lubje, kamni, vrv, lahko tudi žebli, karton in podobno). Maketa lahko predstavlja taborni prostor, vhod v tabor, most, jambor, opazovalni stolp, druge pionirske objekte ipd.
- (10) Izdela trinožnik in nanj priveže kotliček, izdelava pripomočke za lažje kuhanje (npr. kuhalnica, držalo za kotliček) ter pomaga pripraviti ognjišče.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Skupaj z ostalimi, ki opravljajo veččino (ali z ostalimi člani_cami voda), na taborjenju pomaga pri urejanju in popravljanju objektov ter s tabornimi izumi izboljša delovanje ali olepša videz tabora (npr. koši za smeti, prostor za drva, smerokazi do tabornih objektov, odcejalnik za posodo ...).
- (2) Vodi urejanje vodovega koticčka (prostora za vod na taborjenju) – npr. ograja, klopce, ognjišče, vodov jambor, most.
- (3) Z ekipo postavi stražni stolp po propozicijah za mnogoboj.
- (4) Našteje nekaj svetovnih izumov in pojasni, kako so ti spremenili svet.

Tiskani viri:

- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.
- Cvek, M., idr. *Vozli in pionirski objekti*. 2. izdaja. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-vozli-objekti.
- Sterniša, T. *Tabor: taborniška revija*. Rubrika Naredi sam. Letniki 2012–2014. Dostopno tudi na: issuu.com/taborniki/.

Spletni viri:

- *Pioneering projects big and small*. Dostopno na: ajm.pioneeringprojects.org/pioneering/PioneeringProjects.pdf.
- *Scout engineering*. Dostopno na: pioneeringprojects.org/resources/ebooks/sceng.pdf.
- *Scouts mini pioneering projects* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=GudLCno180k&ab_channel=LeatherheadDistrict.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: vozli (knots), taborniško pionirstvo (scout pioneering), svetovni izumi.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Vodov polurni sprehod po naravi (gozdu), na katerem prepoznajo materiale, primerne za izdelavo izumov (leskovo grmovje, sušice ...).
- Pregled vizualnega gradiva, risb in skic ter ustvarjanje svojih skic.
- Risanje skice izbranega prostora ali predmeta (merilo, mere, postavitev).

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/taborni-izumitelj

DRUŽBA

Mlajši GG

6 ur

Veščina vključuje spoznavanje sistema zaščite in reševanja, vključno z razumevanjem različnih enot, njihove organiziranosti in vloge Zveze tabornikov Slovenije v tem sistemu. Prav tako zajema pripravo načrta za ukrepanje v nujnih primerih in izbirne dejavnosti, kot sta prepoznavanje znakov alarmiranja in priprava na naravne nesreče.

Znanje pridobiva na različne načine; razume, da lahko vsak posameznik koristi skupini.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Razloži namen sistema zaščite in reševanja ter našteje pet različnih enot.
- (2) Preveri in našteje katere enote sistema zaščite in reševanja so v njegovem/njenem domačem kraju ali bližnji okolici. Izbere dve enoti (npr. gorska reševalna služba, jamarska reševalna služba, Rdeči križ), predstavi njune naloge, kdaj se ju aktivira in preko katere telefonske številke.
- (3) Opiše, kako je v sistem zaščite in reševanja vključena Zveza tabornikov Slovenije in kakšne naloge pri tem opravlja.
- (4) Na taborjenju in vodovih srečanjih ve, kje je zbirno mesto v primeru nesreče.
- (5) Razloži varnostne ukrepe za pripravo taborjenja (jarki za odvodnjavanje, urejeno ognjišče, oddaljenost dreves od ognjišča).
- (6) Pripravi načrt, kako odreagirati na taborjenju v primeru nesreč ali nezgod (večje neurje, izguba nadzora nad ognjem), in ve, kdaj se mora umakniti na varno mesto.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Naredi preprosto skico terena z označenimi ogroženimi področji (npr. območje, kjer lahko poplavlja reka, nevarna drevesa, ki se lahko podrejo na travnik ...).
- (2) Z ustreznimi zvočnimi signali (piščalka, flavta ali pa s pomočjo aplikacije na telefonu) seznanj ostale člane voda s posebnimi znaki alarmiranja ob neposredni nevarnosti nesreče (različni zvoki sirene).
- (3) Pripravi par predstavitev primerov, ko je bila Civilna zaščita aktivirana v zadnjih desetih letih, in za vsako navedeno nesrečo predstavi način delovanja.

- (4) Pripravi simulacijo in odziv na naravno nesrečo, ki se nam lahko pripeti na taborjenju (kaj se je zgodilo, odziv člana_ice, koga bo poklical_a, katere ukrepe bo sprejel_a, preventivni ukrepi, da se taki naravni nesreči v prihodnosti izognemo).

Spletni viri:

- *Gorska reševalna zveza Slovenije*. Dostopno na: grzs.si.
- *Gasilska zveza Slovenije: Portal slovenskih prostovoljnih gasilcev*. Dostopno na: gasilec.net.
- *Sile za zaščito in reševanje*. Uprava RS za zaščito in reševanje. Dostopno na: gov.si/teme/sile-za-zascito-in-resevanje.
- *Civilna zaščita*. Zveza tabornikov Slovenije. Dostopno na: taborniki.si/tag/civilna-zascita.
- *Področja dela: Opazovanje, obveščanje in alarmiranje*. Uprava RS za zaščito in reševanje. Dostopno na: sos112.si/delovna-podro%C4%8Dja/opazovanje-obve%C5%A1%C4%8Danje-in-alarmiranje.
- *Sile za zaščito in reševanje*. Uprava RS za zaščito in reševanje. Dostopno na: sos112.si/delovna-podro%C4%8Dja/sile-za-za%C5%A1%C4%8Dito-in-re%C5%A1evanje.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: naravne nesreče, zaščita in reševanje, kako ravnati v primeru naravne nesreče.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Pripravi predstavitev o sistemu zaščite in reševanja ter o Civilni zaščiti za vod.
- Pripravi spomin na temo različnih enot (ime enote na eni kartici in na drugi njene naloge, opis, logo ...).
- Na vodovo srečanje ali taborjenje povabi predstavnika_co ene enote za zaščito in reševanje, ki jim predstavi svoje naloge in delovanje enote.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zascitnik

AKTIVNI DRŽAVLJAN

Starejši GG

–

Veščina vključuje razumevanje državljanstva in identitete, pravic in dolžnosti, demokracije, svobode izražanja, aktivizma ter lažnih novic. Spodbuja kritično razmišljanje in aktivno udeležbo v družbi s projektom v lokalni skupnosti in osebno zavezo k spremembam. Dodatno raziskuje volilno pravico, vplive vojn in globalizacijo ter vključuje branje in ustvarjalno izražanje o družbenih temah.

Išče informacije, ki ga_jo zanimajo in jih kritično presoja; zna utemeljiti svoje mnenje; s pomočjo novih informacij spreminja svoje mnenje.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pove, kaj pomeni, da ima vsak_a državljan_ka svojo identiteto in državljanstvo, in kateri dokumenti to dokazujejo. Pove tudi, kaj mora narediti, če osebni dokument izgubi (v svoji državi ali v tujini).
- (2) Pove, kakšne so pravice in dolžnosti državljana_ke v Sloveniji in v katerem dokumentu so zapisane.
- (3) Razišče, kaj je demokratični model. Zapiše tri izzive ali dileme sodobnih demokratičnih družb.
- (4) Pove, kaj pomeni svoboda izražanja in v katerem členu v Ustavi RS je zapisana. Prebere ga sočlanom. Organizira debato v vodu o tem, kje so meje svobodnega izražanja in kakšne so lahko posledice le-tega.
- (5) Razišče, kaj pomeni aktivizem, in na internetu poišče pet aktivistov, ki delujejo na različnih področjih (okoljevarstveni, za človekove pravice, rasno pravičnost, zaščito živali, enakost spolov, pravice skupnosti LGBTQ+ ...), in jih predstavi članom_članicam voda.
- (6) Razišče, kaj so lažne novice in kakšni so opozorilni znaki po katerih se jih prepozna. Naredi plakat ali preko spleta ozavešča svoje prijatelje.
- (7) Napiše zaobljubo sebi, na katerih področjih bo kot posameznik_ca "spreminjal_a svet".

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) S člani_cami voda izpelje projekt v lokalni skupnosti (mini izmenjava knjig, izmenjevalnica oblek, obisk in popestritev programa v domu za starejše občane ...).

- (2) Pove, ali je volilna pravica v Sloveniji pravica ali dolžnost. Razišče, kdo ima volilno pravico v Sloveniji.
- (3) Razišče, kje v svetu trenutno poteka vojna in kaj je vzrok zanjo (tri različna vojna območja in vzroke našteje vodniku_ci).
- (4) Razišče, kakšne so posledice vojn in kako lahko kot prebivalec države, kjer ni vojne, pomaga (zbiranje sredstev, pomoč beguncem, ki pridejo k nam ...).
- (5) Razišče, kaj pomeni pojem globalizacije, in pove, katere so njene dobre in slabe plati (hitrejši pretok blaga med državami, vloga multinacionalk, selitev proizvodnje v revnejše dežele ...).
- (6) Izbere si aktivistično tematiko (glej pri obveznih dejavnostih) in razišče, kako je s to tematiko v Sloveniji. Napiše 10 aktivnosti, kako bi lahko pomagal kot posameznik_ca.
- (7) Prebere knjigo, ki govori o dogajanju o družbi ali družbah v preteklosti ali sedanjosti (npr. Dnevnik Ane Frank, Samorastniki, Mala dežela) in svoje razmišljanje deli s člani_cami voda.
- (8) O spoznavanju tematik te večšine napiše članek za taborniško, šolsko ali lokalno revijo/časopis oz. objavi na kakšnem mediju ali posname kratek video ali ustvari meme.

Tiskani viri:

- Frank, A. *Dnevnik Ane Frank*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011.
- Grandon, O. *Razumeti svet: izzivi jutrišnjega dne*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2008.
- Sardoč, M. *Državlanski pojmovnik za mlade*. Maribor: Založba Aristej, d. o. o., 2022.
- Toplak, K. *Migracijski pojmovnik za mlade*. Maribor: Založba Aristej, d. o. o., 2019.
- Willow, M. *Vodnik za (skorajšnje) najstnike po spreminjanju sveta: Kako je treba vstati in zares nekaj spremeniti*. Tržič: Učila International, 2022.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: aktivno državljanstvo, kaj je demokracija, lažne novice.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Na vodovem sestanku pogledajo zemljevid sveta, pokažejo na posamezno državo in se pogovorijo kakšen (družbeni in politični) sistem je tam (npr.: ZDA, Kitajska, Indija, Nemčija, Rusija).
- Debata dveh ekip – ZA in PROTI na določeno temo (aktivizem, demokracija itn.).

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/aktivni-drzavljan

DRUŽBENI AKTIVIST

Starejši GG

6 ur

Veščina je usmerjena v ozaveščanje o raznolikosti in spodbujanje družbene vključenosti. Vključuje ogled filmov ali branje knjig na temo različnosti, raziskovanje kulturnih razlik, učenje pozdravov v različnih jezikih, izvajanje aktivnosti za spodbujanje enakopravnosti in razumevanje potreb invalidov. Izbirne dejavnosti se osredotočajo na raziskovanje diskriminacije, medkulturno povezovanje in izboljšanje dostopnosti za invalide. Spodbuja aktivno družbeno delovanje ter empatijo.

S pomočjo novih informacij spreminja svoje mnenje; zaveda se predsodkov in stereotipov in se zna do njih opredeliti; spoštuje raznolikost med ljudmi.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Ogleda si film ali dokumentarec, prebere knjigo na temo drugačnosti in jo predstavi svojemu vodu.
- (2) Našteje in opiše pet stvari, po katerih se ljudje po svetu razlikujemo (rasa, kultura, jezik ...).
- (3) Poišče vsaj tri države, kjer imajo prebivalci drugačne običaje kot Slovenci (npr. pustovanje, praznovanje novega leta ipd.), in jih predstavi. Zapiše tri podobnosti in tri razlike ter jih predstavi.
- (4) Predstavi se (Zdravo! Ime mi je xx) v petih tujih jezikih.
- (5) Za svoje prijateljev v vodu pripravi in izpelje aktivnost iz Drobtinic duhovnosti ali priločnika Vsi drugačni – vsi enakopravni.
- (6) Predstavi, na kakšen način bi lahko pomagal_a vrstniku_ci (npr. novi_a sošolec_ka, novi_a prijatelj_ica v vodu), ki je prišel_la iz druge države in ne pozna našega jezika, kulture.
- (7) V svojem kraju razišče, kako je okolje prilagojeno invalidom (slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, gibalno ovirani). Predstavi ugotovitve.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Razišče, katere vrste diskriminacij poznamo, in vsaj tri vrste predstavi svojemu vodu. Organizira debato o tem, zakaj pride do diskriminacij in kaj bi lahko vsak_a posameznik_ca storil za izboljšanje na tem področju.

- (2) Razišče po tri primere odkrite in prikrite diskriminacije.
- (3) Na mednarodnem taborniškem dogodku (npr. JOTA-JOTI, jamboree) se poveže s taborniki iz vsaj treh tujih držav .
- (4) Napiše pismo občini, v katerem zapiše predloge, kako bi v kraju lahko izboljšali dostopnost za invalide (v povezavi z obvezno dejavnostjo).
- (5) Razišče vsaj dve različni verstvi in ju na kratko predstavi.
- (6) Razišče in spozna vsaj štiri različne tipe družin (enostarševske, dvostarševske, razširjene itn.).

Tiskani viri:

- o Zveza tabornikov Slovenije. *Drobtinice duhovnosti*. Ljubljana: ZTS, 2013. Dostopno na Stenčasu.
- o Haraštova, H., in Hanačkova, P. *Kako otroci po svetu praznujejo praznike*. Jezero: Morfemplus, 2016.
- o Brander, P., idr. *Izobraževalni priročnik Vsi drugačni – vsi enakopravni. Ideje, pripomočki, metode in aktivnosti za neformalno medkulturno vzgojo in izobraževanje mladostnikov ter odraslih*. 2. izdaja, 2004. Ljubljana: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri NUK – Urad RS za mladino; Strasbourg: Svet Evrope, 2006. Dostopno tudi na naslovu: varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/PRAVNE_PODLAGE/Mednarodne_konvencije_-_Svet_Evrope_-_DRUGO/ECRI/Izobrazevalni_prirocnik_-_Ideje_pripomocki-metode_za_medkulturno_izobrazevanje.pdf.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: dostopnost, starejši, invalidi.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Predstavi se v znakovnem jeziku (Moje ime je ...).
- o Udeleži se inkluzijskega pohoda z vodnikom_co ali s skrbniki_cami.
- o Opravi vsaj pet dobrih del (pomagajo sosedom pri košenju trave, sprehajanju psa, gospodinjskih opravilih – kuhanju, čiščenju ipd.).
- o Ob vodenju videče osebe z zavezanimi očmi prehodi varen del poti (park, igrišče, gozdna pot ipd.).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/druzbeni-aktivist

PRAVIČNEŽ

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na človekove pravice in družbeno odgovornost. Mladi razpravljajo o pravicah in dolžnostih v skupini, raziskujejo organizacije, ki se zavzemajo za človekove pravice, in se seznanijo s Konvencijo o ovih pravicah. Izbirne dejavnosti vključujejo organizacijo debat, predstavitev varuha_inje človekovih pravic, ozaveščanje o mednarodnem dnevu človekovih pravic in raziskovanje razlik v šolanju po svetu.

Je odprt_a, strpen_a in ima spoštljiv odnos do vrstnikov_ic; spoštuje raznolikost med ljudmi; sprejema svojo enkratnost; dejavno razvija lastni sistem vrednot.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Prebere slikanico Vsi se rodimo svobodni: slikanica o Splošni deklaraciji o človekovih pravicah. Izbere si 10 človekovih pravic in jih predstavi članom_icam voda, staršem, prijatelju_ci.
- (2) Z vodom se dogovorijo o pravicah in dolžnostih članov_ic v vodu (nošenje ru-tice, prihajanje na vodova srečanja, točnost, pospravljanje taborniških prostoro-v, opravljanje dogovorjenih nalog ipd.).
- (3) Razišče, katere organizacije se zavzemajo za upoštevanje človekovih pravic, eno si izbere in jo predstavi (Organizacija združenih narodov – OZN, Amnesty International Slovenija, World Health Organization – WHO, Filantropija ...).
- (4) Pozna vsaj tri organizacije v Sloveniji, ki delujejo na področju človekovih pravic.
- (5) Seznanj se s Konvencijo o ovih pravicah in razišče, katere ove pravice so največkrat kršene. Pomaga si s spletno stranjo Amnesty International, Konvencija o ovih pravicah (sola.amnesty.si/ovepravice).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Predstavi, kdo je varuh_inja človekovih pravic v Sloveniji in kaj so njegove_ne naloge.
- (2) Seznanj se z mednarodnim dnevom človekovih pravic, kdaj ga obeležujemo in zakaj. Na ta dan ozavešča o pomembnosti človekovih pravic (naredi plakat in ga izobesi, ozavešča preko spleta ipd.).

- (3) Pri vodniku_ci ali vodstvu rodu se pozanima, kakšne pravice in dolžnosti ima kot član_ica rodu (plačilo članarine, udeležba na aktivnostih, udeležba na občnem zboru ipd.).
- (4) Razišče, zakaj po svetu prihaja do razlik v šolanju, čeprav je pravica do izobrazbe temeljna pravica vsakega človeka. Svojim sočlanom_icam pove, zakaj se v določenih državah po svetu ne morejo vsi otroci šolati.

Tiskani viri:

- *Vsi se rodimo svobodni: slikanica o Splošni deklaraciji o človekovih pravicah*. Radovljica: Didakta, 2008.
- Brenifier, O. *Kaj pomeni živeti skupaj?* Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2007. Ključne besede: človekove pravice, ove pravice.

Spletni viri:

- *Splošna deklaracija človekovih pravic*. Uradni list RS, št. 24/2018 z dne 13. 4. 2018. Dostopno na: varuh-rs.si/pravni-temelji-cp/ozn-organizacija-zdruzenih-narodov/splosna-deklaracija-clovekovih-pravic.
- *Konvencija o ovih pravicah*. Unicef Slovenija. Dostopno na: unicef.si/konvencija.
- *Amnesty International Slovenija*. Dostopno na: amnesty.si.
- *The United Nations in Vienna*. Dostopno na: unvienna.org.
- *Projekti v Sloveniji: Konvencija o ovih pravicah*. Unicef Slovenija. Dostopno na: unicef.si/konvencija-o-ovih-pravicah.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: človekove pravice, ove pravice.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Napisanih je pet pravic s pojasnili, mladi v vodu morajo povezati pravico z ustreznim pojasnilom.
- V vodu ali skupini vrstnikov_ic organizirajo debato (za in proti) o:
 - vprašanju, ali je v družbi bolje živeti s predpisanimi zakoni ali brez;
 - vprašanju, kako bi si ustvarili življenje, če bi si na drugem planetu morali ustvariti življenje na novo (pravila v družbi, razdelitev vlog, dela, ali bi imeli denar, kako bi prišli do hrane). Pomagajo si lahko s knjigo *Kaj pomeni živeti skupaj?* avtorja Oscarja Brenifierja.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/pravicnez

RAZISKOVALEC DUHOVNOSTI

Starejši GG

6 ur

Veščina vključuje spoznavanje razlik med duhovnostjo in religijo, spoznavaje svetovnih religij in njihovih praks, razvijanje razumevanja duhovnosti znotraj ZTS in izvajanje aktivnosti, ki povezujejo teorijo z osebniimi izkušnjami. Cilj je globlje razumevanje duhovnih praks in njihovega vpliva na posameznika_co in skupnost.

Se zaveda kaj pomeni duhovna resničnost; prepoznava in sprejema svoja čustva; zaveda se predsodkov in stereotipov in se zna do njih opredeliti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pojasni razliko med duhovnostjo in religijo ter našteje, kaj imata skupnega in v čem se razlikujeta.
- (2) Našteje pet svetovnih religij, vsako z enim stavkom opiše. Pojasni dve praksi, ki ju verniki izvajajo.
- (3) Na kratko opiše razvoj duhovnosti pri ZTS. Spoznanja predstavi drugim članom_icam voda s pomočjo plakata, skozi risbo, shemo ipd. Našteje 10 taboriških šeg ter opiše njihovo izvajanje in simboliko.
- (4) Izvede vsaj eno izmed naslednjih dejavnosti iz Drobtinic duhovnosti:
 - moja različnost, moja sličnost,
 - etikete – nalepke na čelu,
 - moj najljubši predmet.
- (5) Izvede vsaj eno izmed naslednjih dejavnosti iz Drobtinic duhovnosti:
 - vodovi simboli,
 - moj osebni kotiček,
 - kamenčki,
 - osebna vprašanja v lončkih,
 - pot v Kano.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Našteje pet svetnikov, ki so res živali, ve, kateri religiji pripadajo in kaj je zaznamovalo njihovo življenje.
- (2) Pozna in pojasni vsaj tri vrste odnosa do presežnega (glej Temeljni dokument ZTS o duhovnosti, str. 48).

- (3) Izdela en vodov simbol.
- (4) Doma prebere eno knjigo, ki se povezuje z duhovnostjo, na vodovem sestanku se o njenem sporočilu pogovorijo (nekaj predlogov knjig v prilogi 1 – na spletni strani veščine).
- (5) Obišče nekoga, ki se ukvarja z duhovnostjo (nekaj predlogov kontaktov v prilogi 2 – na spletni strani veščine).

Tiskani viri:

- *Temeljni dokument ZTS o duhovnosti*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2015. Dostopno tudi na: stencas.si/temeljni-dokument-zts-o-duhovnosti.
- *Drobtinice duhovnosti*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2013. Dostopno tudi na: stencas.si/imenik/drobtinice-duhovnosti.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: svetovne religije, duhovnost in religija.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

Ideje za izvajanje dejavnosti so iz dokumenta *Drobtinice duhovnosti*. Veščina je razdeljena v dva dela. Prvi del pokriva pregled duhovnosti v svetu, drugi del se osredotoča na duhovnost pri tabornikih.

- 1. del:
 - S7 Moja različnost, moja sličnost,
 - S11 Etikete – nalepke na čelu,
 - S19 Moj najljubši predmet.
- 2. del:
 - Z2 Vodovi simboli,
 - Z6 Moj osebni kotiček,
 - S6 Kamenčki,
 - S9 Osebna vprašanja v lončkih,
 - Pot v Kano.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/raziskovalec-duhovnosti

SVETOVNI TABORNIK

Starejši GG

8 ur

Veščina se osredotoča na osnove taborništva, skavte iz drugih držav in udeležbo na mednarodnih aktivnostih. Vključuje dejavnosti, kot so poznavanje zgodovine in značilnosti taborništva, skavtizma in gozdovništva, poznavanje Svetovne organizacije skavtskega gibanja (WOSM) in mednarodnih aktivnosti. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta udeležba na mednarodni aktivnosti in vzpostavitev stika s skavtom_injo iz tujine.

Gradi prijateljske odnose s člani skupine; zna vzpostaviti in negovati prijateljstvo; spoštuje raznolikost med ljudmi.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje značilnosti gozdovništva in skavtizma. Pojasni razloge za nastanek in razvoj.
- (2) Predstavi kratek življenjepis ustanovitelja gozdovništva Ernesta Thompsona Setona in ustanovitelja skavtizma Roberta Baden-Powlla.
- (3) Našteje in pojasni temeljna načela in vzgojne cilje organizacije.
- (4) Pojasni simboliko skavtske lilije ter primerja taborniško prisego in zakone s prisego in zakoni tuje skavtske organizacije.
- (5) Pove, kje in kdaj je potekal prvi skavtski tabor in prvi skavtski jamboree.
- (6) Nauči se himno prvega skavtskega jamboreeja Ging Gang Goolie.
- (7) Predstavi osnovne podatke o Svetovni organizaciji skavtskega gibanja (World Organization of Scout Movement – WOSM):
 - poslanstvo,
 - število članov,
 - razdeljenost po regijah,
 - razširjenost po državah,
 - glavni organi vodenja,
 - ambasador svetovnega skavtskega gibanja.
- (8) Predstavi svetovni skavtski center v Kanderstegu:
 - kje se nahaja,
 - zgodovina nastanka,
 - aktivnosti, ki jih center ponuja.

- (9) Našteje in predstavi mednarodne aktivnosti (Jamboree, JOTA-JOTI, Moot in Roverway). Skupaj z vodnikom_co pregleda termine prihajajočih mednarodnih aktivnosti in ugotovi, kdaj se jih bo lahko udeležil_a kot udeleženec_ka in kje bodo potekala.
- (10) Vzpostavi stik z vsaj dvema tujima skavtoma_injama.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Spozna program *Scouts for SDGs* in pripravi projekt za *Scouts for SDGs*.
- (2) Udeleži se mednarodne aktivnosti (v Sloveniji ali tujini).
- (3) Poveže se s tujo skavtsko skupino ter izmenja igre in običaje.
- (4) Gosti tujo skavtsko skupino na letnem taborjenju.
- (5) Gostuje na letnem taborjenju tuje skavtske skupine.

Spletni viri:

- *Our Story*. Woodcraft Rangers. Dostopno na: woodcrafrangers.org/about/#our-story.
- *The story behind the Scout emblem: fleur-de-lis or arrowhead?* The Scout Association. Dostopno na: scouts.org.uk/about-us/our-history/our-online-exhibitions/scouting-innovations/the-story-behind-the-scout-emblem.
- *Three things to know about why Scouts use the fleur-de-lis*. Aaron on Scouting. The Official Site of Scouting Magazin. Dostopno na: blog.scoutingmagazine.org/2021/01/13/sports-history-scouting-and-beyond-three-points-to-know-about-the-fleur-de-lis.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: svetovna taborniška organizacija, Scouts, World Scouting, Scout Movement, Scout games from around the world.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Vodova odprava z vlakom v skavtski center Kandersteg v Švici.
- Udeležba voda na JOTA-JOTI, jamboreeju ali drugi mednarodni aktivnosti.
- Potopisno predavanje udeleženca_ke preteklega svetovnega skavtskega jamboreeja ipd.
- Vodnik_ca izvede skupno vodovo srečanje (prek spleta) s skupino iz tujine.
- Prebere in se s starejšim_o tabornikom_co pogovori o zadnjem sporočilu Baden-Powella.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/svetovni-tabornik

UPRAVLJALEC ČUSTEV

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na razumevanje in regulacijo čustev preko spoznavanja osnovnih in kompleksnih čustev, uporabe tehnik regulacije čustev, samoopažanja in izvajanja zanimivih vaj. Z izbirnimi dejavnostmi, kot sta npr. vaji prizemljevanja in opazovanja rozine, mladi poglobijo svoje razumevanje čustev.

Prepoznava in sprejema svoja čustva; sposoben_a je vzpostavljati čustveno ravnovesje; okoliščinam ustrezno izraža svoja čustva.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pojasni razliko med osnovnimi in kompleksnimi čustvi. Našteje štiri osnovna in štiri kompleksna čustva.
- (2) Pojasni, zakaj so prijetna čustva (veselje, ljubezen, navdušenje) in neprijetna čustva (jeza, gnus, strah) dobra za člana_ico (kaj prinašajo – npr. strah nas odvrne od nevarnih situacij).
- (3) Našteje pet tehnik regulacij čustev in na vodovih sestankih prakticira, izvede vsaj tri.
- (4) Poišče enega izmed pristopov spoznavanja same_ga sebe in svojega čustvovanja (čuječnost, joga, meditacija) in ga obrazloži.
- (5) 15 minut z zaprtimi očmi v tišini opazuje svoja občutenja in se o doživljanju pogovori (s prijateljem_ico, vodnikom_co, drugo odraslo osebo). Občutenja lahko zapiše v dnevnik.
- (6) Izvede vsaj štiri od naštetih aktivnosti iz priločnika Drobtinice duhovnosti: Koraki, Mačke in miši, Okameneli, V očeh drug drugega, Zlitje z naravo, Objemanje dreves, Kaj je pesnik želel povedati, Komplimenti, Pozitivne lastnosti, Zahvale, Fotografije, Ogledalca, Raztrgana slika, Ubeseditev glasbe, Kako poslušamo, Odzivi, Strmenje.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Izvede vajo prizemljevanja: Poglej okrog sebe. Najdi in poimenuj pet stvari, ki jih lahko vidiš, štiri stvari, ki se jih lahko dotakneš, tri stvari, ki jih lahko slišiš, dve stvari, ki ju lahko vonjaš, in eno stvar, ki jo lahko okušaš .

- (2) Izvede vajo opazovanja rozine (glej prilogo 1 na spletni strani veščine).
- (3) 15 minut z zaprtimi očmi posluša gozd.
- (4) Ogleda si risani film Vrvež v moji glavi in vsebino predstavi ostalim članom_cam voda.
- (5) Prebere knjigo na temo čustev.

Tiskani viri:

- o *Drobtinice duhovnosti*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2013. Dostopno tudi na: stencas.si/imenik/drobtinice-duhovnosti.
- o Snel, E. *Sedeti pri miru kot žaba: vaje čuječnosti za otroke (in njihove starše)*. Celje: Zavod Gaia planet, 2019.

Spletni viri:

- o Arhar, N. *Uporaba čuječnosti pri delu z otroki v osnovni šoli* (diplomsko delo). Ljubljana, 2019. Dostopno na: pefprints.pef.uni-lj.si/5918/1/Arhar_Nadja_-_Uporaba_čuječnosti_pri_delu_z_otroki_v_osnovni_šoli--.pdf.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: čustva, tehnike regulacije čustev, čuječnost, meditacija, joga.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/upravljaliec-custev

KOMUNIKACIJE IN TEHNOLOGIJE

RAČUNALNIČAR

Mlajši GG

8 ur

Veščina se osredotoča na znanja za suvereno uporabo računalnika in interneta. Vključuje obvezne dejavnosti, kot so grafično oblikovanje razpisa za dogodek, priprava spletne strani in usvojitev znanj za varno in primerno uporabo interneta. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta razvoj preproste igre in organizacija LAN partyja.

Znanje pridobiva na različne načine; iz različnih virov pridobiva informacije za lastne odločitve; išče informacije, ki ga_jo zanimajo in jih kritično presoja.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) V ustreznem programu (Illustrator, Canva, Gimp ...) pripravi razpis za prihajajoči taborniški dogodek ali vodov izlet.
- (2) Pripravi spletno stran s predstavitvijo svojega voda v poljubni obliki in jo skupaj s urednikom_co spletnih strani vključi na rodovo spletno stran.
- (3) Zna zaščititi sebe in svoje podatke pri uporabi računalnika in interneta.
- (4) Na spletu poišče informacije in jih predstavi vodniku_ci ali članom_icam voda:
 - opiše bonton na spletu,
 - našteje in opiše vsaj pet oblik spletnega nasilja,
 - prepozna lažne informacije na spletu in ve, kako dostopati do pravih informacij,
 - pojasni vsaj pet znakov e-odvisnosti,
 - pojasni, kakšno je varno geslo, kako ravnamo z geslom,
 - pojasni, kako moramo zaščititi svoje naprave z antivirusnimi programi.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) V preprostem programskem jeziku (Scratch, Python) naredi enostavno igro ali uporaben program.
- (2) Organizira LAN party za svoj vod.
- (3) Oglada si Računalniški muzej v Ljubljani.

Spletni viri:

- o *Safe.si: Točka osveščanja o varni rabi interneta in mobilnih naprav za otroke, najstnike, starše in učitelje.* Dostopno na: [safe.si](https://www.safe.si).

- *Top 10 nasvetov.* Safe.si. Dostopno na: otroci.safe.si.
- *Računalniški muzej.* Dostopno na: racunalniski-muzej.si.
- *Revija Monitor.* Dostopno na: monitor.si.
- *Načrtovanje in razvoj spletnih aplikacij.* Dostopno na: nsa-splet.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: spletni bonton, spletna varnost, spletno nasilje, varno ravnanje z gesli.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Vodov izlet v Računalniški muzej.
- Razstavljanje starega računalnika.
- Vodov LAN party.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/racunalnicar

VIDEO USTVARJALEC

Starejši GG

5–6 ur

Veščina se osredotoča na celoten proces videoprodukcije, od predprodukcije do postprodukcije. Vključuje dejavnosti, kot so primerjanje osnovnih filmskih planov, preizkušanje različnih premikov kamere ter razumevanje pomembnosti svetlobe in zvoka v videu. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot so analiza različnih videovsebin in snemanje ter urejanje posnetkov za rodova družbena omrežja.

Znanje pridobiva na različne načine; zna postavljati cilje in prioritete za krajše obdobje; preizkuša se v različnih vlogah v skupini.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pozna tri glavne faze (stopnje) videoprodukcije: predprodukcija, produkcija in postprodukcija. Zna razložiti, kaj se v posamezni fazi dogaja.
- (2) Našteje osnovne filmske plane: total, ameriški plan, srednji plan, bližnji plan, detajl.
- (3) Našteje in razloži nekaj premikov kamere: zasuk, nagib, vožnja kamere, steady-cam, kran, kamera iz roke, zoom in/out.
- (4) Pozna tri glavne lastnosti svetlobe: kakovost (naravna/umetna svetloba), smer in barvna temperatura (topla/hladna).
- (5) Ve, katere tri stvari so ključne za dober zvok v videu: čistost in jasnost, tiho okolje, prava izbira glasbe in zvočnih učinkov.
- (6) Izbere si dva izmed videoizdelkov (videospot, potopisni vlog, tutorial oz. izobraževalni video, športna reportaža, kratek film) in ju analizira – opiše, v čem vse se razlikujeta.
- (7) Naredi kratek video (30–60 sekund):
 - Pred snemanjem si pripravi scenarij, kaj želiš posneti (to so lahko prostori, narava, živali, prijatelji ...).
 - Posname ga s kamero ali telefonom, pri tem pa uporabi vsaj tri različne premike kamere in tri različne filmske plane.
 - Posnetke sestavi skupaj v končni izdelek v enem izmed programov za urejanje posnetkov (Windows Movie maker, iMovie, inShot, Filmora ...).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Ogleda si film po izbiri in pripravi kratko predstavitev za svoj vod, kjer se ne posveti toliko zgodbi filma, ampak načinu, kako je bil posnet.
- (2) S telefonom/kamero posname eno izmed vodovih/rodovih aktivnosti in iz tega naredi kratek video (20–30 sekund), ki ga potem objavi na enem izmed rodovih družbenih omrežij. Opomba: Ob tem mora zbrati podpise vseh nastopajočih, da se strinjajo z objavo.
- (3) S telefonom ustvari kratek video v pokončnem formatu, ki bi bil lahko objavljen na enem od aktualnih družbenih platform: TikTok, Youtube Shorts ali Instagram Reels. Pri tem upošteva pravila oziroma trende, ki veljajo za izbrano aplikacijo.
- (4) Na internetu razišče zgodovino videokamer in o snemalnih začetkih poroča vodniku_ci (kdaj je nastala prva videokamera, kateri je prvi posneti film v zgodovini ...).
- (5) V programu za urejanje posnetkov uredi isti videoposnetek (dolg približno 10 sekund) na štiri različne načine:
 - posnetek pohitri,
 - posnetek upočasnji,
 - posnetek prevrti v obratno smer (npr. avto se pelje nazaj namesto naprej),
 - posnetek iz barvnega spremeni v črno-belega.

Tiskani viri:

- Brunej, M., in Žibert, M. *Video za začetnike. 1, Osnove snemanja in montaže*. Brežice: Primus, 2016.

Spletni viri:

- *Naj se vidi: Priročnik za dokumentariste*. Luksuz produkcija . Dostopno na: filmska-sola.si.
- *Osnove fotografske in video produkcije*. Knjiga za vse. Dostopno na: knjigazavse.azmurk.si/e-ucenje/osnove_fotografske_in_video_produkcije/.
- *Video production*. Wikipedia, the free encyclopedia. Dostopno na: en.wikipedia.org/wiki/Video_production.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: video, osnove videoprodukcije, predprodukcija, produkcija, postprodukcija, filmski plani, gibanje kamere, camera moves, windows movie maker, iMovie.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/video-ustvarjalec

FOTOREPORTER

GG

6 ur

Veščina nadgrajuje osnovne fotografske spretnosti (vpliv osvetlitve, zaslonke in ISO na fotografijo, uporaba pravil kompozicije in razumevanje globinske ostrine). Mladi analizirajo in ustvarijo lastne fotoreportaže, portretne, akcijske in nočne fotografije. Izbirne dejavnosti vključujejo vpogled v fotografiranje v slabih svetlobnih pogojih, obdelavo in objavo fotografij.

Ve, kaj zna in česa bi se še rad_a naučil_a ter je pri tem aktiven_a; znanje pridobiva na različne načine; zna presoditi, kaj je uporabno in kaj ne.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) (Po)zna vse zahteve za usvojitev veščine Fotograf (MČ).
- (2) Pripravi predstavitev za člane voda:
 - Razloži, kako na osvetlitev fotografije vplivajo čas osvetlitve, zaslonka in nastavitev ISO. Pove, kdaj lahko uporabimo dolg ali kratek čas osvetlitve, kdaj uporabimo odprto ali zaprto zaslonko in kako različne vrednosti ISO vplivajo na kvaliteto fotografije.
 - Predstavi tri kompozicijska pravila (npr.: pravilo tretjin, diagonal in kontrasta). Pove, kako se jih uporablja v praksi.
 - Razloži, kaj je globinska ostrina in kaj vpliva nanjo.
- (3) Našteje pravila dobre pokrajinske fotografije:
 - Prikazana je narava brez motečih elementov (košev za smeti, tabel, daljnovidov, avtomobilov ...).
 - Ve, ob katerih urah je najbolje fotografirati (zjutraj in zvečer, poleti se v širokem loku izogibamo fotografiranju sredi dneva).
 - Fotografija je ostra.
- (4) S pomočjo spletnih virov se seznanijo, kdo je bil Janez Puhar. Vodniku_ci na kratko opiše, kdo je bil Puhar in kaj je počel.
- (5) Na spletni strani National Geographic poišče tri reportaže. Tam objavljene fotografije pokaže vodniku_ci in članom svojega voda ter ob tem pove, kaj mu_ji je pri posamezni fotografiji všeč in kaj ne.
- (6) Obišče vsaj eno fotografsko razstavo, ki jo kasneje predstavi članom_icam voda.
- (7) Naredi portretne fotografije vseh članov voda v krogih, pri tem upošteva pravila

portretne fotografije. Pravila najde na spletu (v iskalnik vpiše: pravila portretne fotografije, pomaga si lahko z večino Fotograf MČ).

- (8) Naredi fotoreportažo (s fotografijami pove zgodbo) s celodnevne taborniške aktivnosti, ki se je je udeležil_a z vodom. Če je mogoče, se dogovori za objavo fotografij na rodovi spletni strani ali družbenih omrežjih.
- (9) Naredi akcijsko fotografijo (nekaj kar skače, se premika, vozi).
- (10) Naredi nočno fotografijo. Tematika je poljubna, važno je, da fotografija nastane ponoči. Pri tem si lahko pomaga z različnimi pripomočki (stojalo za fotoaparatus ali telefon, svetilka ali luč za osvetlitev) ali tehnikami (npr. večsekundni čas osvetlitve).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Razloži, zakaj so lahko osebe ali predmeti, ki se premikajo, v slabih svetlobnih pogojih (mraku, megli, temi), na fotografijah neostri. Razloži, zakaj in ob kakšnih svetlobnih pogojih fotografi uporabljajo stojalo (stativ).
- (2) Z osebo, ki je v rodu zadolžena za objavljanje vsebin na spletu in družbenih omrežjih, se dogovori za objavo svoje fotogalerije petih najboljših fotografij s taborniško vsebino.
- (3) S pomočjo programa Photoshop, GIMP ali drugega programa obdela tri fotografije, ki si jih izbere sam_a. Pri tem po potrebi popravi osvetlitev, nasičenost barv, kontraste, izrez fotografije ipd.
- (4) V lokalni knjižnici poišče knjigo s področja fotografije in jo preuči. Vodniku_ci predstavi, kaj je videl_a/prebral_a v knjigi.
- (5) Pripravi manjšo razstavo svojih fotografij v rodovih prostorih.

Tiskani viri:

- Hodalič, A. *Fotografski priročnik*. Ljubljana: Repro MS 03, 2011.
- Johnson, N. *National Geographic fotografski priročnik za otroke*. Ljubljana: Rokus Klett, 2009.

Spletni viri:

- *National Geographic*. Dostopno na: nationalgeographic.com.
- *Fotografija*. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopno na: sl.wikipedia.org/wiki/Fotografija.
- *Osnove fotografiranja*. Nasveti za fotografiranje, zbrani na spletnem mestu Canon. si. Dostopno na: canon.si/get-inspired/tips-and-techniques/photography-basics/.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/fotoreporter

OBLIKOVALEC

GG

6 ur

Veščina se osredotoča na osnove grafičnega oblikovanja v digitalnem in fizičnem okolju. Vključuje dejavnosti, kot so določitev ciljne skupine, izbira in uporaba različnih pisav, razumevanje osnovnih opravil ter znanj za grafično oblikovanje ter analiza ciljnih skupin in grafičnih elementov oglasov. Veščina spodbuja praktično uporabo teh znanj pri oblikovanju plakatov, logotipov in drugih grafičnih elementov.

Zna postavljati cilje in prioritete za krajše obdobje; zna narediti načrt, kako bo opravil_a naloge; išče informacije, ki ga_jo zanimajo in jih kritično presoja.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pri oblikovanju na računalniku uporablja različne pisave. Vodniku_ci pokaže vsaj šest slogovno različnih pisav in mu_ji razloži, pri kateri nalogi (plakat za člane voda, obvestilo za starše, profilna fotografija na rodovem družbenem omrežju ...) bi uporabil_a katero pisavo.
- (2) Loči med serifnimi in neserifnimi pisavami.
- (3) Brez uporabe računalnika oblikuje vabilo ali letak (format vsaj A5) za vodovo aktivnost. "Naročnik_ca" izdelave letaka je vodnik_ca. Mladostniku_ci dovolj zgodaj posreduje podatke, ki morajo biti predstavljeni na letaku, in mu_ji poda smernice za oblikovanje (kako približno želi, da izgleda letak). Ko je letak oblikovan, ga vodnik_ca fotografira ali skenira in izroči članom_icam voda kot vabilo na vodovo aktivnost.
- (4) Pojasni osnovna opravila in znanja, ki so potrebna za izdelavo grafičnega izdelka na računalniku:
 - na računalnik namesti novo pisavo,
 - pozna razliko med bitnimi in vektorskimi slikami,
 - našteje vsaj tri bitne in tri vektorske formate datotek,
 - ve, ali katera od naštetih šestih datotek omogoča tudi prosojno ozadje.
- (5) S pomočjo računalnika oblikuje plakat, ki predstavlja taborništvo. Namen plakata je povečati vpis mladih (starost GG) k tabornikom. Določi besedila, ki bodo na plakatu, izbor pisav, fotografij ali ilustracij.

- (6) Na spletu poišče štiri različne oglase. Za vsakega od njih napiše:
- Kdo je ciljna skupina oglasa oziroma komu je oglas namenjen. Opredeli njihovo starost, spol, prihodke, način preživljanja prostega časa, kraj bivanja (mesto ali manjša naselja) ipd.
 - Našteje uporabljene grafične elemente (pisave, fotografije, ilustracije ...).
 - Ali so grafični elementi med sabo barvno usklajeni ali pa so zelo kontrastni?
 - Ali je z oglasa takoj jasno, kaj prodaja oziroma predstavlja?
 - Pove, kaj bi bilo mogoče pri oglasu še izboljšati, da bi bil boljši.

Namesto oglasov na spletu lahko analizira tudi štiri jumbo plakate ob cesti.

Svoje ugotovitve predstavi vodniku_ci – pokaže mu_ji oglase ali plakate in poda odgovore na zgornja vprašanja.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Če rod nima vseh osnovnih elementov celostne grafične podobe (poleg znaka/logotipa še izbrana primarna pisava, dopis, kuverta in žig), oblikuje kakšnega od manjkajočih elementov (npr. dopisni papir).
- (2) V kolikor ima rod samo večbarvno različico rodovega znaka, oblikuje še enobarvno različico. Če ima rod samo enobarvni znak, oblikuje dvo- ali večbarvno različico.
- (3) Oblikuje dva grafično čim bolj različna (različne fotografije, ilustracije, pisave ipd.) plakata ali letaka za izbran rodov dogodek. Pri tem oceni, kateri bo po njegovem mnenju bolje sprejet v ciljni skupini, ki jo nagovarja. Nato izvede mini raziskavo in obe vabili pokaže najmanj šestim osebam, ki jim je plakat namenjen. Prosi jih, da povedo, kateri plakat jim je bolj všeč in zakaj. Povedo naj tudi, kaj jim ni všeč na plakatu.
- (4) Rezultate raziskave predstavi članom svojega voda.
- (5) Na spletu poišče opise, na kaj je treba paziti pri oblikovanju dobrega logotipa (pomaga si lahko tudi z angleškimi ključnimi besedami: criteria for a good logo). V skladu z ugotovitvami oblikuje logotip za svoj vod.
- (6) Na spletu poišče 20 znakov/logotipov različnih brezalkoholnih pijač. V prvo skupino sodijo vode (brez dodanega sladkorja), v drugo pa pijače z dodanim sladkorjem. Poizkuša ugotoviti, kakšne so podobnosti in razlike med znaki obeh skupin.

Spletni viri:

- Zbirke pisav za prenos: fonts.google.com, dafont.com, fontsqquirrel.com.
- Zbirke fotografij za prenos: unsplash.com, pexels.com, pixabay.com.
- Različni portali (npr. Pinterest, Dribbble, Instagram ipd.) imajo kopico idej, ki lahko pripomorejo k boljšemu oblikovanju.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/oblikovalec

RADIOAMATER

GG

6 ur

Veščina se osredotoča na poznavanje radioamaterstva, njegovo uporabo ter praktične veščine, kot so upravljanje zvez in uporaba opreme. Mladi lahko poglobijo svoje znanje preko izbirnih dejavnosti, kot sta članstvo v radioklubu in izdelava antene.

Sodeluje v interesni dejavnosti, ki ni športna; razvija sodelovanje tako z mlajšimi kot s starejšimi od sebe; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Raloži, kaj je radioamaterstvo, zakaj je uporabno (pri tabornikih, v vsakdanu in ob izrednih dogodkih) in osnovne pojme (zveza, frekvenca, ham spirit/radioamaterski bonton, ARON, kartice QSL, AKOS, fonetska abeceda, UL-lokator, klicni znak ...).
- (2) Pozna osnovno opremo in zna razložiti, za kaj se uporablja (oddajnik, sprejemnik, antena, vrste anten ...).
- (3) Vzpostavi zvezo v spremstvu radioamaterja na UKV.
- (4) Udeleži se aktivnosti JOTA-JOTI.
- (5) Naredi plakat z NATO-abecedo in slovenskimi tablicami črkovanja.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Včlani se v lokalni radioklub.
- (2) Izdela anteno.
- (3) Vzpostavi zvezo v spremstvu radioamaterja na KV.
- (4) Preizkusi se v amaterski radiogoniometriji (ARG), tj. lovu na lisico.

Tiskani viri:

- o Vraničar, J., idr. *Priročnik za radioamaterje*. 3. dopolnjena izdaja. Pekre: Zveza radioamaterjev Slovenije, 2019. Dostopno na: stratus.hamradio.si/s/nPtbZsiLaWwL3rp?path=%2FZnanje.
- o Devoldere, J., in Demeuleneere, M. *Etika in operaterski postopki za radioamaterje*. Slovenska izdaja. 2010. Dostopno na: iaru-r1.org/wp-content/uploads/2019/10/22-Etics-operating-slovenianV2.pdf.

Spletni viri:

- *Zveza radioamaterjev Slovenije*. Dostopno na: www.hamradio.si.
- *Radioamaterstvo*. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopno na: sl.wikipedia.org/wiki/Radioamaterstvo.
- *NATO abeceda*. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopno na: sl.wikipedia.org/wiki/NATO_abeceda.
- *Tablice črkovanja*. Dostopno na: qsl.net/s56wzm/tablica.htm.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: radioamaterstvo, radioamaterski bonton, oddajnik, sprejemnik, vrste anten.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Pogovor med člani_cami voda s PMR-postajami.
- Lovljenje, pri čemer morajo ob ulovu druge osebe njegovo_no ime sporočiti vodniku_ci s črkovanjem v NATO ali slovenski fonetski abecedi (AKOS in ilegalci).

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/radioamater

VARUH OKOLJA

Mlajši GG

5 ur

Veščina je usmerjena v raziskovanje in razumevanje trajnostnega razvoja, podnebne pravičnosti in krožnega gospodarstva. Vključuje seznanjanje z okoljskimi omejitvami in planetarnimi mejami ter izvajanje praktičnih dejavnosti za spodbujanje trajnostnega življenja, kot so organizacija izmenjevalnic, izdelava folij za večkratno uporabo, izdelava naravnega mila ali čistila, ogled dokumentarcev in vodenje dnevnika odpadkov. Dodatno udeleženci raziskujejo vpliv potrošnje na okolje in obiščejo deponije odpadkov, da bi bolje razumeli izzive, povezane z odpadki.

Aktivno sodeluje pri organizaciji zbiranja sekundarnih surovin; zna živeti skromno z omejenimi materialnimi dobrinami.

Zaveznik narave in Podnebni aktivist

Obvezne dejavnosti:

- (1) Razišče pojma trajnostni razvoj in podnebna pravičnost ter v vodu debatira o pomenu.
- (2) Razišče princip krožnega gospodarstva.
- (3) Seznan se z okoljskimi omejitvami in pojmom planetarne meje.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj pet):

- (1) V vodu organizira izmenjevalnico oblačil, igrač, knjig ali česa drugega.
- (2) Razišče, katere trgovine in izposojevalnice so namenjene zmanjšanju količine odpadkov in trajnostnem razvoju.
- (3) Izdela folijo za večkratno uporabo iz voska in tekstila.
- (4) Z vodstvom taborjenja naredi načrt, kako zmanjšati porabo odpadkov na taborjenju.
- (5) Izdela naravno milo ali čistilo za taborjenje.
- (6) Pogleda dokumentarec o trajnostnem razvoju in ga predstavi vodu.
- (7) Teden dni beleži dnevnik svojih odpadkov in na koncu odgovori na naslednja vprašanja: Brez katerih odpadkov lahko živiš? Brez katerih ne moraš živeti? Kako lahko zmanjšaš, ponovno uporabiš, recikliraš ali nadomestiš odpadke? Razmisli, katera dejanja so najbolj enostavna in katera zahtevajo več truda, ter ugotovitve skušaj upoštevati.

- (8) Razišče potovanje izbranega izdelka od primarne surovine do odpadka na deponiji in koliko se pri tem porabi energije in vode.
- (9) Odpravi se na ogled bližnje deponije odpadkov.

Tiskani viri:

- Kajfež Bogataj, L. *Planet voda*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2014.
- Kajfež Bogataj, L. *Planet, ki ne raste*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2016.

Spletni viri:

- *Sobivanje – društvo za trajnostni razvoj*. Dostopno na: drustvo-sobivanje.si.
- *Greenpeace Slovenija*. Dostopno na: greenpeace.org/slovenia.
- *Društvo Planet Zemlja*. Dostopno na: planet-zemlja.org.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: izmenjevalnica, zmanjševanje količine odpadkov, zero waste, ponovna uporaba.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Člani_ce voda postavijo stojnico, na kateri ozaveščajo občane_ke o varovanju narave.
- Skupaj s starši pripravijo načrte, kako v domačem okolju zmanjšati količino odpadkov.
- Posnamejo kratke posnetke o ozaveščanju za rodova družbena omrežja.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/varuh-okolja

PODNEBNI AKTIVIST

Starejši GG

6 ur

Veščina osvešča o globalnem segrevanju in okoljskih izzivih. Uči o pojavu tople grede, ozonski luknji, onesnaževalcih zraka in razlikah med obnovljivimi in neobnovljivimi viri energije. Spodbuja k aktivnostim, kot so vodenje dnevnika osebnih navad za zmanjšanje segrevanja, raziskovanje obnovljivih virov v Sloveniji in udeležba na podnebnih protestih ali organizacija okoljskih iniciativ.

Zaveda se omejenosti naravnih virov; pri svojem vzorniku zna prepoznati lastnosti, ki bi jih rad_a imel tudi sam_a (in jih tudi razvija).

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Razloži pojav tople grede in ozonske luknje.
- (2) Razloži, kako globalno segrevanje vpliva na življenje ljudi po celem svetu (ekstremni vremenski pojavi).
- (3) Našteje onesnaževala zraka.
- (4) Pove, kakšna je razlika med obnovljivimi in neobnovljivimi viri energije.
- (5) Našteje obnovljive in neobnovljive vire energije ter pri vsakem prednosti in slabosti.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj štiri):

- (1) Piše dnevnik o tem, kako s spreminjanjem svojih navad pripomore k zmanjšanju globalnega segrevanja.
- (2) Razišče, katere vire obnovljive energije uporabljamo v Sloveniji in kakšna je strategija podnebnih sprememb v prihodnosti.
- (3) V vodu predstavi tri podnebne aktiviste in pojasni, za kaj se zavzemajo.
- (4) Udeleži se podnebnega protesta ali skupaj z drugimi člani_cami rodu napiše pismo županu_ji občine z idejami, kako lahko občina izboljša svoje ravnanje z okoljem.
- (5) Za MČ pripravi aktivnost na temo ozaveščanja o globalnem segrevanju.
- (6) Razišče, katere organizacije se zavzemajo za ozaveščanje o skrbi za okolje, in se udeleži njihove aktivnosti.
- (7) Napiše članek o globalnem segrevanju za šolski ali rodov časopis.

(8) Krajše razdalje prehodi, prevozi s kolesom ali uporabi javni prevoz.

Tiskani viri:

- o Kajfež Bogataj, L. *Vroči novi svet*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2012.

Spletni viri:

- o *Zveza ekoloških gibanj Slovenije*. Dostopno na: zeg.si.
- o *Sobivanje – društvo za trajnostni razvoj*. Dostopno na: drustvo-sobivanje.si.
- o *Focus – društvo za sonaraven razvoj*. Dostopno na: focus.si.
- o *Ekologi brez meja*. Dostopno na: ebm.si.
- o *Ekokrog – društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo*. Dostopno na: ekokrog.org.
- o *Društvo Planet Zemlja*. Dostopno na: planet-zemlja.org.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: onesnaževanje, globalno segrevanje, obnovljivi in neobnovljivi viri energije.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Na podlagi citata Roberta Baden-Powlla "Skušajte zapustiti ta svet za spoznanje boljši, kakor ste ga prejeli" v vodu organizirajo debato.
- o Na vodovem srečanju si ogledajo dokumentarec na temo obnovljivih virov.
- o Na vodovo srečanje povabijo podnebnega_o aktivista_ko, da jim predstavi svojo zgodbo in stališča.
- o S pomočjo zemljevida in spleta člani_ce voda raziščejo, katere države, območja so pod različnimi negativnimi okoljskimi vplivi.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/podnebni-aktivist

ZAVEZNIK NARAVE

Starejši GG

6 ur

Veščina je usmerjena v razumevanje in delovanje na področju trajnostnega razvoja in okoljske pravičnosti. Vključuje spoznavanje koncepta pravične trgovine, prepoznavanje okoljskih certifikatov na izdelkih, razumevanje povezave med podnebnimi spremembami in pridelavo hrane ter načine shranjevanja živil za podaljšanje njihove življenjske dobe. Izbirne dejavnosti spodbujajo lokalno pridelavo in nakupovanje, zmanjšanje porabe mesa in druge trajnostne ukrepe.

Zna izpeljati skupinski projekt; razume, da je nekomu vzor in se zaveda odgovornosti, ki jo to prinaša; zna utemeljiti svoje mnenje.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Razloži, kakšen vpliv na okolje ima pridelava, predelava in izvoz hrane z drugih koncev sveta.
- (2) Ve, kaj je pravična trgovina in kakšne so njene koristi za okolje in ljudi.
- (3) Na izdelkih poišče različne certifikate in se seznanj z njihovim pomenom.
- (4) Razišče povezavo med podnebnimi spremembami ter kmetijstvom, ribolovom in drugimi načini pridelave oz. predelave hrane.
- (5) Ve, kako shranjevati živila, da jim podaljšamo življenjsko dobo.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj tri):

- (1) V trgovini pogleda, od kod prihajata sadje in zelenjava, ter preveri, če lahko enake izdelke najde v bližini, od bližnjih pridelovalcev oz. jih pridelava sam_a.
- (2) Seznanj se z delom lokalnih pridelovalcev hrane in s problemi, s katerimi se ti soočajo.
- (3) Kompostira biološke odpadke, da se ti predelajo v gnojilo.
- (4) Vsaj en dan v tednu na meniju nima mesa in mesnih izdelkov.
- (5) Iz starega tekstila si izdelava vrečko za večkratno uporabo.
- (6) Pripravi domače izdelke za taborjenje (paradižnikova omaka, sirup, marmelada ...).
- (7) Iz živil pred iztekom roka uporabnosti pripravi obrok.
- (8) Pripravi si vrtniček z zeliščji, zelenjavo ali sadjem, ki jih najpogosteje uporablja.

Tiskani viri:

- o Flisar, E. *Alica v nori deželi*. 4. izdaja. Ljubljana: KUD Sodobnost International, 2022.

Spletni viri:

- o *Zveza ekoloških gibanj Slovenije*. Dostopno na: zeg.si.
- o *Sobivanje – društvo za trajnostni razvoj*. Dostopno na: društvo-sobivanje.si.
- o *Ekokrog – društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo*. Dostopno na: ekokrog.org.
- o *Društvo Planet Zemlja*. Dostopno na: planet-zemlja.org.
- o *Greenpeace Slovenija*. Dostopno na: greenpeace.org/slovenia.

Ključne besede

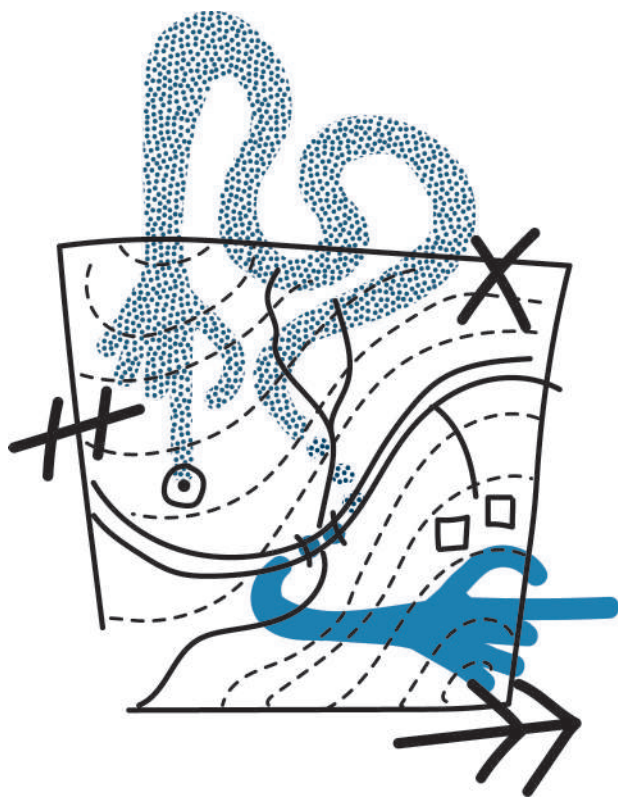
V iskalnik vpiši: lokalna pridelava, predelava hrane, pravična trgovina, podnebne spremembe.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o V vodu pripravijo okroglo mizo na temo pravične trgovine.
- o Člani_ce voda sestavijo kosilo iz lokalno pridelanih živil.
- o Vod organizira izmenjevalnico oblačil ali čistilno akcijo.
- o Na vodovem sestanku se odpravijo v trgovino, kjer opravijo nakup za vodovo aktivnost - kupujejo lahko le lokalno pridelano hrano. Pred nakupom naredijo seznam živil in predvidijo, ali je živilo lokalno pridelano ali ne.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zaveznik-narave

ORIENTACIJA IN TOPOGRAFIJA

KARTOGRAF

Mlajši GG

4 ure

Veščina se osredotoča na spretnost branja zemljevidov. Dejavnosti vključujejo vrisovanje točk na karto, sestavljanje opisov poti in natančno branje reliefa.

Zna presoditi, kaj je uporabno in kaj ne; išče informacije, ki ga_jo zanimajo in jih kritično presoja; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Mojster topografije

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje pripomočke, ki jih uporablja pri vrisovanju, in prikaže njihovo pravilno uporabo (tehnični svinčnik, geotrikotnik, šestilo, kalkulator).
- (2) Na karto samostojno in z odstopanjem manj kot 4 mm vriše točke s pomočjo:
 - pravokotnih koordinat,
 - azimuta in razdalje z iste in dveh različnih točk,
 - oddaljenosti od dveh točk,
 - opisa poti,
 - presečišča dveh azimutov.
- (3) Na karti določi absolutno nadmorsko višino petih točk in relativne višine med vsemi pari.
- (4) S karte odčita koordinate petih različnih točk.
- (5) Na pamet nariše in poimenuje 25 topografskih znakov Državne topografske karte 1 : 25 000 (DTK 25).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Na karti v različnih kvadrantih pokaže pet grebenov in pet dolin/grap ter jih razvrsti od najbolj do najmanj strmih.
- (2) Za člane svojega voda samo z branjem karte pripravi tri opise poti, tako da kar se da natančno opiše pot med dvema točkama na DTK 25, ki sta med seboj oddaljeni vsaj 3 km. Pri tem uporablja smeri neba in razdalje v naravi, objekte, mimo katerih pot vodi, če se pot vzpenja ali spušča ... Člani_ce voda poznajo le začetno točko in morajo prispeti na pravo končno točko.
- (3) Udeleži se tekmovanja, ki vsebuje vrisovanje.
- (4) Obišče Zemljepisni muzej. Ugotovitve predstavi vodniku_ci in sočlanom.

Tiskani viri:

- o Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovanja*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zemljevid, opis poti, topografski znaki, azimut, DTK 25.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Opise poti lahko mladi na vodovem srečanju kar sproti sestavljajo en za drugega.
- o Marsikatero od zahtev lahko izpolnijo z dobro pripravo in udeležbo na katerem od taborniških tekmovanj, kjer je ena od panog vrisovanje.
- o Vrisovanja se lahko učimo z velikim vrisovanjem: pravokotno koordinatno mrežo in objekte lahko označimo na tleh v naravi ter nato azimute in razdalje merimo kar s kompasi in metri. Pri tem lahko izpustimo pretvarjanje merila in razdalje podamo kar v metrih.
- o Učenje topografskih znakov lahko kombiniramo z igro spomina, bingom ...
- o Vodnik_ca pripravi tekmovanje v hitrostnem vrisovanju.
- o Mladi lahko drug za drugega pripravijo naloge za vrisovanje.
- o Po nareku rišejo z azimuti (0 stopinj 100 metrov, 45 stopinj 50 metrov ...).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/kartograf

ORIENTACIST ZAČETNIK

Mlajši GG

5 ur

Veščina vključuje učenje topografskih znakov in orientacijo s pomočjo Državne topografske karte 1 : 25 000 (DTK 25). Tisti, ki opravljajo večino, se naučijo interpretacije kart, razlik med kartami in praktične uporabe orientacijskih veščin v naravi. Znanje poglobijo z izbirnimi vsebinami, kot sta na primer priprava kviza topografskih znakov in udeležba na aktivnosti t. i. score orientacija.

Razume, da lahko vsak posameznik koristi skupini; zna narediti načrt, kako bo opravil_a naloge; zna razvrstiti naloge po prednosti; kljub težavam ne obupa.

Orientacist poznavalec

Obvezne dejavnosti:

- (1) Prepozna in poimenuje vsaj 15 topografskih znakov.
- (2) Na DTK 25 poišče 10 različnih topografskih znakov in jih poimenuje.
- (3) Razloži pomen barv na DTK 25.
- (4) Pove, kakšno je merilo DTK 25 in kaj en centimeter na karti predstavlja v naravi.
- (5) Zna razložiti, zakaj stanje na karti ni enako stanju v naravi (reambulacija; zakaj nekatere ceste in hiše manjkajo na karti).
- (6) Zna naštetih tri razlike med DTK 25 in ostalimi kartami (karta igrišča, karta za orientacijski tek ipd.).
- (7) Udeleži se orientacijske aktivnosti, ki poteka na karti DTK 25 (dnevna orientacija) in na karto nariše pot, ki jo je prehodil_a.
- (8) Na karti z vrisano progo nariše izbiro poti med kontrolnimi točkami in argumentira svojo izbiro (namig: spust, dvig terena, napadni, lovilni objekt).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Izdela kviz oz. spomin z vsaj 10 topografskimi znaki.
- (2) S pomočjo mobilne aplikacije s kartami poišče zelen naslov in pot do njega ter pot prehodi.
- (3) Udeleži se orientacijske aktivnosti ali tekmovanja na način točkovanja (t. i. score orientacija) na kartah večjega merila.
- (4) S pomočjo aplikacije geocaching najde en zaklad in ga fotografira.
- (5) Uspešno prehodi minsko polje (azimuti, razdalja).

Tiskani viri:

- o Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovalja*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: DTK 25, geocaching.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Nasvet vodniku_ci: Za vrisovanje izbire poti med kontrolnimi točkami je najbolje, da uporabiš stare karte s traso za kategorijo GG s taborniškimi orientacijskimi tekmovanj. Osredotoči se na izbiro napadnega objekta (dobro viden objekt v bližini kontrolne točke, ki ga boš iskal_a v naravi), lovilnega objekta (objekt, ki te bo v naravi opozoril, da si zgrešil_a kontrolno točko) in na višinsko razliko (spust in dvig terena), ki jo boš naredil_a na etapi. Če sam_a vrisuješ kontrolne točke, pazi, da le-te niso predaleč, da se kontrolna točka nahaja na markantnem objektu oz. da se iz vsake etape član_ica lahko nekaj nauči.
- o Vodnik_ca pokaže karte v različnih merilih in mladi jih razporedijo od večjega do manjšega.
- o Vodnik_ca pelje vod na kratko orientacijo po kraju in okolici. Člani_ce voda med potjo poizkušajo ugotoviti razlike med stanjem na karti in v naravi (spremembe izpostavijo in jih lahko tudi dorišejo na karto). Še posebej učinkovita je ta vaja v novjšem delu mesta, kjer je lahko prisotnih več sprememb.
- o Vodnik_ca na določenem območju (travniku) zabije poljubno število palic/oznak, člani_ce voda pa morajo s pomočjo merjenja azimutov ugotoviti, katera se ujema s položajem, označenim na karti. Lahko gredo tudi v gozd in merijo poljubne azimute posameznih dreves, vodnik_ca za njimi preverja, če so izmerili prav. Azimute lahko merijo z različnimi kompasi in busolami ter primerjajo, kako oprema vpliva na natančnost in hitrost.
- o Vodnik_ca imenuje topografski znak, ki ga člani_ce voda poiščejo vsak na svoji na karti. Ko ga pokažejo, nadaljujejo z novim. Za bolj "eksotične" znake vodnik_ca lahko poda namig, v katerem kvadrantu se znak nahaja.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/orientacist-zacetnik

RISAR SKIC

Mlajši GG

5 ur

Veščina se osredotoča risanje skice terena velikega merila s hitro in približno izmerjenimi razdaljami. Vključuje dejavnosti, ki razvijajo sposobnost hitrega ocenjevanja razdalj in s tem spodbujajo, da se risar osredotoča na celovit prikaz terena, namesto na nepotrebno natančno merjenje razdalj. Sposobnost ocenjevanja in hitrega merjenja se poglobi s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta ocenjevanje višin in prehod minskega polja.

Znanje pridobiva na različne načine; preizkuša se v različnih vlogah v skupini; svoje znanje deli s skupino; zna narediti načrt, kako bo opravil_a naloge.

Napredni risar skic

Obvezne dejavnosti:

- (1) Umeri si parni korak in z njim izmeri razdalje, dolge 10, 15, 20, 30 in 40 metrov, na 10 % natančno.
- (2) S pomočjo azimuta in parnega koraka določi položaje sedmih točk glede na stojišče.
- (3) Nariše ogrodje za skico terena. Našteje, s katerimi barvami označujemo objekte na skici terena.
- (4) Pretvori pet razdalj, ki so zapisane (pomanjšane) z merilom karte, v originalne razdalje (v razdalje "v naravi") in obratno.
- (5) S prosto roko nariše skico terena (v celoti, z ogrodjem) v merilu od 1 : 50 do 1 : 100. Pri tem si pomaga s kompasom in parnim korakom. Na skici naj bodo objekti velikosti do 4 metre (npr. gasilske klopi in mize, vedra ...), orientirani naj bodo v smeri glavnih in pomožnih smeri neba.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Oceni višino objekta na vsaj dva različna načina.
- (2) Prehodi minsko polje s petimi razdaljami in azimuti.

Tiskani viri:

- o Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovalništvo*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zemljevid, skica terena, reambulacija, azimut, tloris, skicirati, busola, how to measure height of a tree.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Nasvet vodniku_ci: Poudari naj, da je bolj kot absolutna natančnost pri merjenju pomembno, da znaš oceniti razmerja dolžin (npr. ali je prva hiša širša kot druga ali ne).
- Tekmovanje, kdo bolj natančno izmeri razdaljo brez metra.
- Vodnik_ca pripravi prostor (taborniško sobo), mladostnik_ca mora pa brez merjenja čim bolj natančno narisati skico prostora. Lahko tudi tekmuje z ostalimi člani_cami voda.
- Člani_ce voda naj narišejo skice in na njih načrtno izpustijo predmete, ki si jih izberejo sami. Nato si v vodu skice zamenjajo in nanje dorišejo manjkajoče predmete/objekte.
- Člani_ce voda narišejo skice in na njih označijo, kam so skrili zaklad. Nato si skice med seboj izmenjajo in skrite predmete poiščejo.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/risar-skic

MOJSTER TOPOGRAFIJE

Starejši GG

6–7 ur

Veščina se osredotoča na celostno razumevanje topografije in risanja zemljevidov. Znanje mladi pridobijo s popraviljanjem obstoječih zemljevidov ter risanjem skice poti in profila terena. Možne dodatne naloge so pisanje opisa kontrolne točke in poročila o prehojeni poti ter ocenjevanje daljših razdalj s koraki.

Išče informacije, ki ga_jo zanimajo in jih kritično presoja; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti; je telesno aktiven in razvija gibalne sposobnosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) V taborniškem priročniku *Orientacija* (glej vire) prebere poglavja o skici poti, poročilu o prehojeni poti in profilu terena.
- (2) Na že natisnjen zemljevid ali že narisano skico poti, ki je v naravi krajša od 2 km, med hojo doriše manjkajoče objekte.
- (3) Nariše pripravo za skico poti – preriše in poveča (nariše v n-krat večjem merilu) del zemljevida okoli načrtovane poti in doriše vse elemente okvirja (merilo, podatke o dveh azimutih in razdaljah, del koordinatne mreže ...).
- (4) Nariše skico poti med tremi kontrolnimi točkami, med katerimi skupna zračna razdalja znaša od 700 do 1500 metrov.
- (5) S pomočjo ene osebe nariše profil terena med točkama, ki sta med seboj oddaljeni od 3 do 4 km.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj tri):

- (1) Napiše opis kontrolne točke.
- (2) Napiše poročilo o prehojeni poti, dolgi od 1,5 do 2 km.
- (3) Vriše kontrolno točko ob vrisani poti in določi njene koordinate.
- (4) S pomočjo korakov oceni dolžino prehojene poti, dolge med 300 in 500 metri.

Tiskani viri:

- o Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovalništvo*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zemljevid, skica poti, opis poti, reambulacija, azimut, DTK 25, tloris, busola, skicirati.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Vodnik_ca naj vsakemu, ki izrazi željo po opravljanju te veščine, priskrbi mentorja_ico, nekoga, ki se spozna na topografijo (npr. specialist_ka ali pripravnik_ca tečaja orientacije in topografije). Mentor_ica naj spremlja napredek in nudi pomoč:
 - Kandidatu_ki za veščino pripravi zemljevid/skice, omenjene pri dejavnostih za usvojitev veščine.
 - Skupaj se lahko podata na krajše izlete za risanje skice in reambulacijo. Poišče naj tudi primeren teren za risanje skice/vaje risanja.
 - Izdelke, ki jih kandidat_ka pripravi, naj pregleda, pokomentira in poda nasvete.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/mojster-topografije

NAPREDNI RISAR SKIC

Starejši GG

5–6 ur

Veščina se osredotoča na risanje skice terena in krokija. Vključuje dejavnosti, pri katerih mladi pokažejo odlično razumevanje in znanje risanja obeh izdelkov ter utrdijo sposobnost prikazovanja reliefa. Svoje znanje lahko poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta risanje profila terena in risanje skice minskega polja.

Svoje znanje deli s skupino; razume, da lahko vsak posameznik koristi skupini; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Mojster topografije

Obvezne dejavnosti:

- (1) V taborniškem priročniku *Orientacija* prebere poglavje o skici terena in krokiju.
- (2) Izdela maketo reliefa izmišljenega ali resničnega terena (iz plastelina, gline, kartonastih plošč ...), na njej nariše oblikovnice in maketo v tlorisu skicira na papir.
- (3) Nariše skico oblikovnic terena v naravi.
- (4) Nariše skico terena z ogradjem v merilu od 1 : 250 do 1 : 500. Z metrom in kompasom lahko izmeri do pet razdalj in pet azimutov, ostalo nariše s prosto roko in si pri tem pomaga s kompasom. Pri risanju skice za vse objekte, kjer je to mogoče, uporabi topografske znake z DTK 25. Na skico nariše tudi oblikovnice.
- (5) Nariše kroki terena v merilu od 1 : 300 do 1 : 500. Ostalim v vodu pojasni razliko med krokijem in skico terena.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Nariše profil terena.
- (2) Nariše skico minskega polja s petimi razdaljami in azimuti.
- (3) Udeleži se tekmovanja, na katerem nariše skico terena.
- (4) Obišče Zemljepisni muzej. Ugotovitve predstavi vodniku_ici in članom_icam voda.

Tiskani viri:

- o Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovanja*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zemljevid, skica terena, kroki, azimut, DTK 25, tloris, busola, skicirati.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Za risanje oblikovnic lahko na teren položi vrvi, tako da je cela na isti višini.
- Glede na stojišče oceni relativno višino sedmih objektov (na reliefno razgibanem terenu). Merjeni objekti naj bodo do 30 m stran od stojišča, med merjenjem se lahko premika po terenu.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/napredni-risar-skic

ORIENTACIST POZNAVALEC

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na znanje orientacije in topografije, vključno z udeležbo na državnih tekmovanjih, hojo po azimutu in spretnostjo izbire poti. Poudarek je tudi na prepoznavanju topografskih znakov ter analizi prehojene poti (orientacijske proge). Znanje se nadgradi z izbirnimi dejavnostmi, kot sta izračunavanje časovnic ter uporaba mobilnih aplikacij s kartami.

Zna presoditi, kaj je uporabno in kaj ne; zna postavljati cilje in prioritete za krajše obdobje; zna narediti načrt, kako bo opravil_a naloge.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Udeleži se orientacijskega tekmovanja na DTK 25 na državni ravni (ZNOT, ZOT, ŠTPM, GROF ...).
- (2) S pomočjo azimuta prehodi pot med dvema kontrolnima točkama.
- (3) Na karti nariše več možnih poti med kontrolnimi točkami, ki so primerne za orientacijsko tekmovanje GG (dvig, spust terena, napadni, lovilni objekt), pojasni prednosti in slabosti vsake.
- (4) Po prehojeni orientacijski progi naredi analizo svoje poti (vriše pot, naredi seznam napak in težav, s katerimi se srečuje).
- (5) Prepozna in poimenuje 30 topografskih znakov.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Preračuna časovnico, višinsko razliko in dolžino proge (zračno razdaljo) na karti s podano traso. Prehodi progo in dejansko časovnico primerja s preračunano.
- (2) S pomočjo mobilne aplikacije s karto izračuna časovnico in dolžino poti med dvema točkama.
- (3) Določi stojišče na DTK 25 s pomočjo mobilne aplikacije s kartami.
- (4) Udeleži se orientacijske aktivnosti ali tekmovanja po principu koridorja.
- (5) Udeleži se nočne orientacijske aktivnosti ali tekmovanja.

Tiskani viri:

- o Cankar, M., idr. *Orientacija: priročnik za orientiranje v naravi in orientacijska tekmovalnja*. Ljubljana: Društvo tabornikov Rod močvirski tulipani; Zveza tabornikov Slovenije, 2006.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: azimut, topografski znaki.

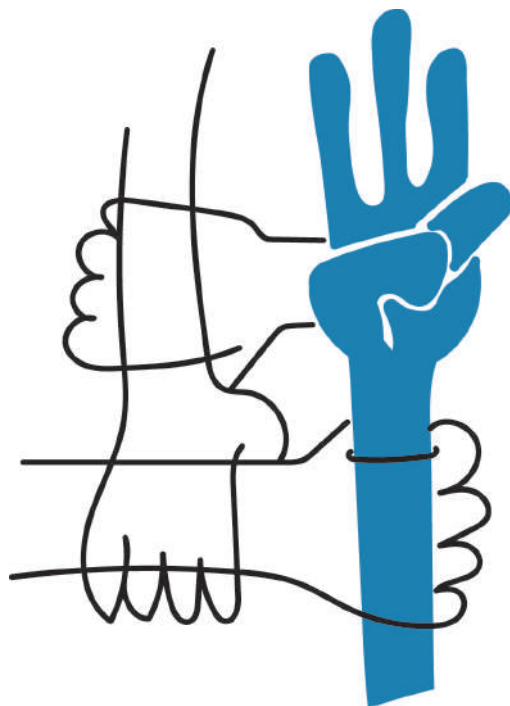
Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Hoja po azimutu med dvema točkama se lahko izvede kot izziv za vod, pri katerem ima vsak_a član_ica določeno omejitev (ne sliši, ne govori, ne vidi).
- o Hoja po azimutu znotraj koridorja, širokega 10 metrov, iz katerega se ne sme stopiti.
- o Hojo po azimutu med dvema kontrolnima točkama lahko preizkusijo najprej na travniku oz. ravnem terenu, nato pa na vedno zahtevnejšem (drevesa, relief in druge naravne ovire ali objekti).
- o Hitrostno prepoznavanje topografskih znakov je igra, pri kateri vsak_a sodelujoči_a dobi list, na katerem je narisanih deset znakov. Poimenuje jih oz. zapiše. Najhitrejši_a je zmagovalec_ka.
- o Vodnik_ca na karti pokaže dve točki. Člani_ce voda ugibajo, kakšna je razdalja in časovnica med točkama.
- o Člani_ce voda svojo izbiro poti primerjajo z drugimi posamezniki_cami oz. drugimi ekipami in se pogovorijo, katera izbira se je na terenu izkazala za boljšo in zakaj.
- o S pomočjo GPS-naparave (tudi telefon ali primerna ura) se shrani sled poti, ki jo prehodi ekipa. Oglad te GPS-sledi je super iztočnica za pogovor o izbiri poti.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/orientacist-poznavalec

PROSTOVOLJSTVO

KUHAR

Starejši GG

15 ur

Veščina se osredotoča na zdravo prehranjevanje in kuhinjsko higieno. Mladi se učijo o normativih za obroke, alternativnih načinih prehranjevanja, uporabi začimb, pripravi lokalnih obrokov in sestavljanju jedilnikov. Veščina vključuje tudi praktično delo, kot je pomoč pri pripravi kosila za večje skupine. Izbirne dejavnosti omogočajo pripravo vegetarijanskega kosila ali samostojno pripravo jedi z napisanim receptom.

Razume posledice nezdravega življenja; zaveda se "ranljivosti" svojega telesa; zna narediti načrt, kako bo opravil_a naloge.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Opiše krožnik zdrave prehrane.
- (2) Opiše osnovno kuhinjsko higieno – čistoča rok, pribora, posode in delovne površine.
- (3) Našteje vsaj pet alternativnih načinov prehranjevanja (vegetarijanstvo, veganstvo, presna prehrana, različne diete ...).
- (4) Ve, katere začimbe se dodaja katerim jedem in zakaj (pozoren_na je tudi na primerno količino le-teh).
- (5) Skuha kosilo za člane voda iz lokalnih (slovenskih) sestavin (kosilo naj ima vsaj glavno jed in sladico).
- (6) Za osebo z alternativno prehrano (po želji) sestavi tridnevni jedilnik.
- (7) Na taborjenju pomaga pri pripravi kosila za večje število oseb.
- (8) Predstavi prehransko piramido.
- (9) Sestavi jedilnik in pripravi jed, ki vsebuje vsaj tri različne vrste živil iz prehranske piramide.
- (10) Pomaga pri pripravi obroka na ognju.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) S člani_cami voda pripravi vegetarijansko kosilo, ki je sestavljeno po načelih krožnika zdrave prehrane.
- (2) Samostojno pripravi jed za ostale člane_ice voda in napiše recept.

Spletni viri:

- *Okusno.je*. Dostopno na: okusno.je.
- *Kako do zdrave porcije obrokov*. Skupaj za zdravje. Dostopno na: skupajzdravje.si/zdrava-prehrana/zdrava-porcija-obrokov.
- *Prehrana.si: nacionalni portal o hrani in prehrani*. Dostopno na: prehrana.si.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zdrava prehrana, prehranska piramida, začimbe, lokalne sestavine v prehrani, uravnotežen jedilnik.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Vodova aktivnost na temo kuharskih delavnic, na kateri član voda predstavi kuhanje oz. peko ene jedi ostalim članom.
- Vodova aktivnost kuhanja na ognju.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/kuhar

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na sodelovanje pri pripravi in izvedbi večernega programa na taborjenju, samostojno vodenje ogrevalne igre, nastopanje (npr. skeči) ter pisanje in izvedbo šaljive pesmi ali zgodbe. Možne izbirne dejavnosti so ogled improvizirane, ulično-gledališke ali klovnske predstave ter ustvarjanje kataloga uporabnih aktivnosti in iger.

Sodeluje vsaj v eni interesni dejavnosti, ki ni športna; preizkuša se v različnih vlogah v skupini; razume, da lahko vsak posameznik skupini koristi.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Sam_a ali v skupini sodeluje pri pripravi in izvedbi večernega programa na taborjenju.
- (2) Samostojno odvodi ogrevalno igro na aktivnosti ali na začetku vodovega sestanka. Igro si izbere sam_a in samostojno razloži njena pravila.
- (3) Nastopa vsaj 30 minut (lahko v kosu, npr. med večernim programom, ali nastop razdeli, npr. izvede tri desetminutne skeče/animacije). Opomba: 30 minut je približna dolžina in je samo orientacijske narave.
- (4) Napiše in izvede šaljivo pesem ali zgodbo in jo predstavi.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Ogleda si improvizirano, ulično-gledališko ali klovnsko predstavo in jo predstavi članom_icam voda ter vodniku_ci.
- (2) Ustvari (sam_a ali v sodelovanju z drugimi) katalog uporabnih aktivnosti in iger, ki ga bo lahko uporabil_a po potrebi.
- (3) S predlogi in povratnimi informacijami pomaga izboljšati idejo za skeč ali večerni program svojih vrstnikov_ic.

Tiskani viri:

- o Cerar Mihajlovič, A., idr. *ŠILA mentorski priročnik: Ogrevalne igre in discipline*. Ljubljana: Društvo za kulturo in izobraževanje IMPRO, 2019

Spletni viri:

- o *Platforma Zlata paličica* (seznam kvalitetnih predstav za otroke in mladino pri nas). Dostopno na: zlatapalicica.si.
- o *Gledališče pod drobnogledom: Priročnik za gledališko opismenjevanje* (še posebej poglavje Dejavnosti za ustvarjalno pripravo na ogled in refleksijo predstave, ki vsebuje ideje za aktivnosti). eSLOGI, številka 3. Ljubljana: Slovenski gledališki inštitut, 2021. Dostopno na: slogi.si/wp-content/uploads/2021/04/Gledalisce-pod-drobnogledom_web.pdf.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: socialne igre, nastopanje, igra (acting), šale, humor, impro liga.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o V vodu napišejo spisek impro aktivnosti in jih preizkusijo.
- o S sotaborniki gre v gledališče, na stand-up nastop, impro ligo ipd.
- o Članom_icam voda MČ pomaga pripraviti skeč.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zabavljac

KOMUNIKATOR

Starejši GG

6 ur

Mladi razvijajo veščine priprave vabila za rodovo ali območno aktivnost, dokumentiranje dogajanja na aktivnostih ter pisanja člankov za lokalno glasilo in objav za družbene medije. Mladi ob izvajanju izbirnih dejavnosti poglobijo svoje znanje z aktivnostmi, kot sta izvedba intervjuja in povzemanje novinarskega kodeksa.

Zna razvrstiti naloge po prednosti; se zaveda, da se pri doseganju prednostnih nalog okoliščine lahko spremenijo.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Za rodovo ali območno aktivnost, ki se je udeleži z rodom, pripravi vabilo z vsemi potrebnimi informacijami za sočlane in starše. Za vsako izmed obeh ciljnih skupin izbere najbolj ustrezno obliko vabila in način, na katerega bo vabilo posredoval_a. Vse potrebne informacije (ime dogodka, lokacija/zbirno mesto, datum in ura, aktivnosti, potrebščine itn.) priskrbi vodnik_ca.
- (2) Med rodovo ali območno aktivnostjo, ki se je udeleži z rodom, dokumentira dogajanje ter zbira vtise udeležencev (zapis, foto, video). Vsebine v dogovoru z vodnikom_co sproti objavlja na izbranem družbenem omrežju rodu. Uporablja ustrezne ključnike, označi relevantne profile in govori na način, ki je primeren za javno objavo. Pred aktivnostjo si pripravi načrt reportaže s predvidenimi elementi (interakcija z udeleženci, oddaljeni in približani posnetki in fotografije, interaktivni elementi, npr. glasovanje itn.). Pri objavljanju upošteva zakonske omejitve glede deljenja osebnih informacij, vključno s fotografijami in video posnetki.
- (3) Za lokalno glasilo pripravi članek (dolga približno eno stran formata A4) o kakšni izvedeni aktivnosti in ga opremi s fotografijami ter izjavami udeležencev. Če rod nima možnosti objavljanja v lokalnem glasilu, naj prispevek objavijo na katerem od družbenih omrežij ali rodovi spletni strani.
- (4) Seznanjeni se s problematiko lažnih novic in jo predstavijo članom_icam voda. V medijih in na družbenih omrežjih, ki jih spremlja, poskuša ovrednotiti objavljene vsebine in presoditi, ali gre za resnične informacije. Tudi te ugotovitve predstavijo članom_icam voda.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Naredi kratek intervju z načelnikom_co rodu ali družine GG. Opremi ga s fotografijo intervjuvane osebe. Pri pisanju naj bo pozoren_na na pravilno slovnično izražanje in ustrezno navajanje morebitnih virov informacij (vključno s fotografijami). Intervju ponudi v branje članom_icam voda.
- (2) Za promocijski dogodek rodu pripravi kratko predstavitev taborništvu skozi oči tabornika_ce GG.
- (3) Urednik_ca rodove spletne strani ali rodoveg družbenega omrežja predstavi, kako se ureja kakšnega od teh medijev.
- (4) V iskalnike katerega od informativnih spletnih portalov vpiše besedo "taborniki" in naredi povzetek, kakšne novice so bile objavljene in kako pogosto (kolikokrat letno) smo taborniki omenjeni v tem mediju.
- (5) Vodniku_ci predstavi povzetek novinarskega kodeksa.

Tiskani viri:

- Brankovič, J. *Odnosi z javnostmi: priročnik za nevladne organizacije*. Prenovljena izdaja. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije, 2010. Dostopno tudi na: mss.si/wp-content/uploads/2019/01/pr_prirocnik_avg10_web.pdf.
- Brankovič, J. *Odnosi z javnostmi*. Litija: Društvo za razvoj in varovanje Geoss-a in Društvo za podporo civilne družbe, 2015. Dostopno tudi na: consulta.si/files/userfiles/file/consulta/Odnosi%20z%20mediji%20A4.pdf.

Spletni viri:

- Novičarski portali za otroke in mlade:
 - Čist hudo. Dostopno na: cist-hudo.rtvlo.si.
 - Časoris. Dostopno na: casoris.si.
- Družabna omrežja. Safe.si. Dostopno na: safe.si/nasveti/druzabna-omrezja.
- *Kaj so lažne novice in druge dezinformacije in kaj pomeni biti medijsko pismen?* Časoris. Dostopno na: casoris.si/sola-se-predstavi/kaj-so-lazne-novice-in-druge-dezinformacije-in-kaj-pomeni-bit-medijsko-pismen/.
- *Kako se spoprijeti z lažnimi novicami?* MiPi, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije. Dostopno na: mipi.si teme/otroci-in-mediji/kako-se-spoprijeti-z-laznimi-novicami.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: odnosi z javnostmi, družbena omrežja, mediji, medijska pismenost.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/komunikator

TABORNI GOSPODAR

GG

5 ur

Veščina je namenjena učenju o upravljanju in vzdrževanju taborniške opreme. Vključuje praktično delo v tabornem gospodarstvu, prepoznavanje poškodovane opreme, pravilno zlaganje šotorov in sodelovanje pri popisu opreme. Izbirne dejavnosti spodbujajo demonstracijo zlaganja večjih šotorov, poučevanje o pravilnem pospravljanju šotorov in sodelovanje pri urejanju rodovega gospodarstva.

Zna presoditi, kaj je uporabno in kaj ne; preizkuša se v različnih vlogah v skupini; svoje znanje deli s skupino.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Za osvajanje veščine je potrebno znanje veščine Mladi gospodar.
- (2) Našteje najpogosteje uporabljano opremo za vodov dvodnevni izlet, bivač na taborjenju ali delavnico postavljanja pionirskih objektov.
- (3) V gospodarstvu/skladišču pomaga pripraviti opremo za taborjenje.
- (4) Po večdnevni aktivnosti pomaga pospraviti izposojeno opremo v gospodarstvu/skladišču.
- (5) Na taborjenju en dan pomaga tabornemu_i gospodarju_ici pri opravilih v gospodarstvu (priprava in izposoja opreme, pregled vrnjene opreme, pravilna hramba opreme na taborjenju).
- (6) Prepozna slabo vzdrževano oz. poškodovano opremo in predlaga ukrepe, s katerimi bi slabo stanje lahko izboljšali (lakiranje starih lesenih delov, uporaba WD-40, zategnitev razrahljanih vijakov, čiščenje umazanije z opreme, sušenje, druga manjša popravila).
- (7) Zna pravilno zložiti tip šotor, v katerem bivajo udeleženci taborjenja.
- (8) Zna naštetih potencialne poškodbe tipa šotor, v katerem bivajo udeleženci taborjenja. Skupaj z gospodarjem_ico ali vodnikom_co pregleda vsaj dva šotor, v katerih ni bival_a, in opozori na napake/pomanjkljivosti.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Prikaže, kako zložiti nek večji šotor (kuhinja, jedilnica, gospodarstvo, ekonomat ...).
- (2) Članom svojega voda razloži, kako se pravilno pospravi šotor, v katerem prebivajo.

- (3) Na taborjenju en dan skrbi za izposojno opremo iz gospodarstva.
- (4) Pomaga pri urejanju rodovega gospodarstva na eni od rodovih delovnih akcij.
- (5) Pomaga pri označevanju in/ali popravilu opreme, kjer je to mogoče (označevanje škatel, inventarne številke, šivanje strganih šotork, zamenjava vrvic ...).
- (6) Pomaga pri popisu opreme na taborjenju.

Tiskani viri:

- Jogan, N., idr. *V naravo: priročnik z nasveti za gibanje, bivanje in prehranjevanje v naravi*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2012. Dostopno tudi na: issuu.com/zts-tabor/docs/tp-v-naravo.

Spletni viri:

- *Popravilo šotorke – strgan obroček* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=xx81KkN2T3M.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Igre:
 - Pospravljanje miže na izletu/manjši aktivnosti. Člani_ce voda drug drugega vodijo le z glasom.
 - Igra: Prepoznavanje in poimenovanje gospodarskih predmetov z zavezanimi očmi.
 - Igra: hitrostno čiščenje in pospravljanje opreme (pazimo, da ne gre za ostra orodja ipd.).
- Skupaj s člani_cami MČ zložijo šotor.
- Pomagajo pri inventuri vse rodove opreme (ali opreme na taborjenju).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/taborni-gospodar

GG

5–6 ur

Veščina se osredotoča na znanje o osnovah finančnega delovanja društva in finančnega planiranja taborniških aktivnosti. Vključuje finančno upravljanje v rodu ter pripravo finančnih načrtov za izlete in aktivnosti. Izbirne dejavnosti vključujejo sestavo načrta za amortizacijo opreme in sodelovanje pri spletnem nakupu z vodom, vodnikom_co.

Iz različnih virov pridobiva informacije za lastne odločitve; zna presoditi, kaj je uporabno in kaj ne; zna odgovorno sprejemati odločitve.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Predstavi funkcijo blagajnika_čarke v rodu, njegove_ne naloge in zadolžitve v rodu (vsaj pet zadolžitvev).
- (2) Pojasni pojme prihodek, odhodek, bilanca in saldo.
- (3) Pravilno izpolni UPN-obrazec.
- (4) Naredi finančni načrt za manjši vodov izlet z vsemi postavkami (ogledi, prevozi, hrana in pijača ipd.). Na podlagi finančnega načrta oceni finančni prispevek posamezne_ga člana_ice. Načrt predstavi vodniku_ci, vodu.
- (5) Ob izvedbi vodovega izleta (ob pomoči vodnika_ce) vodi vodovo blagajno.
- (6) Pomaga blagajniku_čarki ali drugemu_i prostovoljcu_ki v rodu pri finančnem načrtovanju rodove akcije ali nakupu rodove opreme (pri tem vodi sprotno evidenco porabljenega denarja).
- (7) Pozna nevarnosti spletnih finančnih prevar in skrbno ravna z osebnimi podatki članov_ic. Vsaj pet najpogostejših nevarnosti spletnih finančnih prevar predstavi članom_icam voda.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Sestavi manjši načrt za amortizacijo opreme.
- (2) Spozna pojem originalni račun in pojasni, kdaj in kje se uporablja.
- (3) Skupaj z vodom, vodnikom_co opravi manjši spletni nakup.
- (4) Pomaga blagajniku_čarki pri finančnem načrtovanju večjega projekta (npr. rodova aktivnost, družinska aktivnost ipd.).

Spletni viri:

- *Slovar računovodskih izrazov*. PRIMA računovodstvo. Dostopno na: primaracunovodstvo.si/slovar-racunovodskih-izrazov.
- *Donacija*. Slovar novejšega besedja. Fran. Dostopno na: fran.si/131/snb-slovar-novejsega-besedja/3620354/T4MVC_System_Web_Mvc_Action_Result.
- *Pojmovnik*. Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Dostopno na: zvezarfr.si/pripomocki/slovar?pojem=dotacija.
- *Donacija ali sponzorstvo? Kakšna je razlika?* Minimax. Dostopno na: minimax.si/blog-donacija-ali-sponzorstvo-kaksna-je-razlika.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: finančni načrt, prihodek, odhodek, bilanca, saldo, spletne finančne prevare.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Organizacija vodovega izleta, priprava finančnega načrta in prispevek vsakega člana_ice.
- Nakup taborniške vodove opreme in sprotno spremljanje porabljenih sredstev.
- Na pamet se nauči podatke za originalni račun (rodove podatke).
- Določi tri različne skupne vsote za vodovo aktivnost (npr. 50 EUR, 200 EUR, 1000 EUR) in na podlagi tega pripravi finančni načrt.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zakladnik

PRVA POMOČ IN ZDRAVJE

BOLNIČAR ZAČETNIK

Mlajši GG

5–10 ur

Veščina se osredotoča na obvladovanje ukrepov prve pomoči, kot so izvedba Esmarchovega prijema, prepoznavanje znakov alergijske reakcije, imobilizacija poškodb in ravnanje v nevarnih situacijah. Poleg tega je pri izbirnih vsebinah poudarek tudi na seznanjanju z delom reševalnih služb in iskanju alternativnih metod imobilizacije.

Zna prepoznati pomoči potrebne in jim je pripravljen nesebično pomagati; se zaveda "ranljivosti" svojega telesa.

Bolničar poznavalec

Obvezne dejavnosti:

- (1) Naredi Esmarchovo obvezo in prikaže ravnanje z amputiranim udom.
- (2) Našteje znake alergijske reakcije in pove, da mora v primeru le-te poiskati pomoč.
- (3) Prikaže različne položaje v PP.
- (4) Imobilizira podlaket, gleženj in golen.
- (5) Pove, da se poškodovanca_ke s sumom na poškodbo hrbtenice ne sme premikati.
- (6) Našteje nevarne okoliščine, ki lahko ogrozijo reševalce, in zna primerno ravnati.
- (7) Pove, da se tujka iz rane ne odstranjuje.
- (8) Prikaže ukrepanje pri ugrizninah (kače, druge živali).
- (9) Prikaže ukrepanje pri poškodbah zob (odlomljen, izbit zob).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Seznanj se z delom različnih reševalnih služb (gasilci, reševalci, gorska reševalna služba ipd.).
- (2) Poišče alternativne možnosti za imobilizacijo (npr. imobilizacija s pomočjo odeje, zvezka ipd.) in prikaže na primeru.
- (3) Skupaj z vodom se udeleži dogodka o ozaveščanju o pomembnosti nujenja prve pomoči (dnevi odprtih vrat gasilskih društev, dogodki ob svetovnem dnevu oživljanja ipd.).

Tiskani viri:

- Interna skripta specialističnega tečaja prve pomoči.
- Keggenhoff, F. *Prva pomoč - pomagaj prvi!* 1. izdaja, 2. natis. Ljubljana: Prešernova družba, 2007.
- *Prva pomoč: doma, na delu in v prostem času.* Ljubljana: Cankarjeva založba, 1993.
- Webb, M. *Prva pomoč.* Ljubljana: DZS, 1998.

Spletni viri:

- *Smernice za oživljanje.* Slovenski reanimacijski svet . 2021. Dostopno na: slors.szum.si/literatura.
- *Žepni vodnik za obravnavo nujnih stanj*, zavihek prva pomoč (aplikacija). Na voljo na App Store in Google Play.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: Esmarchova obveza, alergija, imobilizacija, ugriz, tujek, poškodba zoba.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Pantomima poškodbe: mladostnik_ca igra poškodbo, drugi morajo ugotoviti, kaj je, in jo pravilno oskrbeti.
- Na igranem primeru vadi fikscijo tujka v rani.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/bolnicar-zacetnik

BOLNIČAR POZNAVALEC

Starejši GG

10 ur

Veščina se osredotoča na obnovitev in nadgradnjo temeljnih postopkov oživljanja v specifičnih okoliščinah ter obravnavo nekaterih potencialno življenjsko ogrožujočih stanj. Pri izbirnih vsebinah lahko člani začnejo s predajanjem znanja na mlajše člane.

Zna prepoznati pomoči potrebne in jim je pripravljen nesebično pomagati; svoje znanje deli s skupino.

Medicinec

Obvezne dejavnosti:

- (1) Prepozna panični napad in ustrezno ukrepa.
- (2) Našteje metode zaustavljanja krvavitve in jih prikaže.
- (3) Opiše, kako ukrepati pri različnih zastrupitvah (hrana, monoksid, kemikalije, alkohol, droge).
- (4) Obnovi znanje temeljnih postopkov oživljanja (TPO) in uporabe AED.
- (5) Našteje in prikaže specifike TPO a (in dojenčka).
- (6) Prikaže TPO utopljenca_ke.
- (7) Prepozna nujna stanja in prikaže, kako pri le-teh ukrepati (infarkt, možganska kap, epileptični napad, hipoglikemija, astmatični napad, sončarica).
- (8) Prikaže ukrepanje ob zadužitvi s hrano.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj tri):

- (1) Nauči se izmeriti krvni sladkor.
- (2) Pripravi umetne rane za simulacije prve pomoči.
- (3) Skupaj z vodom uprizori nesrečo za mlajše člane (umetne rane, sceno ipd.).
- (4) Prikaže TPO mlajšim članom rodu.
- (5) Skupaj z vodom se udeleži dogodka o ozaveščanju o pomembnosti nujenja prve pomoči (dnevi odprtih vrat gasilskih društev, dogodki ob svetovnem dnevu oživljanja ipd.).

Tiskani viri:

- o Interna skripta specialističnega tečaja prve pomoči.
- o *Prva pomoč: doma, na delu in v prostem času*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1993.

- Webb, M. *Prva pomoč*. Ljubljana: DZS, 1998.
- Ahčan, U. *Prva pomoč: priročnik za učence in dijake*. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije, 2007.

Spletni viri:

- *Car oživlja* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=cg6CTCRLuyw.
- *Smernice za oživljanje*. Slovenski reanimacijski svet . 2021. Dostopno na: slors.szum.si/literatura.
- *Firbcologi: umetna rana* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=SlXxml1Phg8.
- *iHelp* (spletna aplikacija). Zemljevid AED. Dostopno na: ihelp.life/aedall.
- *Žepni vodnik za obravnavo nujnih stanj*, zavihek prva pomoč (aplikacija). Na voljo na App Store in Google Play.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: panični napad, krvavitve, zastrupitev, TPO, AED, infarkt, možganska kap, epileptični napad, hipoglikemija, astmatični napad, sončarica.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Mladi za drug vod pripravijo delavnico/dogodek na temo prve pomoči.
- Skozi igro vlog v vodu zaigrajo panični napad in ustrezen odziv nanj.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/bolnicar-poznavalec

Starejši GG

10–15 ur

Veščina se osredotoča na znanje postopkov prve pomoči in zdravstvene oskrbe, kot so pregled poškodovanca_ke, ukrepanje pri zadužitvi, poškodbah hrbtenice in glave ter tujkih v očesu, izvedba Heimlichovega manevra in uporaba avtoinjektorja Epipen pri anafilaktični reakciji. Znanje se poglobi tudi preko izbirnih vsebin, kot sta npr. priprava simulacije prve pomoči in pomoč bolničarju_ki na taborjenju.

Razvija sodelovanje tako z mlajšimi kot s starejšimi od sebe; zna prepoznati pomoči potrebne in jim je pripravljen nesebično pomagati.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Na igranem primeru prikaže:
 - osnovni prvi pregled poškodovanca_ke,
 - kako ukrepati v primeru zadužitve (obvlada Heimlichov manever),
 - kako ukrepati pri sumu na poškodbo hrbtenice in glave,
 - kako ukrepati pri tujku v očesu,
 - stabilen bočni položaj.
- (2) Opiše, kako prepoznati anafilaktično reakcijo in kako ukrepati v primeru anafilaktične reakcije ter uporabiti avtoinjektor Epipen.
- (3) Našteje zdravila, ki jih uporabljamo pri alergijah.
- (4) Sodeluje pri oskrbi poškodovanca_ke.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Pripravi simulacijo prve pomoči.
- (2) Pomaga bolničarju_ki na taborjenju.
- (3) Pridobi informacije o specialističnem tečaju prve pomoči.
- (4) Sodeluje pri dogodku Slovenija oživlja (ali katerem od podobnih dogodkov).

Tiskani viri:

- Interna skripta specialističnega tečaja prve pomoči.
- *Prva pomoč: doma, na delu in v prostem času*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1993.
- Webb, M. *Prva pomoč*. Ljubljana: DZS, 1998.

- o Ahčan, U. *Prva pomoč: priročnik za učence in dijake*. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije, 2007.

Spletni viri:

- o *Smernice za oživljanje*. Slovenski reanimacijski svet. 2021. Dostopno na: slors.szum.si/literatura.
- o *How to do the Heimlich maneuver* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=SqpcTF2HFvg.
- o *Epipen autoinjector into ballistic gelatin* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=vfx4qVstFmg.
- o *Navodilo za uporabo: Epipen 300 mikrogramov/0,3 ml raztopina za injiciranje v napolnjenem injekcijskem peresniku; adrenalin*. Dostopno na: epipen.si/-/media/epipensi/documents/letak-z-informacijami-za-pacienta-epipen-300.pdf?la=sl-si.
- o *Žepni vodnik za obravnavo nujnih stanj, zavihek prva pomoč* (aplikacija). Na voljo na App Store in Google Play.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: zadušitev, anafilaksija, poškodba hrbtenice, poškodba glave, hitri travma pregled, tujek v očesu.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o V vodu pripravijo rodovo akcijo na temo prve pomoči.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/medicynec

VARUH ZDRAVJA

Starejši GG

6 ur

Veščina obsega celovito razumevanje in izvajanje zdravih življenjskih navad, vključno z zdravo prehrano, gibanjem in telesno dejavnostjo, duševnim zdravjem in spanjem. Poudarja tudi pomen zavedanja o vplivu škodljivih substanc in medvrstniškega nasilja ter spodbuja vzpostavljanje in ohranjanje zdravih medosebnih odnosov, varne rabe interneta in varnega pristopa k spolnosti.

Razume posledice nezdravega življenja; zna odgovorno sprejemati odločitve; prepoznava in sprejema svoja čustva; razume čustva drugih.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje in razloži smernice zdrave prehrane:
 - Kaj pomeni raznovrstnost in uravnoteženost prehrane.
 - Razume pomen lokalno pridelane hrane.
 - Pojasni negativne posledice uživanja predelane hrane, preveč soli, sladkorja nezdravih maščob.
- (2) Pozna smernice gibanja in telesne dejavnosti:
 - Pojasni pomen gibanja in telesne dejavnosti ter njenega stopnjevanja, pomembnost izbire dejavnosti in pozitivnih učinkov ob njenem izvajanju.
 - Dva tedna vsak dan vsaj eno uro na dan porabi za zmerno intenzivno telesno dejavnost, trikrat tedensko izvede visoko intenzivno dejavnost (krepitev mišic, kosti).
 - Zaveda se omejitev svojega telesa.
- (3) Preuči zdrave navade spanja in urnik spanja. O spoznanjih se pogovori z vodnikom/co in člani_ce voda.
- (4) Pozna in našteje smernice za krepitev duševnega zdravja:
 - Pozna pomen duševnega zdravja in razliko med običajnimi čustvenimi nihanji in resnejšimi težavami, kot so težave z obvladovanjem stresa, depresija in tesnoba.
 - Razvija zavedanje o svojih čustvih, jih izraža in se uči o zdravih načinih obvladovanja čustvenih stanj.
 - Ve, kam se obrniti po pomoč in podporo pri težavah z duševnim zdravjem (iskanje pomoči je izraz moči in ne šibkosti).

O duševnem zdravju se s člani_cami voda pogovorijo na vodovem srečanju.

- (5) Razišče in predstavi vsaj šest značilnosti skrbi za dobro ustno zdravje. Dobro skrbi za svoje ustno zdravje.
- (6) Našteje in pojasni negativne učinke alkohola ter tobačnih in povezanih izdelkov (na telo in družbo).
- (7) Razume pomen medvrstniškega nasilja in se mu zna upreti. V primeru stiske ve, h komu se lahko obrne za pomoč.

Izbirne dejavnosti (Izbere si eno izmed treh področij in ga podrobneje preuči):

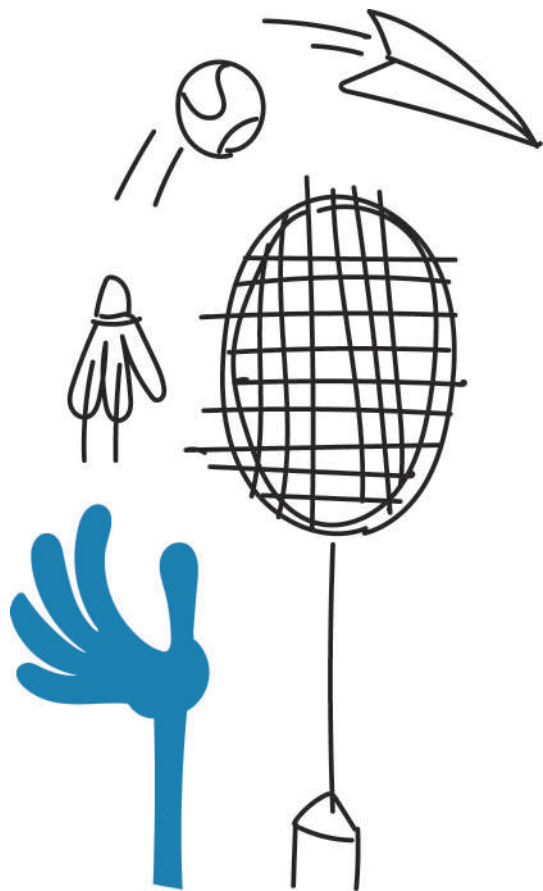
- (1) Pomen zdravih odnosov:
 - Pojasni elemente spoštovanja sebe in drugih.
 - Zaveda se pomena iskrene in spoštljive komunikacije in ga zna interpretirati ostalim članom_icam voda.
 - Razloži, zakaj zdravi odnosi temeljijo na vzajemnem spoštovanju, zaupanju, iskrenosti, sodelovanju in empatiji.
 - Zaveda se pomena sprejemanja razlik in jih sprejema.
 - Razume koncept privolitve.
 - Pozna razlike med zdravimi in nezdravimi odnosi ter našteje njune značilnosti.
 - Zaveda se pomena vzpostavljanja in ohranjanja prijateljstev.
- (2) Raba zaslonov:
 - Našteje smernice varne rabe interneta in družbenih medijev, vključno z zaščito zasebnosti, prepoznavanjem spletnih goljufij in upravljanjem gesel.
 - Razvija spretnosti digitalne pismenosti, vključno z iskanjem zanesljivih informacij, prepoznavanjem lažnih novic in kritičnim razmišljanjem o spletnih vsebinah.
 - Pojasni pomen uravnotežene uporabe elektronskih naprav, vključno s časom, porabljenim za gledanje zaslonov, igranje iger in uporabo družbenih medijev.
 - Zaveda se problematike spletnega nadlegovanja (cyberbullying) in kako se soočiti s tovrstnimi situacijami, ter kako se obrniti na odrasle za pomoč.
 - Razvija pozitivne in spoštljive odnose na spletu ter pozna pomen prijaznosti in spoštovanja do drugih uporabnikov.
 - Zna se obrniti po pomoč in podporo pri težavah, povezanih z uporabo interneta, vključno s starši, učitelji in drugimi strokovnjaki.

Opomba: vse ostale izbirne dejavnosti in druge vsebine so na spletni strani večšine.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/varuh-zdravja

ŠPORT

KOLESAR

Mlajši GG

3,5 ure + dan za kolesarski izlet

Veščina se osredotoča na prikaz znanja varne vožnje in poznavanja kolesarske opreme. Vključuje dejavnosti, kot sta izvedba krajšega kolesarskega izleta in sodelovanje pri pripravi vodovega srečanja s kolesarsko tematiko. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta menjava zračnice in izvedba daljšega kolesarskega izleta.

Je telesno aktiven_na in razvija gibalne sposobnosti; ve, kaj zna in česa bi se še rad_a naučil_a ter je pri tem aktiven_a; svoje znanje deli s skupino.

Ni nadgradnje

Pomembno: bistveni predpogoj za usvajanje te veščine je opravljen kolesarski izpit. Vodnik_ca preveri, če imajo člani_ce voda kolesarsko izkaznico.

Obvezne dejavnosti:

- (1) Skupaj z vodnikom_co pripravi vodovo srečanje za člane voda in jim prikaže varno in preudarno vožnjo kolesa. Svoje znanje deli s člani_cami voda.
- (2) Naredi načrt za vodov kolesarski izlet (poišče kolesarsko pot v svoji okolici, primerno fizični zmogljivosti članov, zapiše obvezno opremo ipd.). Skupaj v vodnikom_co in vodom gre na krajši kolesarski izlet.
- (3) Opiše obvezno opremo kolesa, kolesarja (čelada, primerna obutev, oblačila, luči, zavore ipd.).
- (4) Usvoji in prikaže varno in preudarno vožnjo kolesa (ustavljanje, zavijanje, vožnja z eno roko in nakazovanje smeri, poznavanje prometnih znakov).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Na svojem kolesu zamenja ali zakrpa zračnico (oz. tubless gumo).
- (2) Z vodom se udeleži daljšega enodnevnega kolesarskega izleta (vsaj 40 km).
- (3) S starši se udeleži daljšega enodnevnega kolesarskega izleta (vsaj 40 km), izlet predstavi vodniku_ci, vodu.

Opombe:

- (a) Veščino usvajamo spomladi, poleti ali jeseni, saj je izvajanje veščine pozimi lahko nevarno.

- (b) Pravna opozorila (glej Zakon o voznikih – ZVoz-1):
- do 14. leta starosti, ki nima opravljenega kolesarskega izpita, sme voziti kolo v cestnem prometu le v spremstvu polnoletne osebe, ki lahko ob upoštevanju prometnih razmer spremlja največ dva a.
 - V cestnem prometu sme samostojno voziti kolo, star najmanj osem let, ki ima pri sebi veljavno kolesarsko izkaznico, in oseba, ki je starejša od 14 let.
 - Kolesarji morajo imeti obvezno kolesarsko opremo.
- (c) Veščino lahko vodnik_ca brez preverjanja prizna tistim, ki vsaj dve leti redno trenirajo kolesarjenje.

Tiskani viri:

- Kovač., T. *Za varnost mladih v prometu* (elektronski vir): 60 iger z zvočno podlago in fotografijami, simulacije vožnje v križiščih, testi za kolesarski izpit, prometni znaki in predpisi. Ljubljana: UMT cop, 2001.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: obvezna kolesarska oprema, varna vožnja kolesa.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Kolesarski izlet z vodom ali celo GG-družino.
- Obisk grbinastega kolesarskega poligona (pumptrack) in učenje vožnje kolesa na progi.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/kolesar

OBISKOVALEC PLANIN

Mlajši GG

6 ur + 3 enodnevni izleti

Veščina je namenjena mlajšim udeležencem in vključuje osnovno znanje o gorskih skupinah v Sloveniji, prepoznavanje tipičnih živali in rastlin, bonton v gorah, prepoznavanje nevarnosti, uporabo opreme in osnove prve pomoči. Program spodbuja tudi praktične izkušnje z obiskom vrhov in organizacijo izletov, pri čemer je poudarek na varnosti in mentorstvu izkušenih planincev.

Razvija svoje telo in spremlja njegov razvoj ter spoznava svoje omejitve; je telesno aktiven_na in razvija gibalne sposobnosti.

Obiskovalec gora

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje gorske skupine v Sloveniji (pozna imena in jih poišče na zemljevidu) in vsaj dva vrhova iz vsake skupine.
- (2) Našteje nekaj živali in rastlin, ki so značilne za gorski svet, ve, ali so ogrožene in zakaj.
- (3) Opiše bonton v gorah (v gorah se ne kriči, se pozdravlja, kdo pozdravi prvi, ravnanje z odpadki ...).
- (4) Našteje in opiše nevarnosti v gorah (nevihta, sneg, krušljiv teren, plazovi) in se jim zna izogniti.
- (5) Našteje in opiše opremo za v gore (obleka, pijača, hrana, prva pomoč, pozimi sončna očala itn.).
- (6) Prikaže osnove prve pomoči v gorah in zna poklicati pomoč (Gorska reševalna služba, standardni klici na pomoč).
- (7) Na planinski karti poišče vrisane planinske poti.
- (8) Na internetu poišče informacije o planinskih kočah in podatke o vremenu v gorah.
- (9) Prehodi (ne sam_a!) markirano pot.
- (10) Pravilno pripravi nahrbtnik (vsebina, način zlaganja) za enodnevni izlet v gore.
- (11) Pozna kategorije planinskih poti in ve, kako so na karti označene (za pomoč glej Wikipedijo: sl.wikipedia.org/wiki/Planinska_pot).
- (12) Osvoji vsaj dva vrha med 1000 in 2000 metri nad morjem (peš, ob spremstvu planinske_ga vodnice_ka/polnoletne osebe, izkušene v obiskovanju gora).
- (13) Osvoji vsaj en vrh nad 2000 metri nad morjem (peš, ob spremstvu planinske_ga vodnice_ka/polnoletne osebe, izkušene v obiskovanju gora).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Prehodi (prepleza) eno enostavno zavarovano planinsko pot (skupaj s planinskim_o vodnikom_co ali alpinistom_ko).
- (2) Organizira izlet v gore, vendar ga ne vodi sam_a.
- (3) Prehodi del ene izmed slovenskih planinskih transverzal.
- (4) Zna zapeti vsaj eno slovensko planinsko pesem.
- (5) Prebere knjigo ali zgodbo o gorski odpravi.

Tiskani viri:

- o Bele, J. *Proti vrhovom: Priročnik za gibanje v gorah*. 2. popravljena izdaja. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 2005.
- o Stritar, A. *111 izletov po slovenskih gorah*. 9. dopolnjena izdaja. Ljubljana: Sidarta, 2013.

Spletni viri:

- o *Arso vreme*. Agencija RS za okolje. Dostopno na: vreme.arso.gov.si/napoved.
- o *Vremenska napoved za gorski svet*. Agencija RS za okolje. Dostopno na: meteo.arso.gov.si/met/sl/weather/bulletin/mountain.
- o *Varneje v gore*. Planinska zveza Slovenije. Dostopno na: pzs.si/vsebina.php?pid=6.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: gorstva, gore, planinstvo, varnost v gorah, vreme v gorah.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Veščino se lahko usvoji v obdobju enega leta.
- o Dobro je, če dela večino cel vod, da postanejo obiski gora vodovi izleti. Pozimi se visokogorja izogibajo! Vodnik_ca mora poskrbeti za varnost. V gore se vedno odpravijo le s polnoletnim_o spremljevalcem_ko. Član_ica naj si med RR ali grčami v rodu najde mentorja_ico (ta mu_ji opravljeno večino lahko prizna skupaj z vodnikom_co).
- o Vodnik_ca naj med svojimi člani, ki organizirajo izlete, spodbuja razmislek o trajnostnih rešitvah dostopa do gora (javni prevoz, kolo ...).
- o Teme vodovih srečanj:
 - varnost in prva pomoč,
 - načrtovanje planinskega izleta (zemljevid, časovnica, javni prevoz, logistika, oprema).

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/obiskovalec-planin

OBISKOVALEC GORA

Starejši GG

6 ur + 6 enodnevnih izletov

Veščina obsega usvajanje planinskih veščin in znanj, kot so uporaba opreme za hojo v gore, orientacija z zemljevidom in kompasom, poznavanje svetovnih gorstev in vrhov v Sloveniji, načrtovanje in izvedba gorskih tur ter osnovna prva pomoč. Program vključuje tudi obiske različnih vrhov in spodbuja razmislek o trajnostnem obiskovanju gora. Veščino je mogoče pridobiti v dveh letih, pri čemer je pomembno mentorstvo in vodstvo izkušenih planincev.

Razvija svoje telo in spremlja njegov razvoj ter spoznava svoje omejitve; zna odgovorno sprejemati odločitve; ve, kaj mu_ji narava pomeni in nudi.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Znanja veščine Obiskovalec planin.
- (2) Prikaže in opiše uporabo opreme za hojo v gore (nahrbtnik, planinski čevlji, prva pomoč, karta in kompas, čelada, pohodne palice).
- (3) Našteje glavna svetovna gorstva.
- (4) Našteje vsaj 10 vrhov iz vsake gorske skupine v Sloveniji in jih najde na zemljevidu.
- (5) Prikaže uporabo planinske karte z vrisanimi markiranimi potmi in druge zemljevide, ki jih lahko uporablja v gorah (specialke, drugi lokalni zemljevidi).
- (6) Na internetu poišče informacije o planinskih kočah in vremenu v gorah ter podatke uporabi pri načrtovanju izletov.
- (7) Prikaže osnovno prvo pomoč in zna poiskati pomoč ob nesreči v gorah.
- (8) Opiše, kaj mora narediti, če se izgubi.
- (9) Našteje nevarnosti v gorah pozimi, pozna evropsko petstopenjsko lestvico nevarnosti proženja snežnih plazov in zna poiskati podatke o aktualnih snežnih razmerah na internetu.
- (10) Načrtuje, organizira in ob polnoletni osebi (za težje ture ob izkušenem_i planincu_ki ali planinskem_i vodniku_ci) vodi turo v gore (časovnice, varnost, vreme, oprema, hrana).
- (11) Obišče vsaj tri vrhove med 1000 in 2000 metri nad morjem (peš, ob spremstvu planinske_ga vodnice_ka/polnoletne osebe, izkušene v obiskovanju gora).
- (12) Obišče vsaj tri vrhove nad 2000 metri (peš, ob spremstvu planinske_ga vodnice_ka/polnoletne osebe, izkušene v obiskovanju gora).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Prikaže in/ali opiše uporabo napredne ali zimske opreme (dereze, cepin, samovarovalni komplet, plezalna vrv, varovalna oprema).
- (2) Našteje in opiše vsaj tri ekološke probleme v gorah, ki so posledica človekovega delovanja (uporaba gorskih cest, gorsko kolesarjenje, soteskanje, naselitev rib v jezera, odpadki in podobno).
- (3) Obišče vsaj en vrh nad 1500 metri nad morjem pozimi v spremstvu izkušene_ga planinske_ga vodnice_ka z ustrežno kategorijo ali alpinista_ke.
- (4) Preizkusi se v športnem plezanju v skali.
- (5) Prebere knjigo o kateri izmed odprav v gore in vsebino predstavi vodu.
- (6) Udeleži se izleta po nemarkiranih poteh v gore in pot spremlja na zemljevidu.
- (7) Udeleži se predavanja o kakšni alpinistični opravi.

Opomba: večšino je možno usvoji približno v obdobju dveh let.

Tiskani viri:

- *Planinski vestnik*. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 1895-.
- Bele, J. *Proti vrhovom: Priročnik za gibanje v gorah*. 2. popravljena izdaja. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 2005.
- Stritar, A. *111 izletov po slovenskih gorah*. 9. dopolnjena izdaja. Ljubljana: Sirdarta, 2013.

Spletni viri:

- *Arso vreme*. Agencija RS za okolje. Dostopno na: vreme.arso.gov.si/napoved.
- *Vremenska napoved za gorski svet*. Agencija RS za okolje. Dostopno na: meteo.arso.gov.si/met/sl/weather/bulletin/mountain.
- *Snežne razmere in nevarnost plazov*. Agencija RS za okolje. Dostopno na: meteo.arso.gov.si/met/sl/weather/bulletin/mountain/avalanche.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: gorstva, gore, planinstvo, varnost v gorah, vreme v gorah, alpinizem, plezanje.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/obiskovalec-gora

Starejši GG

6 + 12 ur za samostojno vadbo

Veščina združuje lokostrelstvo in streljanje z zračno puško. Mladi se učijo pravilnega ogrevanja, vzdrževanja opreme, varnostnih pravil in ponovljivosti strelav. Osredotočijo se na varno in natančno streljanje. Izbirne dejavnosti vključujejo udeležbo na taborniškem tekmovanju in pripravo delavnice neklasličnega streljanja.

Je telesno aktiven_{na} in razvija gibalne sposobnosti; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti; kljub težavam ne obupa.

Ni nadgradnje

Navodilo vodniku_{ci}: za priznanje veščine mladostnik_{ca} opravi skupne obvezne dejavnosti in zahteve za enega od naštetih strelskih športov.

Skupne obvezne dejavnosti (lokostrelstvo in streljanje z zračno puško):

- (1) Pozna in zna jasno razložiti vsa varnostna pravila streljanja z orožjem. Pomaga pri ureditvi varnega strelišča.
- (2) Pokaže, kako se pravilno ogreje pred streljanjem.
- (3) Vsaj osem dni v letu (po možnosti tudi med letom) vadi streljanje.
- (4) Pomaga gospodarju_{ici} pri vzdrževanju opreme za streljanje (lok, puščice, tarča, zračna puška).

Obvezne dejavnosti (lokostrelstvo)

- (1) Demonstrira vse korake streljanja, pri čemer je najbolj pomembna ponovljivost strelav – z razdalje 20 m zadane 7 od 10 puščic v krog s polmerom 15 cm.
- (2) Preveri stanje delov loka, lok sestavi in nadene tetivo ter lok razstavi.

Obvezne dejavnosti (streljanje z zračno puško)

- (1) Demonstrira vse korake streljanja, pri čemer je najbolj pomembna ponovljivost strelav – z razdalje 15 m zadane 7 od 10 strelav v krog s polmerom 5 cm.
- (2) Preveri stanje puške – ali je slučajno napeta, ali je že kroglja v ležišču cevi, pogleda skozi cev, da ni zamašena.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Udeleži se enega taborniškega tekmovanja, kjer je lokostrelstvo tekmovalna disciplina.
- (2) Skupaj z vodom pripravi delavnico "neklasičnega streljanja" (poljsko lokostrelstvo, baloni, skozi obroče, ležeča tarča, premična tarča, ciljanje zamaškov na tarči, ciljanje plastenk ...).

Opomba: večšino lahko vodnik_ca brez preverjanja prizna tistim, ki vsaj dve leti redno trenirajo streljanje z lokom ali zračno puško.

Tiskani viri:

- Dermastia, U., idr. *Osnove lokostrelstva: priročnik za začetnike, napredujoče lokostrelce in vaditelje lokostrelstva*. Ponatis. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 1999.
- Henkel, A. *Poljsko lokostrelstvo = Field archery*. Ljubljana: Slovenska lokostrelska šola, Zveza tabornikov Slovenije, 1999.

Spletni viri:

- *Ravnateljzorožjem*. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopna na: sl.wikipedia.org/wiki/Rokovanje_z_orožjem.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: rokovanje z orožjem, tipi lokov, zračne puške.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Na začetku leta (ko si izbere večšino) naj se mladostnik_ca odloči ali bi jo usvajal z lokom ali z zračno puško, da ima cilje jasno določene.
- Neklasično streljanje je lahko karkoli zabavnega, da razbije monotonost stanja in streljanja. To je lahko streljanje balonov, ki so lahko tudi barvni/oštevilčeni. V kolikor prostor dovoljuje, se lahko na tla postavi plastenke, napolnjene z vodo.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/strelec

PLAVALEC

GG

4 ure

Veščina mlade seznanj s plavalnimi slogi in plavalnimi disciplinami na olimpijskih igrah. Poznajo razliko med plavanjem v bazenu in v naravi ter nevarnosti, ki se pri tem lahko pojavijo. Opravijo več različnih plavalnih preizkusov.

Razvija svoje telo in spremlja njegov razvoj ter spoznava svoje omejitve; je telesno aktiven_na in razvija gibalne sposobnosti.

Ni nadgradnje

Pomembno: vodnik_ca mora pri u pred usvajanjem veščine obvezno preveriti znanje plavanja v vsaj enem plavalnem slogu.

Ob obisku kopališča (naravnega ali bazena) zagotovite dovolj usposobljenih spremljevalcev za zagotavljanje varnosti. Prisotnih naj bo dovolj vodnikov, da se člane vodov razdeli v majhne skupine (npr. štiri mlade na vodnika_co). Vodniki naj bodo usposobljeni za reševanje iz vode ali pa mora izvajanju prisostvovati reševalec_ka iz vode ali vaditelj_ica plavanja.

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje vsaj tri plavalne sloge in plavalne discipline, v katerih športniki tekmujejo na olimpijskih igrah.
- (2) Ugotovi ali je kakšen_na športnik_ca na letnih olimpijskih igrah Sloveniji že priporil_a olimpijsko kolajno v plavanju.
- (3) Članom_icam voda razloži razliko med plavanjem v bazenu, reki, jezeru in morju. Pri tem opozori na možne nevarnosti različnih voda.
- (4) Vodniku_ci razloži, kakšne so osnove reševanja iz vode (reševalni pripomočki, postopek). Pri tem poudari, da mora reševalec_ka vedno najprej poskrbeti za svojo varnost in se reševanja loti samo, če je za to usposobljen_a in fizično zmožen_na.
- (5) V katerem koli slogu neprekinjeno plava 10 minut.
- (6) S poljubno tehniko razdaljo 100 metrov preplava v največ treh minutah.
- (7) V počivalnem položaju (t. i. mrtvak) vztraja eno minuto.
- (8) Pravilno skoči v vodo na noge.
- (9) Potopi se do globine 1,5 metra ter z dna prinese predmet, velik kakor pest.
- (10) Pod vodo preplava sedem metrov.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) V vodi, kjer z nogami ne doseže tal, si sleče in obleče kratke hlače in majico s kratkimi rokavi.
- (2) Z brisačo preplava 25 metrov, ne da bi jo zmočil_a.
- (3) Iz naravnih materialov naredi maketo splava ali plovila, s pomočjo katerega lahko po vodi pelje en kilogram težak predmet.
- (4) Za člane svojega voda organizira štafetne vodne igre.

Opomba: večščino lahko vodnik_ca brez preverjanja prizna tistim, ki vsaj dve leti redno trenirajo plavanje.

Tiskani viri:

- o Kapus, V. *Plavanje: učenje in osnove biomehanike: slovenska šola plavanja za novo tisočletje: učbenik za učence-štolente, učitelje-profesorje, trenerje in starše*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport, 2001.

Spletni viri:

- o *Plavalna zveza Slovenije*. Dostopno na: plavalna-zveza.si.
- o *Plavanje*. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostopno na: sl.wikipedia.org/wiki/Plavanje.
- o *Kopanje: Nasveti za varno uživanje na naravnih kopaljščih*. Vse bo v redu – zavarovalnica Triglav. Dostopno na: vsebovredn.triglav.si/zdravje/kopanje-nasveti-za-varno-uzivanje-na-naravnih-kopaljskih.
- o *Naj bo kopanje užitek* (zloženka). Agencija RS za vode. Dostopno na: gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Publikacija/Zgibanke/zgibanka_naj_bo_kopanje_uzitek_2011_vsebina_za_tisk.pdf.
- o *Kopalne vode – zdravo in varno kopanje* (zloženka). Agencija RS za vode. Dostopno na: policija.si/images/stories/Publikacije/PDF/KopalneVode_VarnoInZdravoKopanje.pdf.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: varno kopanje, naravna kopaljšča, varno plavanje.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/plavalec

PLEZALEC

GG

6 ur + izlet v naravno plezališče)

Veščina vključuje učenje plezalnih vozlov, poznavanje plezalne opreme in tehniko plezanja v naravnih in umetnih stenah. Poleg obveznih dejavnosti, kot sta izdelava vozlov in plezanje smeri, izbirne dejavnosti omogočajo nadgradnjo znanja z vpenjanjem smeri (pleza naprej), plezanjem zahtevnejše ferate in spuščanjem ob vrvi. Mladi preko aktivnosti razvijajo prijateljstva in visoko stopnjo medsebojnega zaupanja.

Razvija svoje telo in spremlja njegov razvoj ter spoznava svoje omejitve; je telesno aktiven in razvija gibalne sposobnosti; uresničuje zastavljene cilje.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Naredi vozle in opiše, kdaj se uporabljajo pri plezanju: vpletena osmica, vrzni/bičev vozle), polbičev vozle, kavbojski vozle, Prusikov vozle, dvojni podaljševalni vozle, zastavni podaljševalni vozle.
- (2) Našteje vrste vrvi in opiše ostalo plezalno opremo (plezalni pas, obutev, vponke, kompleti za vpenjanje, varovala, samovarovalni komplet).
- (3) V naravni steni na navezavi z varovanjem od zgoraj (top rope) prepleza smer do 15 m težavnosti vsaj 4a (spremstvo in varovanje s strani izkušene_ga plezalka_ca).
- (4) Na rodovi ali vodovi akciji prikaže osnove plezanja v naravnem plezališču. Nujno je spremstvo izkušenega_e plezalca_ke.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Prepleza ferato do težavnostne stopnje C.
- (2) Vpne lažjo smer v skali ali na umetni steni.
- (3) Nauči mlajše člana_ice (MČ) osnovnih plezalnih vozlov (vpletena osmica, vrzni/bičev vozle, polbičev vozle, kavbojski vozle, prusikov vozle, dvojni podaljševalni vozle).
- (4) Uporabi prusikov vozle za vzpenjanje po vrvi.
- (5) Se spusti po vrvi čez pobočje.

Tiskani viri:

- o Guček, V. *Prvi koraki v svet vertikale: vaje in nasveti za uspešno plezanje*. 2.

dopolnjena in razširjena izdaja. Ljubljana: Sidarta, 2023.

- Skok, J., idr. *Slovenija: športnoplezalni vodnik*. Ljubljana: Sidarta, 2023.

Spletni viri:

- *Plezanje.net*. Dostopno na: plezanje.net.
- *Hard is easy*. Dostopno na: youtube.com/@HardIsEasy.
- *Movement for climbers*. Dostopno na: youtube.com/@movementforclimbers.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: plezanje, plezalni center, plezališče, vozli, alpinizem, plezalna oprema.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Tekma vozlanja.
- Igra postavljanje balvanske smeri (smeri na umetni steni, kjer vsak naslednji plezalec pokaže naslednji gib).
- Obišče (mednarodno) tekmo v športnem plezanju.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/plezalec

SPRETNI ŠPORTNIK

GG

6 ur + 3 ure v naravi

Veščina se osredotoča na celostni razvoj telesne pripravljenosti in razumevanje telesne mehanike. Pri osvajanju veščine se učijo o mišičnih skupinah, izvajajo vaje v naravi, spoznavajo pomembnost ustrezne opreme na pohodu in prilagajajo športne igre okolju. Poudarek je tudi na ogrevanju in sproščanju, kar prispeva k varni in učinkoviti vadbi. Izbirne dejavnosti vključujejo merjenje intenzivnosti vadbe, pohodništvo z višinskimi izzivi in udeležbo na športnih tekmovanjih.

Razvija svoje telo in spremlja njegov razvoj ter spoznava svoje omejitve; je telesno aktiven_na in razvija gibalne sposobnosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Opredeli mišične skupine (upogibalka in iztegovalka).
- (2) V naravnem okolju pripravi tri vaje za vsako od treh različnih mišičnih skupin (noge, roke, trup).
- (3) Pripravi telo in potrebščine za celodnevni pohod (bivak) – hidracija, prehrana, prva pomoč, načrtovanje poti, oblačila in obutev, varnost na poti, tempo hoje, raztezanje po koncu.
- (4) V naravnem okolju smiselno prilagodi pravila poznane športne igre (scoutball, nogomet, košarka, odbojka).
- (5) Izbere in skupaj z vodom opravi športno aktivnost (ogrevanje, športna igra, sproščanje).
- (6) Pozna pomen ogrevanja pred vadbo in ga vestno opravlja.
- (7) Pozna in uporablja vaje dihanja in sproščanja.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Na izbrani športni aktivnosti zna izmeriti intenzivnost vadbe – stopnje srčnega utripa (v mirovanju <40–60>, vsakdanji utrip <60–80>, nizka <80–135>, zmerna <135–175> in visoka intenzivnost <175–200+>).
- (2) Opravi pohod, kjer prehodi vsaj 500 višinskih metrov.
- (3) Udeleži se enega medrodovnega športnega taborniškega tekmovanja (npr. odbojgarsko, orientacijsko, lokostrelstvo, scoutball, kanuji).

Tiskani viri:

- Burnik, S., idr. *ABC dejavnosti v naravi*. Ljubljana: Fakulteta za šport, 2012.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: mišične skupine, načini gibanja, telesna drža, ogrevanje pred vadbo, pohodništvo, dihalne vaje.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Opredele mišične skupine glede na sliko.
- Napiše načrt za bivak z že napisanimi predlogi skupin.
- Na grafu srčnega utripa mora pobarvati cone/pulze glede na svoje gibanje (mirovanje, reševanje križanke, hitra hoja, zmerni tek/hoja v hrib, zelo hiter tek/tek v klanec ali po stopnicah).
- Obišče fitnes z vodenjem trenerja_ke ali poznavalca_ke vadb (delo na posameznih mišičnih skupinah).

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/spretni-sportnik

ŠPORTNIK Z ŽOGO

GG

6 ur

Veščina se osredotoča na seznanitev z eno od ekipnih športnih iger z žogo. Kdor želi usvojiti veščino, obvlada eno od teh iger in lastne izkušnje prenaša na ostale. Pozna pravila "ferpleja" in jih upošteva pri igri.

Razvija svoje telo in spremlja njegov razvoj ter spoznava svoje omejitve; je telesno aktiven_na in razvija gibalne sposobnosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti (košarka):

- (1) Članom_icam voda razloži pravila košarkarske igre in osnovne sodniške znake.
- (2) Pozna osnovno postavitvev igralcev in gibanja igralcev v napadu in obrambi (igra 5:5).
- (3) Obvlada podajo, lovljenje, met na koš (skok met in met iz dvokoraka), vodenje žoge z obema rokama.
- (4) Vsaj tri mesece ob vsaki primerni priložnosti s svojimi prijatelji igra to igro oz. jih uči njena pravila in sodi tekmovanja.

Obvezne dejavnosti (rokomet):

- (1) Članom_icam voda razloži pravila rokometne igre in osnovne sodniške znake.
- (2) Pozna osnovno postavitvev igralcev_k in njihovo gibanje v napadu ali obrambi.
- (3) Obvlada podajo, lovljenje, strel na gol s tal in iz skoka, vodenje žoge.
- (4) Pozna delo vratarja_ke in njegove_ne naloge.
- (5) Vsaj tri mesece ob vsaki primerni priložnosti s prijatelji_cami igra to igro oz. jih uči njena pravila in sodi tekmovanja.

Obvezne dejavnosti (odbojka):

- (1) Članom_icam voda razloži pravila odbojgarske igre in osnovne sodniške znake.
- (2) Pozna osnovno postavitvev igralcev_k in njihovo gibanje v napadu ali obrambi.
- (3) Obvlada spodnji in zgornji servis, sprejem, podajo in udarec ter blok pri mreži.
- (4) Vsaj tri mesece ob vsaki primerni priložnosti s prijatelji_cami igra to igro oz. jih uči njena pravila in sodi tekmovanja.

Obvezne dejavnosti (nogomet):

- (1) Članom_icam voda razloži pravila nogometne igre in osnovne sodniške znake.
- (2) Pozna osnovno postavitev igralcev_k in njihovo gibanje v napadu ali obrambi.
- (3) Obvlada vodenje žoge, podajo, zaustavljanje, strel z nogu in glavo.
- (4) Pozna delo vratarja_ke in njegove_ne naloge.
- (5) Vsaj tri mesece ob vsaki primerni priložnosti s prijatelji_cami igra to igro oz. jih uči njena pravila in sodi tekmovanja.

Izbirne dejavnosti (za vse športe; opravi vsaj dve):

- (1) Obišče tekmo v lokalnem okolju.
- (2) Pogleda tekmo na televiziji in jo na kratko povzame vodu.
- (3) Prebere ali pogleda intervju z znanim_o športnikom_co ali trenerjem_ko.
- (4) Naredi plakat o veččinah dobrega_e športnika_ce.

Spletni viri:

- *Košarkarska pravila (glej poglavje Pravila).* Košarkarska zveza Slovenije. Dostopno na: kzs.si/kzs/dokumenti/pravilniki-in-obrazci?tab=PRAVILNIK.
- *Rokometna pravila.* Rokometna zveza Slovenije. Dostopno na: rokometna-zveza.si/si/info/539.
- *Uradna pravila igre odbojgarske igre.* Odbojgarska zveza Slovenije. Dostopno na: odbojka.si/index.php?st=42336525546.
- *Pravila nogometne igre.* Nogometna zveza Slovenije. Dostopno na: nzs.si/NZS/Sodniki/Pravila_nogometne_igre.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: pravila košarka/rokomet/odbojka/nogomet, postavitev igralcev pri košarki/rokometu/odbojku/nogometu, sodniški znaki pri košarki/rokometu/odbojku/nogometu, kaj je "ferplej" (fair play).

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- V vodu se igrajo različne igre z žogo, pri čemer na zabaven način vadijo spretnost in natančnost – pepček, podiranje "kegljev", hitre podaje po zraku in po tleh (znotraj kroga si podajajo štiri različne žoge) ipd.
- V vodu priredijo kratko tekmo s preizkušnjami na osnovi posameznega športa.
- V rodu organizirajo tekmo v odbojki, košarki, nogometu ali rokometu.
- Na tekmi, ki jo organizirajo, se preizkusijo kot sodniki_ce.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/spornik-z-zogo

ZIMSKI ŠPORTNIK

GG

4 ure + praksa

Veščina se posveča področju zimskih športov. Vključuje razumevanje zaščite pred mrazom in soncem, prepoznavanje podhladitve, ogrevanje telesa ter demonstracijo znanja nordijskega smučanja, deskanja na snegu ali alpskega smučanja.

Razvija svoje telo in spremlja njegov razvoj ter spoznava svoje omejitve; je telesno aktiven_na in razvija gibalne sposobnosti; uresničuje zastavljene cilje.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti (skupne):

- (1) Razloži, kako se primerno zavarujemo pred mrazom (ostati moramo suhi, večslojno oblačenje, poskrbimo za sušenje opreme, ko je ne uporabljamo), zaščitimo se pred soncem (sončna očala, krema proti soncu) ter zakaj je oboje zelo pomembno.
- (2) Pove, kako prepoznamo znake podhladitve in kakšne so nevarnosti, če se to zgodi.
- (3) Pokaže vaje za ogrevanje posameznih delov telesa pred športno aktivnostjo.
- (4) Če nima možnosti, da bi vodniku_ci v živo pokazal svoje praktično znanje nordijskega smučanja, deskanja na snegu ali alpskega smučanja, mu_ji pokaže video posnetek, s katerega je razvidno, kako obvlada izbrani šport.

Obvezne dejavnosti (nordijsko smučanje):

- (1) Pokaže osnovne elemente učenja nordijskega smučanja (pravilen položaj na smučeh, zaustavljanje, vstajanje po padcu, obrat na mestu).
- (2) Razlikuje med klasično (diagonalni korak, soročni odziv) in drsalno tehniko (drsalni korak – enojni in dvojni), zna se vzpenjati (smrekica), voziti smuk naravnost, obvlada terensko vožnjo, zna se zaustaviti (zaustavljanje v plugu).
- (3) Razloži, katere so različne discipline nordijskega smučanja (tek, skoki, biatlon).
- (4) Pove, kaj spada med osnovno opremo za nordijsko smučanje (oblačila, smuči, palice in smučarske čevlje za klasično in drsalno tehniko) in kako jo je treba vzdrževati (mazanje drsne ploskve, voski in klistri).

Izbirne dejavnosti (nordijsko smučanje; opravi vsaj dve):

- (1) Na smučeh sodeluje pri igrah na snegu.
- (2) Udeleži se šaljivega tekmovanja na zimovanju (taborniška olimpijada).
- (3) Udeleži se (rekreativnega) tekmovanja v teku na smučeh.

- (4) Našteje par slovenskih tekmovalk in tekmovalcev v disciplinah nordijskega smučanja.
- (5) Opiše bloškega smučarja.

Obvezne dejavnosti (deskanje na snegu):

- (1) Pokaže osnovne elemente učenja deskanja (pravilen položaj na deski, zaustavljanje, vstajanje, obrat na mestu).
- (2) Pokaže drsenje po obeh robnikih in zavoje v ozkem in širokem hodniku, ki jih izpelje po robniku, ter uporabo žičnic in sedežnic.
- (3) Pove, kaj spada med osnovno deskarsko opremo in kako jo je treba vzdrževati (obnova drsne ploskve, ostrenje robnikov, hramba).
- (4) Razloži razliko med opremo za prosti in tekmovalni slog. Našteje različne deskarske stile (freestyle, freeride, alpine) in opiše razlike med njimi.
- (5) Pove, kakšne so razlike med disciplinami deskanja (paralelno deskanje, kros, prosti slog).
- (6) Našteje in upošteva FIS-pravila obnašanja na smučišču.

Izbirne dejavnosti (deskanje na snegu; opravi vsaj eno):

- (1) Na deski sodeluje pri igrah na snegu.
- (2) Udeleži se šaljivega tekmovanja na zimovanju (taborniška olimpijada).
- (3) Udeleži se (rekreativnega) tekmovanja v veleslalomu.
- (4) Našteje nekaj slovenskih tekmovalk in tekmovalcev v deskanju na snegu.

Obvezne dejavnosti (alpsko smučanje):

- (1) Pokaže osnovne elemente učenja alpskega smučanja (pravilen položaj na smučeh, zaustavljanje, vstajanje po padcu, obrat na mestu).
- (2) Pokaže klinasto vijuganje, osnovno vijuganje, hitro vijuganje in zavoje v širokem hodniku, ki jih izpelje po robniku, ter uporabo žičnic in sedežnic.
- (3) Pozna različne discipline alpskega smučanja.
- (4) Pozna osnovno smučarsko opremo in jo zna vzdrževati (obnova drsne ploskve, ostrenje robnikov, hramba smučí).
- (5) Našteje in upošteva FIS-pravila obnašanja na smučišču.

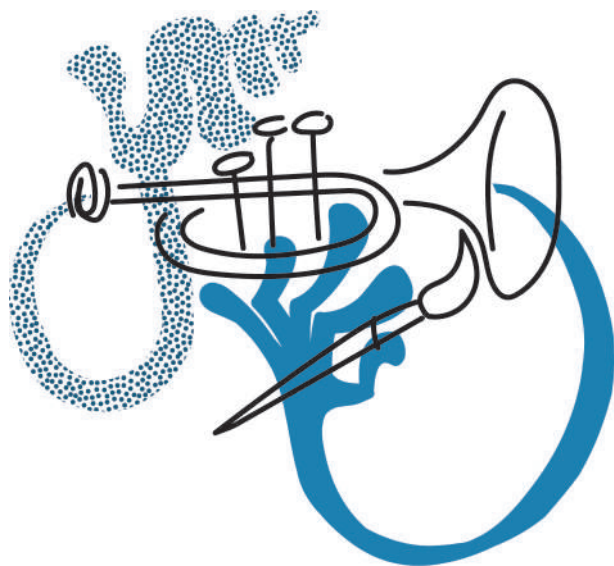
Izbirne dejavnosti (alpsko smučanje; opravi vsaj dve):

- (1) Na smučeh sodeluje pri igrah na snegu.
- (2) Udeleži se šaljivega tekmovanja na zimovanju (taborniška olimpijada).

Opomba: preostale izbirne dejavnosti in druge vsebine so na spletni strani večšine.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/zimski-sportnik

USTVARJALNOST IN KULTURA

LJUBITELJ GLASBE

Mlajši GG

5–6 ur

Veščina spodbuja raziskovanje in uživanje v glasbi. Mladi se učijo o različnih glasbenih žanrih, organizirajo glasbene večere, se seznanijo z glasbenimi lestvicami in razlikujejo med skupinami inštrumentov. Izbirne dejavnosti vključujejo izdelavo preprostih inštrumentov, obisk koncertov in igranje na inštrumente. Z veščino se krepi splošno znanje o glasbi in spodbuja ustvarjalno izražanje skozi glasbo.

Zna utemeljiti svoje mnenje; s pomočjo novih informacij spreminja svoje mnenje; pri načrtovanju je dejaven in samozavestno prispeva lastne ideje.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Sam_a ali v skupini zapoje taborniško himno.
- (2) Pripravi izbor pesmi na taborjenju in sam_a ali v skupini organizira glasbeni večer ob ognju (npr. igra inštrument, povabi ostale k sodelovanju, spodbuja petje itn.).
- (3) Pozna in med sabo loči vsaj štiri različne glasbene žanre (npr. rock, pop, jazz, metal, klasična glasba, narodnozabavna glasba ...).
- (4) Ve, kje najti informacije o tem, katere pesmi so v danem trenutku najbolj popularne (npr. Billboardove lestvice popularnosti, nacionalne glasbene lestvice popularnosti ipd.).
- (5) Pozna večje skupine inštrumentov in jih loči med seboj po zvoku (npr. pihala, trobila, tolkala, brenkala, Orffova glasbila).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Izdela preprost inštrument (npr. boben, panova piščal, piščalka, strgalo ...).
- (2) Udeleži se vsaj enega koncerta in o svojih vtisih poroča na vodovem srečanju.
- (3) Na izbran inštrument zaigra enostavno melodijo.

Tiskani viri:

- o Oblak, B. *Z glasbo po svetu: učbenik za glasbeno vzgojo: 6. razred*. 1. izd., 10. natis. Ljubljana: DZS, 2003.

Spletni viri:

- o *How to Make a Simple Musical Instrument*. WikiHow. Dostopno na: [wikihow.com/Make-a-Simple-Musical-Instrument](https://www.wikihow.com/Make-a-Simple-Musical-Instrument).

Ključne besede

V iskalnik vpiši: glasbeni inštrumenti, glasbeni žanri, lestvice, lestvica najbolj popularnih skladb.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o Ena od možnosti za usvajanje večšine je ta, da člani_ce voda na srečanju predstavijo po enega od žanrov, ki so si ga izbrali (npr. en_a predstavi rock, drugi_a metal, tretji_a pop itn). Na ta način se vodnika_co razbremeni, člani_ce pa imajo priložnost, da sami raziskujejo področje in ga predstavijo sovrstnikom_cam.
- o Pri izdelavi inštrumentov je dobro, da vodnik_ca pripravi nekaj bolj zahtevnih idej za izdelavo inštrumenta (veliko napotkov je dosegljivih preko spletnih platform, kot sta YouTube ali Pinterest). Vodnik_ca naj člane_ice spodbuja, da se pri izdelovanju potrudijo in izdelane inštrumente uporabijo pri točki na zaključnem večeru ali na kakšni drugi taborniški prireditvi).
- o Člani_ce voda lahko vodnik_ca spodbudi k temu, da v lokalnem okolju obišeje koncerte, ki so brezplačni (npr. v času božično-novoletnih praznikov, državne proslave, šolske proslave ipd.).

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/ljubitelj-glasbe

POZNAVALEC TABORNIŠKIH ŠEG

Starejši GG

2 uri + 4 ure na taborjenju ali zimovanju

Veščina se osredotoča na zavedanje, kaj so v taborniškem življenju taborniške šege in navade ter kje in kako jih izvajamo. Vključuje dejavnosti, kot so predstavitev in pogovor o tem ter sodelovanje pri pripravi nekaterih šeg. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta raziskovanje na terenu pri drugih rodovih in intervju s starejšimi taborniki o šegah in navadah v preteklosti.

Svoje znanje deli s skupino; zna izpeljati skupinski projekt; s pomočjo novih informacij spreminja svoje mnenje; dejavno razvija lastni sistem vrednot.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Našteje 10 taborniških šeg in navad ter opiše njihovo izvajanje in pomen.
- (2) Na vodovem sestanku ostalim v vodu predstavi te šege in navade (plakat, miselni vzorec ipd.). Skupaj jih v vodu najdejo še pet. Pogovorijo se o tem, katere so jim najljubše in zakaj. Lahko pripravi predstavitev za druge vode.
- (3) Na taborjenju ali zimovanju član_ica pomaga pri pripravi krsta ali porok ali prehoda MČ v GG.
- (4) Na taborjenju pomaga pri postavljanju katerega od tabornih objektov, kot so npr. večni ogenj, večerni ogenj in vhod v tabor.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Družini in sošolcem_kam razloži taborniške navade (taborniško ime, mrmranje namesto ploskanja, nošenje kroja in rutic, taborniški pozdrav, navade na taborjenju, dviganje in spuščanje zastave, dežurstva, nočna straža ...).
- (2) Na taborjenju se prostovoljno javi za dežurstvo, stražo, skrb za večni ogenj ali pripravo večernega programa.
- (3) Pred novim letom vod pripravi novoletno čajanko in nanjo povabi še ostale vode GG.

Tiskani viri:

- o Pugelj, T. *Taborniška organizacija*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2016. Str. 67–75. Dostopno tudi na: stencas.si/wp-content/uploads/2019/01/tab-org-2016_web_S-1.pdf.

Spletni viri:

- o *Šege in navade*. Muzej novejšje in sodobne zgodovine Slovenije. Dostopno na: muzej-nz.si/si/1955.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: taborniške šege in navade.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- o V vodu vodnik_ca izpelje pogovor o živih taborniških šegah in navadah v njihovem rodu.
- o Vod se dogovori za obisk poletnega tabora pri drugem rodu in opazujejo njihove navade, ki jih izvajajo.
- o Pripravi preposte uganke za MČ-je, katerih rešitve so imena šeg in navad.
- o Vodnik_ca na sestanek povabi starejšega_o tabornika_co iz rodu, ki pove, kako je bilo v rodu in na taborjenjih včasih. Člani_ce voda zanj_o pripravijo vprašanja, pokaže kakšne slike, skupaj ugotavljajo, če so se šege in navade v tem času kaj spremenile.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:

vescine.taborniki.si/poznavalec-taborniskih-seg

GLASBENIK

Starejši GG

12 ur

Veščina se osredotoča na vzbujanje ljubezni do glasbe in zanimanja za igranje inštrumentov, posebej v taborniškem okolju. Vključuje praktično predstavitev inštrumenta, izvedbo različnih pesmi ter sodelovanje pri večernem programu na taborniškem dogodku. Izbirne dejavnosti spodbujajo samostojno ustvarjanje glasbe in deljenje znanja z drugimi člani rodu.

Sodeluje v interesni dejavnosti, ki ni športna; ve, kaj zna in česa bi se še rad_a naučil_a ter je pri tem aktiven_a; s potrpežljivostjo gradi svoje znanje in spretnosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Pripravi kratko praktično predstavitev svojega inštrumenta za svoj vod.
- (2) Praktično prikaže morebitne različne tehnike igranja na svoj inštrument.
- (3) Na pamet zaigra pet pesmi po svoji izbiri.
- (4) Zaigra pet slovenskih taborniških pesmi po notah ali z akordi.
- (5) Zaigra pet popularnih pesmi po notah ali z akordi.
- (6) Na taborjenju, zimovanju ipd. z igranjem večkrat sodeluje pri večernem programu (v kolikor izbrani inštrument to omogoča).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj tri):

- (1) Samostojno pripravi glasbeno točko za večerni program ali rodovo prireditev.
- (2) Skupaj s še kakšnim_o glasbenikom_co v rodu pripravi spremljavo za katero od pesmi, ki se jih v rodu pogosto prepeva.
- (3) Člane_ice svojega voda ob spremljavi na inštrument nauči novo pesem.
- (4) Izdela krajšo pesmarico za taborjenje ali zimovanje.
- (5) Igranje inštrumenta predstavi mlajšim članom_icam rodu (npr. na vodovem srečanju voda MČ).
- (6) Udeleži se koncerta zasedbe, ki vključuje njegov izbrani inštrument.

Spletni viri:

- o *Pesmarice*. Trzatica.com. Dostopno na: trzatica.com/koristno/pesmarice/.
- o *Zabrenkaj.si*. Dostopno na: zabrenkaj.si.

- *Trzalica.com*. Dostopno na: trzalica.com.
- *Ultimate Guitar*. Dostopno na: ultimate-guitar.com.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: akordi slovenskih pesmi, note slovenske pesmi, taborniške pesmi.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Skupna izdelava vodove pesmarice.
- Vodov orkester: če je v skupini več glasbenikov, lahko skupaj pripravijo eno ali več točk, s katerimi nastopijo pred ostalimi.
- Ponovi za mano: nekdo v skupini na svoj inštrument zaigra kratek melodični ali ritmični vzorec, ostali v en glas poskusijo ponoviti za njim_o (na svoje inštrumente, lahko pa ga tudi zapojejo). Uporabno za učenje novih pesmi ali kot samostojna zabavna aktivnost.

Za več vsebin poglej na spletno stran:
vescine.taborniki.si/glasbenik

Starejši GG

_

Veščina se osredotoča na znanje tujega jezika. Vključuje dejavnosti, kot so ogled videa, pogovor, pisanje prispevka, branje v tujem jeziku in seznanjanje sočlanov z osnovami tujega jezika. Mladi svoje znanje poglobijo s pomočjo izbirnih vsebin, kot sta pogovarjanje v tujem jeziku na taboru in raziskovanje kulture, povezane s tujim jezikom.

Sposoben_na je preko sodelovanja z drugimi bogatiti svoje znanje; spoznava bogastvo svetovne dediščine in razume, da je njen del.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Na spletu poišče desetminutni video v izbranem tujem jeziku (če se le da s taborniško vsebino). Vsebino predstavi na vodovem srečanju.
- (2) S starejšim_o članom_ico rodu, ki obvlada izbrani jezik, opravi desetminutni pogovor na temo, ki si jo sam_a izbere.
- (3) Napiše krajši prispevek v tujem jeziku za rodovo spletno stran ali družbeno omrežje (800 znakov s presledki). Če objava tega besedila ni možna, napiše in pošlje elektronsko sporočilo starejšemu_i članu_ci rodu, ki obvlada ta jezik.
- (4) Prebere daljše besedilo v tujem jeziku, nato pa v maternem jeziku predstavi njegovo vsebino na vodovem srečanju.
- (5) Ostale člane voda nauči deset osnovnih fraz tujega jezika (če tega jezika ne poznajo):
 - Dober dan.
 - Nasvidenje.
 - Kako si? Dobro, hvala.
 - Kako ti je ime? Ime mi je ...
 - Od kod si? Sem iz ...
 - Koliko si star_a? Star_a sem ... let.
 - Prosim, hvala.
 - Prav tako jih lahko nauči še nekaj uporabnih besed/fraz po lastni izbiri: levo, desno ...

Če mladi osnove tujega jezika že poznajo, jih nauči 10 besed/fraz, ki so povezane s taborništvom in jih ostali še ne poznajo (rod, vod, družini MČ in GG,

PP-klub, RR, grče, taborjenje, zbor, izlet, vodnik, rutka, našitek, kroj, sekira, šotor, spalna vreča, vrv ...).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj tri):

- (1) Če več članov_ic voda govori izbrani tuji jezik, se na taboru ali izletu pol dneva pogovarjajo v tem jeziku.
- (2) Ogleda si film v tujem jeziku (brez prevoda v materni jezik) in o vsebini seznanijo sočlane in vodnika_co na vodovem srečanju.
- (3) S pomočjo spleta (npr. Google Prevajalnik) najde ustrezne prevode za 15 besed s taborniško vsebino, ki jih določi vodnik_ca. Pri tem pazi, da so prevodi smiselni in da se v taki obliki dejansko uporabljajo v izbranem tujem jeziku.
- (4) Na internetu poizve, kako so v državi, kjer govorijo izbrani tuji jezik, organizirani taborniki (če je država, kjer govorijo izbrani tuji jezik več, si sam_a izbere državo, ki ga_jo najbolj zanima), in to razloži vodniku_ci.
- (5) Če si kot tuji jezik izbere katerega od uradnih jezikov WOSM, obiše spletno stran scout.org, na kateri poišče zanimive vsebine, ki jih nato predstavi na vodovem srečanju.
- (6) Na vodovem srečanju v 15 minutah predstavi enega ali več vidikov kulture, ki je povezana s tujim jezikom: glasba, kuhinja, ples, literatura, praznovanja, tradicije, vsakodnevne navade, umetnost, zgodovina ...
- (7) S pomočjo vodnika_ce najde skavta_injo (vrstnika_co) iz tujine, s katerim_o si dopisuje v tujem jeziku; pogovor natisne in ga predstavi vodniku_ci.
- (8) Sodeluje na JOTA/JOTI.
- (9) Če se udeleži dogodka (npr. jamboreeja) v tujini, naveže stik s skavta_injo iz tujine, ki govori izbrani tuji jezik (kot materni ali naučeni), in se z njim_o pogovori o razlikah v načinu delovanja tabornikov v Sloveniji in sogovornikovi_čini državi.

Tiskani viri:

- Slovarji, slovnice ali pravopisi tujega jezika.
- Leposlovje v tujem jeziku.

Spletni viri:

- *Google prevajalnik*. Dostopno na: translate.google.com.
- *Fran: Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*. Dostopno na: fran.si.
- Drugi spletni slovarji.
- Tujejezični filmi in risanke.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/jezikac

PRIPOVEDOVALEC

Starejši GG

6 ur

Veščina se osredotoča na aktivno raziskovanje in pridobivanje znanj o komponentah pripovedovanja, kot so očesni stik, rdeča nit zgodbe, ton in barva glasu, premori, ustvarjanje vzdušja, ritmičnost pripovedovanja, razumljiva govorica ter zgradba pripovedi. Spodbuja se samostojno pripovedovanje pred občinstvom in kreativnost ter izvirnost pri ustvarjanju lastnih pripovedi.

Sodeluje v interesni dejavnosti, ki ni športna; preizkuša se v različnih vlogah v skupini; zna izpeljati skupinski projekt; prepozna in sprejema svoja čustva.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Izbere si pet pravljic in jih pripoveduje vodu MČ pred spanjem na večdnevni aktivnosti, taborjenjih. Pri pripovedovanju upošteva načine pripovedovanja, s katerimi pritegne pozornost poslušalcev (dramatičnost, slikoviti opisi, prispodobe, ritem in tempo ...).
- (2) Poišče ali napiše pravljico, pripoved, s katero svoj vod pouči o določeni taborniški temi.
- (3) Med večdnevno aktivnostjo spiše vsaj pet pripovedi glede na dogajanje in jih predstavili ostalim udeležencem.
- (4) Izbere si izkušnjo v svojem življenju in jo oblikuje v pripoved. Predstavi jo ostalim. Lahko doda domišljajske like, spremeni mesto dogajanja, doda supermoči – ustvari zaplet in razplet.
- (5) Razišče različne načine dramatizacije in enega predstavi drugim (pripovedovanje ob ilustraciji, lutke, strip, animacija stop motion, igra vlog ipd.).
- (6) Na taborjenju skozi zgodbo povezuje večerni program.

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj dve):

- (1) Obišče gledališče ali si ogleda lutkovno predstavo: član_ica bo opazovala predstavo z namenom razumevanja uporabe pripovedovalskih tehnik, kot so mimika obraza, ton in melodija glasu, premori ter vzdušje v predstavi. Ugotovitve predstavi vodniku_ci, sočlanom.
- (2) Član_ica ustvari svojo lastno pripoved ali pravljico. Pri tem upošteva zgradbo pripovedi.

- (3) V manjši skupini dramatizira ali prikaže pravljico pred drugimi. Pri tem upošteva pripovedovalske tehnike, kot so mimika obraza, geste in glasovno izražanje.
- (4) Razišče aktivnosti, igre znotraj improvizacijskega gledališča (npr. Impro lige), izbrano izvede za sočlane na večernem programu.

Spletni viri:

- Grah, M. *Moč pripovedovanja zgodb*. Dostopno na: assets-global.website-files.com/5bd6cecc10ba2a724f7b2f22/63860fefeae1820e146a1f92_DMS-Moc-pripovedovanja-zgodb-e-prirocnik.pdf.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: pripovedovanje, zgodbe, komponente, videospot, pravljice, gledališče, drama.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Pripovedovalni listi: posameznik_ca izvleče listek in pripoveduje o tem, kar prebere. Nato ponovno izbere listek in mora nadaljevati zgodbo. Na listkih so napisani predmeti, osebe ali občutki.
- Kdo/kje/kaj: vsak_a posameznik_ca na list napiše vprašanja (kdo nastopa, kje se dogaja, kaj se dogaja, kateri predmet uporablja it.). Vsak_a pri sebi nato napiše odgovor na vprašanje kdo, nato si zamenjajo liste in vsak_a odgovori na naslednje vprašanje (toliko krogov kolikor je vprašanj). Na koncu posameznik_ca poskuša iz teh informacij ustvariti zgodbo.
- Pantomima: posameznik_ca izvleče listek, na katerem je opisan nek dogodek. Prikaže ga samo z gibom ali zvokom, medtem ko ostali ugotavljajo, kateri dogodek poskuša prikazati.
- Interaktivna pripovedovalna igra: pripravijo scenarij za interaktivno pripovedovalno igro, v kateri posamezniki_ce aktivno sodelujejo v dogajanju v zgodbi. Med pripovedovanjem prevzemajo vloge likov, rešujejo naloge ali se odločajo o poteku zgodbe.
- Gibalna pripoved: nekdo pripoveduje zgodbo, medtem ko morajo ostali posamezniki potek dogajanja pokazati samo z gibanjem. Lahko se odločijo, ali gre za komedijo, žalostinko ali katero drugo zvrst.
- Pisanje zgodb tekom srečanj: organizirajo srečanja, na katerih člani_ce voda lahko pišejo zgodbe glede na dano temo ali navdih. Nato lahko med srečanjem delijo svoje zgodbe in prejmejo povratne informacije.

Za več vsebin pogledaj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/pripovedovalec

PLESALEC

GG

6 ur

Veščina se osredotoča na razvoj plesnih spretnosti in umetniškega izražanja. Mladi obiskujejo predstave ali analizirajo videoposnetke za boljše razumevanje izraznosti in umetniških vrednot, kar jim omogoča, dajo kritično ocenjujejo svoje plesne dosežke. S partnerji ali v skupini pripravljajo plesne točke, ki jih predstavijo občinstvu. Vodijo kratke plesne treninge, ki vključujejo ogrevanje in sprostitve telesa.

Razvija svoje telo in spremlja njegov razvoj ter spoznava svoje omejitve; je telesno aktiven_na in razvija gibalne sposobnosti.

Ni nadgradnje

Obvezne dejavnosti:

- (1) Obišče plesno predstavo ali si ogleda videoposnetek le-te ter analizira videno, predvsem izraznost in umetniške vrednote. Ugotovitve predstavi vodniku_ci, vodu.
- (2) Kritično vrednoti tudi svoje plesne dosežke (našteje vsaj tri stvari, ki mu gredo dobro, poišče še tri možnosti za napredek). Ugotovitve predstavi vodniku_ci, vodu.
- (3) Pripravi kratko plesno točko s partnerjem_ko ali skupino; grajenje komunikacije in podpore v dvoje ali skupini; izbira stila po lastnem okusu.
- (4) Točko predstavi širšemu občinstvu (družina GG, rod, starši ipd.), v pomoč je lahko video, ki je dostopen na spletni strani veščine.
- (5) Pripravi in predstavi kratek plesni trening za vod (vsaj 20 minut). Pri tem upošteva tudi ogrevanje telesa in telesne aktivnosti po treningu in dejstva, da plesni trening ni samo učenje koreografije, temveč prej skupek vaj, ki krepijo kordincijske in druge telesno-fizične sposobnosti. Sestavljeni plesni trening naj predvsem vzpodbuja fizično razpoložljivost telesa na osnovi povezave uma z mišicami (muscle-mind connection) z različnimi vajami (inspiracija: glej sekcijo nalog za otroke).

Izbirne dejavnosti (opravi vsaj eno):

- (1) Nauči se in predstavi (svojemu vodu ali mlajšim) položaje joge za otroke poudarkom na dihanju.

- (2) Plesno improvizira na določeno temo (vsaj devet minut), improvizacijo ali posnetek pokaže vodniku_ci.

Spletni viri:

- *Učni načrt za Sodobni ples*. Dostopno na: gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/izbirni/1-letni/Plesne_dejavnosti_ples_izbirni.pdf.
- Fekonja, J. *Ples* (elektronski dokument). Dostopno na spletni strani veščine.
- *MOVE trailer - Director's Cut* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=qOZ62yiD1c8.
- *da:ns docuseries - What is contemporary dance?* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=sWSB0p9wyOQ.
- *Film Dance Videos by Mike Tyus* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=mR2PneNs0XQ.
- *Deljenje teže: Contact Improvisation - A couple of basic exercises* (videoposnetek). Dostopno na: youtube.com/watch?v=H8JiB2Nv5Qo&t=26s.

Ključne besede

V iskalnik vpiši: dance style, dance performance, yoga, rhythm, contemporary dance, kordinacija, pripravljenost telesa.

Ideje za izvajanje dejavnosti:

- Ogljed plesne predstave z vodom.
- Ogljed in komentiranje plesnega videa z vodom.
- Organiziran vodov obisk gledališča/baleta ali plesne šole (ali joge, pilatesa) za pogovor z profesionalnimi plesalci, koreografi.
- Ogljed in rekreacija plesnega videa.
- Preproste vaje v dvojce z deljenjem teže (video je dostopen na strani veščine).
- Vizualizacija plesa: z zaprtimi očmi povedo, kako se začne predstava po njihovem okusu, npr. ko gledalci prihajajo v gledališče, je performer_ka na odru, kjer se vidno pripravlja, glasba v ozadju ...).
- Prebiranje besedila Ples – najdeš na spletni strani veščine.

Za več vsebin pogledj na spletno stran:
vescine.taborniki.si/plesalec

TABORNIŠKE VEŠČINE

Izdala in založila: Zveza tabornikov Slovenije

Za založnika odgovarja: Neža Marija Slosar

Urednica: Tina Gornik

Avtorji in sodelavci (po abecednem redu): Matevž Adamič, Anže Ajlec, Niki Bizjak, Daniel Blažič, Najda Cirar, Žiga Debevc, Jerneja Fekonja, Tina Gornik, Rebeka Gregorc, Domen Gvozdanovič, Maša Jablonska, Tina Jeretina, Tina Jerman, Mateja Justin Sova, Tinkara Kampjut, Tilen Karlin, Sara Knep, Monika Kobolt, Tilen Komel, Martin Konjajev, Maja Kramar, Manca Kraševc, Rudi Kraševc, Mito Kristan, Gašper Kristanec, Aljaž Krivograd, Nina Kušar, Andrej Lenič, Miha Maček – Muc, Žiga Miklavčič, Samo Mladič, Anja Novljan, Živa Novljan, Tinkara Ošlovnik, Blaž Petrovič, Luka Piletič, Eva Preložnik, Patrick Ravnak, Miha Rebolj, Zala Rejc, Tjaša Rezman, Gregor Robič, Grega Rodman, Lucija Rojko, Meta Simsič, Marko Sirše, Maja Skali Peternelj, Aljaž Stopar, Lana Štrumbelj, Vanda Stubelj, David Šturm, Laura Tamše, Urška Verbič, Jan Vodnik, Boštjan Zajec, Rok Zaletel, Metoda Zalar in Urban Žnidaršič. Poleg naštetih se zahvaljujemo tudi vsem avtorjem in sodelavcem, ki so oblikovali predhodne različice taborniških veščin.

Lektura: Zala Šmid

Oblikovanje in prelom: Miha Maček - Muc

Ilustracije: Petra Grmek

Posodobitev in oblikovanje novih našitkov: Maša Pušnik

Fotografija na naslovnici: Mariša Ratajec

Grafična priprava za tisk: Reakcija d.o.o.

Naklada: 2000 izvodov

Izdano: julij 2024, Ljubljana

Cena z DDV: 10,00 EUR

9 789616 134484

**„Z veščinami razvijamo samostojnost
otrok in njihove spretnosti.**

**Podpiramo usvajanje novih znanj,
ki jih izbirajo glede na lasten
interes in zmožnosti.**

**Spodbujamo njihovo osebno
rast in razvoj vrednot.”**

Veščine lahko otroci usvajajo samostojno, skupaj v vodu ali kot kombinacijo obojega. Vodnik glede na zmožnosti otrok presodi, kateri pristop in oblika podajanja znanj sta najbolj primerna.